

การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร
อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

นางสาวอัจฉริยา ยวงเกตู

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Extension of Native Chickens Production and Marketing by Farmers in
Danchang District, Suphan Buri Province**

Miss Achariya Yuangket

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Agriculture in Agricultural Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกรอำเภอคำชะอี จังหวัดสุพรรณบุรี

ชื่อและนามสกุล นางสาวอัจฉริยา ยวงเกตุ

แขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ
2. รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิชา พุทชากำ

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2560

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิชา พุทชากำ)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณา รุ่งโรจน์วิชย์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกรอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ผู้วิจัย นางสาวอัจฉริยา ขวงเกตุ รหัสนักศึกษา 2589001128

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2) รองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา พุฒาคำ
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร 3) ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรเกี่ยวกับไก่พื้นเมือง 4) การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดของเกษตรกร และ 5) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองแก่เกษตรกร

ประชากรที่ศึกษา คือ เกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกรผู้ผลิตสัตว์รายครัวเรือน ที่ผลิตไก่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3,303 คน ได้ตัวอย่างจำนวน 185 คนจากการใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ ที่ความคลาดเคลื่อน 0.05 โดยทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 46.74 ปี มีรายได้จากการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 27,722.16 บาท และมีรายจ่ายเฉลี่ย 18,598.29 บาท 2) ในด้านการผลิตพบว่า เกษตรกรผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 110.34 ตัว มีการผลิตแบ่งตามช่วงอายุ ได้แก่ ผลิตรวมทุกอายุ ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์ ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์ ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์ และผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์ โดยเกษตรกรไม่ผลิตตามคำแนะนำของกรมปศุสัตว์ในเรื่องการป้องกันโรคระบาด เห็นได้จากเกษตรกรจำนวนมากที่สุด ผลิตรวมทุกอายุ มีเกษตรกรเพียงร้อยละ 32.43 ทำวัคซีนนิวคาสเซิล หลอดลมอักเสบติดต่อกัน ร้อยละ 22.16 ทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ และร้อยละ 19.46 ทำวัคซีนฝีดาษไก่ ในด้านการตลาดพบว่า ราคาจำหน่ายลูกไก่เฉลี่ยตัวละ 23.50 บาท ไก่รุ่นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 112.50 บาท (ไก่มีชีวิตและไก่สด) และไก่พ่อแม่พันธุ์มีราคาไม่แน่นอน เกษตรกรร้อยละ 63.24 จำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่น และไม่พบว่ามีการส่งเสริมการจำหน่ายไก่พื้นเมือง 3) เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีความรู้มากในเรื่องการเตรียมโรงเรือน และมีความรู้ในเรื่องการป้องกันโรคระบาดเกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารเกี่ยวกับไก่พื้นเมืองจากเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการมากกว่าสื่ออื่นๆ และมีความต้องการรับข้อมูลข่าวสารจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 4) ในการส่งเสริม พบว่า ในด้านการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับการส่งเสริมเรื่องการป้องกันโรคระบาด และยังมีความต้องการการส่งเสริมในเรื่องดังกล่าว ด้านการตลาด เกษตรกรต้องการการส่งเสริมเรื่องช่องทางการจำหน่ายในรูปแบบต่างๆ เพื่อรองรับผลผลิต 5) เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาเรื่องวัสดุรองพื้นและอาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง ไม่มีอำนาจต่อรองราคากับพ่อค้า และไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานราชการ ซึ่งเกษตรกรมีข้อเสนอแนะว่า ควรจัดอบรมเพิ่มความรู้และถ่ายทอดเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ครอบคลุมทั้งการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง และข้อกำหนดในเรื่องการรับรองมาตรฐานสินค้า

คำสำคัญ การส่งเสริมการเกษตร การผลิตไก่พื้นเมือง การตลาดไก่พื้นเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

Thesis title: Extension of Native Chickens Production and Marketing by Farmers in Danchang District, Suphan Buri Province

Researcher: Miss Achariya Yuangket; **ID:** 2589001128;

Degree: Master of Agriculture (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Dr.Benchamas Yooprasert, Associate Professor;

(2) Dr.Monticha Putsakum; Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were to study 1) socio-economic conditions of farmers, 2) the conditions of production and marketing of native chickens by farmers, 3) knowledge, understanding, and receiving news about native chickens of farmers, 4) receiving the extension in production and marketing of farmers, and 5) problems and suggestions of farmers in the extension of the native chickens production and marketing.

The study population was a 3,303 registered household animal production farmers who produce native chickens in Dan Chang District, Suphan Buri Province, 185 samples were randomly selected by using Taro Yamane Formula with 0.05 error level and stratified random sampling method. Data were collected by using interviewed questionnaire and analyzed by statistics such as frequency, percentage, minimum value, maximum value, mean, and standard deviation.

The results of this research were showed that 1) farmers had the average age of 46.74 years old with the average income from native chicken production of 27,722.16 Baht and the average expenses of 18,598.29 Baht. 2) In regards to the production, the finding were found that native chicken farmers produced approximately 110.34 chickens by dividing from the age groups such as producing with mix age, 0-6 weeks, 7-16 weeks, 17-25 weeks, and 26-72 weeks. According to the research, it was stated that farmers didn't follow the suggestions of production from Department of Livestock Development about epidemic prevention as seen from the excerpt of the findings of the highest productivity farmers as the mix age group. It was revealed that only 32.43 % of farmers made Newcastle vaccine for respiratory infection, 22.16% made Fowl cholera vaccine, and 19.46% made chickenpox vaccine. In regards to marketing, the research was found that the average price for chick was 23.50 Baht, average price for pullet per kilogram was 112.50 Baht (live chicken and raw chicken), and breeders had inconsistent prices, 63.24 % of farmers sold the chickens to local merchant and found no evidence of the extension of native chicken selling. 3) Farmers had knowledge at moderate level the most knowledgeable topic was about the preparation of the hall and had a low level knowledge about the epidemic prevention. Most of the farmers received the news about native chicken from academic document more than other sources of media and in needs of getting more information from activity media. 4) It was revealed in the extension issue that majority of the farmers received the extension on epidemic prevention and there still was a need for further extension in such issue. For marketing, the farmers would like to have the extension on the selling channels to support the production process. Furthermore 5) Most of the farmers had encountered the problems about expensive pricing of bedding and convenient foods, no bargaining power against middleman, and insufficient news access from government agencies which the farmers suggested that there should be more training and technology distribution that would cover both production and marketing of native chicken along with the knowledge about quality assurance of the product.

Keywords: Extension native chicken, production, native chicken market, Suphan Buri Province

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ภรณ์ ต่างวิวัฒน์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และรองศาสตราจารย์ ดร.มณฑิลา พุทธาคำ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม จากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้ให้คำแนะนำและแนวคิดต่างๆ ในการทำวิจัย มีความตั้งใจจริงในการติดตามและให้คำแนะนำ รวมทั้งตรวจและแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นจนสำเร็จสมบูรณ์ พร้อมทั้งให้กำลังใจตลอดการทำการศึกษา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอด่านช้าง และเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ให้ความช่วยเหลือในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับประชากรที่ใช้ศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณ นายอนุชาติ ศิริรัตน์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุพรรณบุรี และนายจิรพันธ์ แจ่มจ่าย ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือในทุกๆ ด้านระหว่างการศึกษาวิจัย

ขอขอบคุณ พี่ๆ น้องๆ นักศึกษาปริญญาโทแขนงวิชา ส่งเสริมการเกษตรทุกท่านที่คอยกำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในการศึกษาเล่าเรียน และการดำเนินการวิจัยให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ คุณแม่ พี่สาว และน้องสาว ที่คอยให้กำลังใจและสนับสนุนทุนในการทำวิจัย ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและไม่ท้อในการศึกษา งานวิจัยจึงสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

อัจฉริยา ขวงเกตุ

พฤศจิกายน 2560

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	2
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี	7
การผลิตไก่พื้นเมือง	9
การตลาดไก่พื้นเมือง	25
วิธีการส่งเสริมการเกษตร	27
เครื่องมือในการวัดความรู้	30
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	31
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	35
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	35
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การวิเคราะห์ข้อมูล	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมือง	41
สภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร	49
ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง	68
การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร	76
ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง	81
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	87
สรุปการวิจัย	87
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะ	95
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	102
แบบสัมภาษณ์	103
ประวัติผู้วิจัย	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรและผลผลิต อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี 8
ตารางที่ 2.2	จำนวนไก่พื้นเมืองและจำนวนเกษตรกรที่ผลิต จังหวัดสุพรรณบุรี 9
ตารางที่ 2.3	สูตรอาหารลูกไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์ 17
ตารางที่ 2.4	สูตรอาหารไก่พื้นเมืองอายุ 7-16 สัปดาห์ 18
ตารางที่ 2.5	สูตรอาหารไก่พื้นเมืองอายุ 17-26 สัปดาห์ 19
ตารางที่ 2.6	สูตรอาหารไก่พ่อแม่พันธุ์อายุ 26-72 สัปดาห์ 20
ตารางที่ 2.7	ความแตกต่างระหว่างวัคซีนเชื้อเป็น และวัคซีนเชื้อตาย 23
ตารางที่ 2.8	โปรแกรมวัคซีนสำหรับไก่พื้นเมือง 25
ตารางที่ 2.9	การส่งออกไก่พื้นเมืองแสดงเป็นรายประเทศรับซื้อ ปี 2551 27
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา 36
ตารางที่ 4.1	สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร 42
ตารางที่ 4.2	พันธุ์ไก่พื้นเมือง 49
ตารางที่ 4.3	ช่วงอายุการผลิต 50
ตารางที่ 4.4	จำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิต 51
ตารางที่ 4.5	การเตรียมโรงเรือน 54
ตารางที่ 4.6	อาหารและการให้อาหาร 58
ตารางที่ 4.7	ระบบการผลิต 60
ตารางที่ 4.8	การป้องกันโรคระบาด 64
ตารางที่ 4.9	สภาพการตลาด 66
ตารางที่ 4.10	ความรู้ความเข้าใจในการผลิต 69
ตารางที่ 4.11	ระดับความรู้ความเข้าใจในการผลิต 73
ตารางที่ 4.12	การรับข้อมูลข่าวสาร 74
ตารางที่ 4.13	การส่งเสริมด้านการผลิต 77
ตารางที่ 4.14	การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาด 80
ตารางที่ 4.15	ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง 81
ตารางที่ 4.16	ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง 84

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เกษตรกรของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ต้องประสบปัญหาหนี้สินจากการทำการเกษตรเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนการผลิตที่มีราคาสูง ผลผลิตที่ได้มีราคาต่ำไม่คุ้มกับการลงทุน ปัญหาจากภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น ภัยแล้ง น้ำท่วม และปัจจัยอื่นๆ ที่บังคับให้เกษตรกรต้องกู้หนี้ยืมสินจากหลายช่องทาง ทำให้เกิดปัญหาที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในสังคม และเศรษฐกิจของประเทศ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557) จากปัญหาดังกล่าวทำให้หน่วยงานภาครัฐมีการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตสัตว์เศรษฐกิจหลายชนิดที่มีต้นทุนการผลิตค่อนข้างต่ำ และเหมาะสมกับพื้นที่เพื่อลดรายจ่ายในครัวเรือน และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรได้อีกทางหนึ่ง (กองควบคุมอาหารและยาสัตว์ กรมปศุสัตว์, 2559)

พื้นที่อำเภอด่านช้างส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เขา ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม มีการทำไร่มันสำปะหลัง ไร่อ้อย เป็นจำนวนมาก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558) เมื่อเกิดสภาวะภัยแล้ง จึงส่งผลทำให้เกษตรกรขาดทุนจากการผลิตดังกล่าว หน่วยงานภาครัฐจึงมีการส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตไก่พื้นเมืองเป็นอาชีพเสริม เพราะเป็นสัตว์ที่มีต้นทุนการผลิตที่ค่อนข้างต่ำ สามารถใช้อาหารและวัตถุดิบที่มีในท้องถิ่นเป็นอาหารได้ไต่เร็วทำให้ได้ผลตอบแทนรวดเร็ว (สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ, 2558) สามารถจำหน่ายได้หลายรูปแบบทั้งที่เป็นแบบมีชีวิต และแบบชำแหละเนื้อ ทั้งเป็นที่นิยมสำหรับผู้บริโภคในท้องถิ่น จึงเป็นที่สนใจ และนิยมผลิตในหมู่เกษตรกร ทำให้มีเกษตรกรที่ผลิตไก่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้างมากถึง 3,303 คน (ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี, 2558)

ถึงแม้ว่าการผลิตไก่พื้นเมืองจะมีผลดีหลายอย่าง แต่ในปัจจุบันพบว่าเกษตรกรมีกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน ส่งผลให้เกษตรกรมีต้นทุนในการผลิตและผลกำไรที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยหลายประการ เช่น การผลิตที่ไม่ถูกวิธี ทั้งในด้านการเตรียมโรงเรือนและอุปกรณ์ในการเลี้ยง อาหาร ระบบการเลี้ยง และการป้องกันโรคระบาดต่างๆ รวมไปถึงการตลาด เช่น รูปแบบการจำหน่าย ราคา ช่องทางการจำหน่าย และการส่งเสริมการจำหน่าย หากเกษตรกรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการตลาดที่ดี จะทำให้ผลผลิตไก่พื้นเมืองมีคุณภาพ เป็นที่ต้องการของตลาด และยังช่วยลดต้นทุนในการผลิตให้เกษตรกรได้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการส่งเสริมการผลิตและการตลาดโดยศึกษาจากเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมือง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการส่งเสริมทั้งในด้านการผลิตและการตลาด ทำให้เกษตรกรมีการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.3 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไถ่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.4 เพื่อศึกษาการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

3.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมือง ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ วัตถุประสงค์ของการผลิต การใช้ประโยชน์พื้นที่ทำการเกษตร รายจ่ายจากการผลิตไถ่พื้นเมือง และรายได้จากการผลิตไถ่พื้นเมือง

3.2 สภาพการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองของเกษตรกร ประกอบด้วย สภาพการผลิตไถ่พื้นเมือง และสภาพการตลาดไถ่พื้นเมือง

สภาพการผลิต ประกอบด้วย พันธุ์ไถ่พื้นเมือง ช่วงอายุการผลิตและจำนวนไถ่พื้นเมืองที่ผลิต และการผลิตไถ่พื้นเมือง

สภาพการตลาด ประกอบด้วย รูปแบบผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมือง ราคาในการจำหน่ายและผู้กำหนดราคาจำหน่ายไก่พื้นเมือง ช่องทางการจำหน่ายไก่พื้นเมือง และการส่งเสริมการจำหน่ายไก่พื้นเมือง

3.3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจการผลิต การรับรู้ข่าวสารของเกษตรกร และความต้องการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร

ความรู้ความเข้าใจการผลิต ประกอบด้วย การเตรียมโรงเรือน การผลิต และการป้องกันโรคระบาด

การรับรู้ข่าวสาร ประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อกิจกรรม

3.4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร ประกอบด้วย การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิต การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาด และความต้องการการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง

การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิต ประกอบด้วย พันธุ์ไก่พื้นเมือง การเตรียมโรงเรือน การผลิต และการป้องกันโรคระบาด

การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาด ประกอบด้วย ช่องทางการจำหน่ายในประเทศ น้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย ศูนย์รับซื้อในชุมชน ช่องทางการจำหน่ายต่างประเทศ และการแปรรูปผลผลิต

3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง ประกอบด้วย การเตรียมโรงเรือน การผลิต โรคระบาด การป้องกันโรคระบาด การตลาด ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านสถานที่

อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา

ทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและความรู้

ความเข้าใจของเกษตรกร การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาด ไม้พื้นเมือง และปัญหา ข้อเสนอแนะ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ผลิต ไม้พื้นเมืองตามระบบทะเบียนเกษตรกรผู้ผลิต สัตว์รายครัวเรือนจังหวัดสุพรรณบุรี ในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

5.2 ไม้พื้นเมือง หมายถึง ไม้พื้นเมืองที่เกษตรกรผลิตในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

5.3 การผลิต หมายถึง กระบวนการผลิตที่เริ่มตั้งแต่พันธุ์ ไม้พื้นเมือง จำนวน ไม้พื้นเมืองที่ผลิต การเตรียมโรงเรือน อาหารและการให้อาหาร ระบบการผลิต และการป้องกันโรคระบาด

5.4 การตลาด หมายถึง การจำหน่ายผลผลิต ไม้พื้นเมืองที่มี รูปแบบของการจำหน่าย ไม้พื้นเมือง ราคาในการจำหน่ายและผู้กำหนดราคาจำหน่าย ไม้พื้นเมือง ช่องทางการจำหน่าย ไม้พื้นเมืองของเกษตรกร และการส่งเสริมการจำหน่าย ไม้พื้นเมือง

5.5 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร หมายถึง ระดับความรู้ของเกษตรกรที่มีในด้าน การเตรียมโรงเรือน การเลี้ยง และการป้องกันโรคระบาด

5.6 การรับข้อมูลข่าวสาร หมายถึง การได้รับข่าวสารการผลิต ไม้พื้นเมืองของเกษตรกรจากสื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน และสื่อกิจกรรม

5.7 การได้รับการส่งเสริม หมายถึง การได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรในการผลิต ด้านพันธุ์ ไม้พื้นเมือง การเตรียมโรงเรือน การผลิต การป้องกันโรคระบาด และการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรในการตลาดด้านช่องทางการจำหน่าย น้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย ส่วนรับซื้อในชุมชน ช่องทางการจำหน่ายในต่างประเทศ และการแปรรูปผลผลิต

5.8 ความต้องการการส่งเสริม หมายถึง ระดับความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร ในการผลิตด้านพันธุ์ ไม้พื้นเมือง การเตรียมโรงเรือน การผลิต การป้องกันโรคระบาด และการได้รับการส่งเสริมของเกษตรกรในการตลาดด้านช่องทางการจำหน่าย น้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย ส่วนรับซื้อในชุมชน ช่องทางการจำหน่ายในต่างประเทศ และการแปรรูปผลผลิต

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อเป็นใช้ในการพัฒนาการส่งเสริมด้านการผลิตไก่พื้นเมืองของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

6.2 เพื่อเป็นใช้ในการพัฒนาการส่งเสริมด้านการตลาดของไก่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

6.3 เพื่อนำปัญหาและข้อเสนอแนะในทุกด้านมาพิจารณาหาเหตุของปัญหาและทำการแก้ไขเพื่อให้การส่งเสริมการผลิตและการตลาดของไก่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีมีประสิทธิภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสำหรับการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องใน 6 ประเด็น ประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
  - 1.1 ประวัติความเป็นมา
  - 1.2 การแบ่งเขตการปกครอง
  - 1.3 สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ
  - 1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ
  - 1.5 สถานการณ์การผลิตไก่พื้นเมือง
2. การผลิตไก่พื้นเมือง
  - 2.1 ประวัติความเป็นมาไก่พื้นเมือง
  - 2.2 ความสำคัญของการผลิตไก่พื้นเมือง
  - 2.3 ระบบการผลิตไก่พื้นเมือง
  - 2.4 พื้นที่ที่ใช้ในการผลิตไก่พื้นเมือง
  - 2.5 พันธุ์ไก่พื้นเมือง
  - 2.6 การผลิตไก่พื้นเมือง
  - 2.7 โรคในไก่พื้นเมือง
  - 2.8 การป้องกันโรคระบาด
3. การตลาดไก่พื้นเมือง
  - 3.1 องค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's)
  - 3.2 ตลาดไก่พื้นเมือง
4. วิธีการส่งเสริมการเกษตร
  - 4.1 วิธีการส่งเสริมการเกษตร
5. เครื่องมือในการวัดความรู้
6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1 ประวัติความเป็นมา

ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ (2559) กล่าวว่า อำเภอด่านช้างแต่เดิมอยู่ในเขตปกครองของอำเภอเดิมบางนางบวช จังหวัดสุพรรณบุรี ต่อมาเมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2517 ได้แยกตำบลด่านช้าง ตำบลองค์พระ และตำบลห้วยขมิ้น ออกไปจัดตั้งเป็นกิ่งอำเภอด่านช้าง และเมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2518 ได้โอนตำบลหนองมะค่าโมงมาเพิ่ม รวมเป็น 4 ตำบล ต่อมาเมื่อวันที่ 13 กรกฎาคม 2524 ได้ยกฐานะกิ่งอำเภอด่านช้างขึ้นเป็น อำเภอด่านช้างจนถึงปัจจุบัน

1.2 การแบ่งเขตการปกครอง

บรรยายสรุปจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี (2556, น.20) ได้กล่าวว่า อำเภอด่านช้างแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลหนองมะค่าโมง (Nong Makha Mong) ตำบลด่านช้าง (Dan Chang) ตำบลห้วยขมิ้น (Huai Khamin) ตำบลองค์พระ (Ong Phra) ตำบลวังคัน (Wang Khan) ตำบลนิคมกระเสี้ยว (Nikhom Krasiao) และตำบลวังยาว (Wang Yao)

1.3 สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

บรรยายสรุปจังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี (2556 หน้า 12) อธิบายว่า สภาพภูมิประเทศของอำเภอด่านช้างทางด้านตะวันตกเป็นเทือกเขาสูงชัน และพื้นที่ลอนลาดสลับกับลอนชัน โดยพื้นที่ส่วนใหญ่สมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้เบญจพรรณ และป่าสนสองใบ มีพื้นที่ราบลุ่มประมาณร้อยละ 20 และมีเนื้อที่เป็นที่ราบสูงเชิงเขาประมาณร้อยละ 80 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพดินโดยทั่วไปจะเป็นดินปนทรายไม่สามารถเก็บน้ำได้ สภาพอากาศโดยทั่วไปมีลักษณะร้อนชื้น ฤดูร้อนตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ฤดูฝนตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม และฤดูหนาวตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์

1.4 สภาพทางเศรษฐกิจ

ที่ว่าอำเภอด่านช้าง (2557) ได้กล่าวว่า อำเภอด่านช้างมีพื้นที่การเกษตรทั้งหมด 298,093 ไร่ มีครัวเรือนที่ทำการเกษตรจำนวน 7,593 ครัวเรือน พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ อ้อย ข้าวโพด และมันสำปะหลัง

ตารางที่ 2.1 จำนวนพื้นที่ทำการเกษตรและผลผลิต อำเภอคำชะอี จังหวัดสุพรรณบุรี

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (ก.ก./ไร่/ปี)	จำนวนครัวเรือน ที่ปลูก
อ้อย	195,184	8,000	4,490
ข้าวโพด	2,940	900	2,713
มันสำปะหลัง	25,400	3,000	2,338

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอคำชะอี (2557)

1.5 สถานการณ์การผลิตไก่พื้นเมือง

กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์ กรมปศุสัตว์ (2555 น.5) ได้กล่าวถึงยุทธศาสตร์ไก่พื้นเมืองของกรมปศุสัตว์ว่า ประกอบด้วยประเด็นยุทธศาสตร์หลัก 3 ยุทธศาสตร์ ได้แก่

1. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการผลิต คือ กลยุทธ์ด้านการผลิต ประกอบด้วย จัดทำมาตรฐานการผลิตไก่พื้นเมืองของเกษตรกรรายย่อย ส่งเสริมการผลิตให้มีความสอดคล้องเกื้อกูลกัน การให้ความรู้ถ่ายทอดเทคโนโลยีสมัยใหม่ กำหนดให้มีแหล่งผลิตและจัดตั้งศูนย์เครือข่ายกระจายพันธุ์ไก่พื้นเมือง

2. ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาระบบการควบคุมป้องกันโรค คือ กลยุทธ์ด้านการควบคุมป้องกันโรค ประกอบด้วย ปรับระบบการผลิตให้ป้องกันโรคได้ พัฒนาเครือข่ายเพื่อเฝ้าระวังและป้องกันโรค ส่งเสริมสุขภาพโดยการรณรงค์ฉีดวัคซีน กระจายวัคซีนให้เพียงพอ ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการป้องกันควบคุมโรคสู่การปฏิบัติจริง พัฒนาการควบคุมเคลื่อนย้าย พัฒนามาตรการควบคุมโรค การพัฒนาวิธีการตรวจวินิจฉัยโรค

3. ยุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มศักยภาพด้านการตลาด คือ กลยุทธ์ด้านการตลาด ประกอบด้วย พัฒนาการฆ่าและชำแหละไก่พื้นเมืองให้ถูกสุขอนามัย ผลักดันโรงฆ่าสัตว์ปีกขนาดเล็กให้ได้รับมาตรฐาน (สพส.) การแปรรูปที่เหมาะสมเพื่อเป็นสินค้า OTOP ในแต่ละพื้นที่โดยการสร้างแบรนด์ จัดงานไก่พื้นเมืองแห่งชาติ ส่งเสริมให้การผลิตไก่พื้นเมืองเป็นมรดกทางวัฒนธรรม พัฒนาตลาดไก่พื้นเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ

รายงานจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี (2558 น.7) กล่าวว่า จำนวนเกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมืองของอำเภอคำชะอี จังหวัดสุพรรณบุรี มีจำนวนเพิ่มมากขึ้นจาก 3,261 ราย ในปี พ.ศ.2557 เป็น 3,303 ราย ในปี พ.ศ.2558 และมีจำนวนไก่พื้นเมืองเพิ่มขึ้นจาก 125,911 ตัว ในปี พ.ศ.2557 เป็น 142,419 ตัว ในปี พ.ศ.2558 จึงสรุปได้ว่า สถานการณ์

การการผลิตไม้พื้นเมืองในอำเภอต่างจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และเกษตรกรสนใจการผลิตไม้พื้นเมืองเพิ่มมากขึ้น

ตารางที่ 2.2 จำนวนไม้พื้นเมืองและจำนวนเกษตรกรที่ผลิต จังหวัดสุพรรณบุรี

อำเภอ	พ.ศ.2557		พ.ศ.2558	
	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (คน)	จำนวน (ตัว)	เกษตรกร (คน)
เมืองสุพรรณบุรี	49,738	2,275	204,325	2,018
เดิมบางนางบวช	67,103	2,032	68,696	2,015
ด่านช้าง	125,911	3,261	142,419	3,303
บางปลาม้า	56,318	1,592	64,297	1,555
ศรีประจันต์	152,371	2,802	104,202	2,805
ดอนเจดีย์	144,698	1,676	86,124	1,712
สองพี่น้อง	127,645	3,955	112,090	3,732
สามชุก	173,397	1,864	142,444	3,152
อู่ทอง	152,536	4,060	107,334	3,884
หนองหญ้าไซ	52,184	1,622	51,772	1,608

ที่มา : ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี (2558)

2. การผลิตไม้พื้นเมือง

2.1 ประวัติความเป็นมาไม้พื้นเมือง

บัญญัติ เหล่าไพบูลย์ และมนต์ชัย ดวงจินดา (2555) ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของไม้พื้นเมืองว่า ไม้พื้นเมืองถูกพาเข้ามาในประเทศไทยพร้อมกับคนไทยที่อพยพมาจากตอนใต้ของประเทศจีน เหตุผลที่นำไม้พื้นเมืองมาด้วย เพราะมีขนาดตัวพอเหมาะในการบริโภคในครัวเรือน ขนย้ายง่าย และเมื่อปี พ.ศ. 2545 กรมปศุสัตว์ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ได้คัดเลือกพันธุ์ไม้ใน 4 ภาคจำนวน 4 สายพันธุ์ ได้แก่ ภาคเหนือคือ ไม้ประดู่หางดำ ภาคกลางคือ ไม้เหลืองหางขาว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือ ไม้ชี และภาคใต้คือ ไม้แดง มีวัตถุประสงค์เพื่อคัดพันธุ์ให้เป็นพันธุ์แท้ และปัจจุบันได้ประกาศรับรองพันธุ์แท้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว

2.2 ความสำคัญของการผลิตไก่พื้นเมือง

สุเทพ ศิริมูล (2559) ได้อธิบายความสำคัญของการการผลิตไก่พื้นเมืองไว้ 2 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ 1 เพื่อการผลิตเนื้อ เนื่องจากเนื้อของไก่มีความเหนียว นุ่ม เนื้อแน่น อร่อย มีรสชาติดี เมื่อเปรียบเทียบกับไก่เนื้อทั่วไป

ประเด็นที่ 2 เพื่อการผลิตลูก เนื่องจากการผลิตไก่พื้นเมืองส่วนใหญ่เกษตรกรจะผลิตในจำนวน 20-30 ตัวต่อครัวเรือน แล้วปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติ เมื่อถึงช่วงที่ไก่ฟักไข่ไข่จะทิ้งช่วงในการไข่ทำให้ไก่ออกไข่ได้น้อยครั้งต่อปี ซึ่งไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภคไก่พื้นเมือง ปัจจุบันจึงมีการผลิตลูกไก่พื้นเมืองในระบบตู้ฟักเพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้บริโภค

2.3 ระบบการผลิตไก่พื้นเมือง

เจนรงค์ คำมุงคุณ และคณะ (2559) ได้อธิบายระบบการผลิตไก่ว่ามี 4 ระบบ ดังนี้ คือ

1) ระบบกรงตับ คือ ระบบการผลิตไก่ยืนโรงบนกรงในพื้นที่จำกัด ซึ่งประกาศธรรมาฉาย (2560) ได้กล่าวว่า การผลิตระบบกรงตับจะมีกรงตับอยู่หลายชนิด เช่น กรงขังเดี่ยว กรงขังรวมขนาดเล็ก กรงขังรวมขนาดใหญ่ กรงขังรวมฝูงขนาดใหญ่ และกรงตัดแปลง ข้อดีคือ สะดวกในการดูแลตัวไก่ ไข่สะอาดไม่เปื้อนมูล ไก่กินอาหารน้อยกว่าการผลิตระบบอื่นๆ สามารถผลิตได้ปริมาณมาก ป้องกันการเกิดโรคติดต่อได้ง่าย ข้อเสียคือ ต้นทุนการผลิตต่อตัวสูง ปัญหาเกี่ยวกับแมลงวัน ไก่มีสุขภาพไม่ดี และกระดุกประะหักง่าย

2) ระบบขังคอก คือ ระบบการผลิตไก่ปล่อยพื้นภายในโรงเรือน ซึ่งสมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย (2547) ได้กล่าวว่า การผลิตระบบขังคอกจะใช้โรงเรือนแบบใดก็ได้ แต่โรงเรือนจะต้องมีการควบคุม ดูแล สิ่งนี้อาจเป็นพาหะ ไข่ไม่ให้มีโอกาสนำเชื้อโรคเข้าไปสู่ไก่ที่อยู่ในโรงเรือน ควรใช้ไก่รุ่นเดียวกันทั้งหมด การผลิตระบบขังคอก ควรคำนึงถึงจำนวนไก่หากแน่นเกินไป หรืออากาศเปลี่ยนแปลง อาจทำให้ไก่เครียดและทำให้การจัดการยากขึ้น

3) ระบบปล่อยอิสระ คือ ระบบการผลิตที่ปล่อยให้ไก่ออกนอกโรงเรือนได้อย่างอิสระซึ่ง สุธรรม จันทร์อ่อน และคณะ (2553, น.1) ได้กล่าวถึงการผลิตไก่แบบปล่อยอิสระว่า การผลิตไก่แบบปล่อยอิสระ หมายถึง ระบบการผลิตที่ปล่อยให้ไก่ออกภายนอกโรงเรือนได้อย่างอิสระในพื้นที่ที่มีหญ้าปกคลุม ทำให้ไก่ได้แสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ เช่น การคลุกฝุ่น การไขว่ขน การจิกกิน ไก่จะมีความสุข อารมณ์ดี นอกจากนี้ ปภากาพิณฑ์ พุทธิรักษา (2554) ได้กล่าวถึงการผลิตไก่แบบปล่อยอิสระว่า การผลิตไก่แบบปล่อยอิสระจะผลิตแบบมีพื้นที่สำหรับปล่อยให้ไก่ได้ออกกำลังกาย และแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้อย่างเต็มที่

4. ระบบอินทรีย์ คือ การผลิตในระบบปล่อยอิสระ และใช้อาหารอินทรีย์ ซึ่งสุพรรณ จันทร์อ่อน และคณะ (2553, น.1) ได้กล่าวถึงการผลิตไก่ในระบบอินทรีย์ ว่าจะต้องไม่ขังกรง และมีโรงเรือนที่เหมาะสมไม่หนาแน่น และเปิดให้ไก่ได้ออกมาภายนอกโรงเรือนได้ตลอดเวลา พื้นที่ภายนอกควรมีหญ้าหรือพืชธรรมชาติปกคลุม ไก่ได้สัมผัสแสงแดด และอากาศภายนอกโรงเรือน อาหารที่กินรวมถึงแปลงหญ้าต้องเป็นอินทรีย์ ไม่ใช้ยาเคมีสังเคราะห์ ยาปฏิชีวนะ และไม่ใช้สิ่งมีชีวิตตัดแปลงพันธุกรรม และรักษาความเป็นอินทรีย์ตั้งแต่การผลิตจนถึงการบรรจุเป็นเนื้อหรือไข่

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า ระบบการผลิตไก่พื้นเมืองแบ่งออกเป็น 4 ระบบ คือ ระบบกรงคับ เป็นการผลิตไก่แบบขังในกรงซึ่งหลายรูปแบบ การใช้งานจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ระบบขังคอก เป็นการผลิตไก่แบบปล่อยไก่บนพื้นโรงเรือน แต่ต้องมีการควบคุมดูแลไม่ให้มีสัตว์อันตรายเข้ามาในโรงเรือน ระบบปล่อยอิสระ เป็นการผลิตไก่แบบปล่อยให้ไก่ออกนอกโรงเรือน และไก่ได้แสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ ระบบอินทรีย์ เป็นการผลิตไก่แบบปล่อยอิสระ แต่มีข้อจำกัดในการเลี้ยงคือ อาหารต้องเป็นอินทรีย์เท่านั้น ห้ามใช้ยาเคมีสังเคราะห์ และยาปฏิชีวนะทุกชนิดในกระบวนการผลิตจนถึงการจำหน่าย

2.4 พื้นที่ที่ใช้ในการผลิตไก่พื้นเมือง

2.4.1 ขนาดพื้นที่โรงเรือน

ธัญญธร สายเมฆ (2556) ได้แนะนำพื้นที่ในการผลิตไก่พื้นเมือง แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้ คือ

- 1) ระยะกกพื้นที่การผลิตลูกไก่จะอยู่ที่ 20-30 ตัวต่อตารางเมตร
- 2) ไก่เล็กอายุ 1-6 สัปดาห์พื้นที่การผลิตลูกไก่จะอยู่ที่ 0.5 ตารางฟุต หรือเท่ากับ 22 ตัวต่อตารางเมตร
- 3) ลูกไก่อายุ 7-14 สัปดาห์จะผลิตไก่ได้ 1 ตัวต่อพื้นที่ 1.2 ตารางฟุต หรือไก่ 9 ตัวต่อตารางเมตร
- 4) ไก่อายุ 15-20 สัปดาห์ จะผลิตไก่ได้ 5-6 ตัวต่อตารางเมตร

บริษัทซีพีเอฟ จำกัด (ม.ป.ป., น.7) ได้แนะนำพื้นที่ในการผลิตไก่ แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ดังนี้ คือ

- 1) ช่วงอายุ 1-14 วัน ระบบโรงเรือนเปิดจะผลิต 30 ตัวต่อตารางเมตร ระบบโรงเรือนปิดจะผลิต 30 ตัวต่อตารางเมตร และระบบกรงคับจะผลิต 80 ตัวต่อตารางเซนติเมตร
- 2) ช่วงอายุ 15-28 วัน ระบบโรงเรือนเปิดจะผลิต 15 ตัวต่อตารางเมตร ระบบโรงเรือนปิดจะผลิต 18 ตัวต่อตารางเมตร และระบบกรงคับจะผลิต 160 ตัวต่อตารางเซนติเมตร

3) ช่วงอายุ 29 วันขึ้นไป ระบบโรงเรือนเปิดจะผลิต 8 ตัวต่อตารางเมตร ระบบโรงเรือนปิดจะผลิต 12 ตัวต่อตารางเมตร และระบบกรงตับจะผลิต 320 ตัวต่อตารางเซนติเมตร

วิไลลักษณ์ ชาวอุทัย และคณะ (ม.ป.ป.) ได้แนะนำเกี่ยวกับพื้นที่ในการผลิตไก่พื้นเมืองกรณีที่เป็นไก่พ่อแม่พันธุ์ที่ผลิตในโรงเรือนเปิด คือ ต้องมีขนาดพื้นที่โรงเรือนอย่างน้อย 4x8 เมตรสำหรับผลิตไก่ 80-100 ตัว และต้องมีพื้นที่สำหรับให้ไก่เดินหากินได้รอบโรงเรือน

ศิริพันธ์ โมราถบ และคณะ (2550) ได้กล่าวถึงพื้นที่ในการผลิตไก่พื้นเมืองแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ดังนี้ คือ

1) ไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์ ต้องมีพื้นที่ห้องกกลูกไก่ 1 ตัวต่อ 0.5 ตารางฟุต หรือเท่ากับ 22 ตัวต่อตารางเมตร

2) ไก่พื้นเมืองระยะเจริญเติบโต อายุ 7-16 สัปดาห์ ต้องมีพื้นที่อัตราส่วนไก่ 1 ตัวต่อ 1.4 ตารางฟุต หรือไก่ 8 ตัวต่อตารางเมตร

3) การผลิตไก่สาว อายุ 17-26 สัปดาห์ ต้องมีพื้นที่อัตราส่วนไก่ 5-6 ตัวต่อตารางเมตร

4) พ่อแม่พันธุ์ไก่พื้นเมือง อายุ 26-72 สัปดาห์ ต้องมีพื้นที่อัตราส่วนไก่ 3 ตัวต่อตารางเมตร

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า การผลิตไก่พื้นเมืองมีการแบ่งระยะในการผลิตได้หลายช่วง แต่หลักๆ จะแบ่งได้ 4 ช่วง คือ อายุ 0-6 สัปดาห์ ต้องผลิตไก่ 22 ตัวต่อตารางเมตร อายุ 7-16 สัปดาห์ ต้องผลิตไก่ 8 ตัวต่อตารางเมตร อายุ 17-26 สัปดาห์ ต้องผลิตไก่ 5-6 ตัวต่อตารางเมตร และอายุ 26-72 สัปดาห์ ต้องผลิตไก่ 3 ตัวต่อตารางเมตร

2.4.2 ลักษณะโรงเรือน

ประภากร ชาราฉาย (2560) ได้กล่าวถึงโรงเรือนสำหรับผลิตสัตว์ปีกและลักษณะทั่วไปของโรงเรือนที่ดี ควรมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- 1) กันลม แดด ฝน ได้
- 2) อากาศภายในโรงเรือนสามารถระบายถ่ายเทอากาศได้ดี
- 3) สามารถรักษาความสะอาดได้ง่ายไม่มีน้ำขัง
- 4) พื้นควรเป็นพื้นทราย หรือพื้นซีเมนต์ จะทำให้ทำความสะอาดได้ง่าย และควรปูเปลือกข้าวหรือแกลบเป็นวัสดุรองพื้น

5) บริเวณที่วางอุปกรณ์ให้น้ำควรมีจะการระบายน้ำที่ดี พื้น โรงเรือนบริเวณที่ให้น้ำควรรใช้พื้นไม้ระแนง จะสามารถระบายน้ำได้ดี หรืออาจจะทำเป็นแท่นตะแกรงลวดสำหรับวางอุปกรณ์ให้น้ำ

6) สร้างง่าย ราคาถูก และใช้วัสดุก่อสร้างที่มีในท้องถิ่น

Wilai Intaragosol (2016) ได้กล่าวถึงลักษณะของโรงเรือนผลิตไก่ที่ดี คือ

1) สามารถป้องกันอันตรายและศัตรูต่างๆ เช่น สุนัข แมว นก หนู งู ได้

2) สามารถป้องกันแดด ฝน ลม และสภาพอากาศโดยตรงจากภายนอก

3) โรงเรือนที่ทำความสะอาดได้ง่าย น้ำไม่ขัง ไม่รกร

4) ควรสร้างให้อยู่ห่างจากที่อยู่อาศัย ถ้าตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชนอาจมีกลิ่นไป

รบกวนเพื่อนบ้านได้

5) ราคาไม่แพง สร้างได้ง่าย และใช้วัสดุที่สามารถหาได้ในท้องถิ่นนั้นๆ

6) หากมีเนื้อที่เหลือเพียงพอ หากต้องการเพิ่มโรงเรือนควรเว้นระยะให้อากาศ

ระบายได้สะดวก ประมาณ 10 เมตรขึ้นไป

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (2559) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการสร้างโรงเรือน

ดังนี้คือ

1) ควรใช้วัสดุที่หาได้ในพื้นที่ เช่น ไม้ไผ่ แกลบ ทราช เป็นต้น

2) คอกไก่ควรแยกห่างจากตัวบ้านเรือน

3) โรงเรือนมีฝาทั้ง 4 ด้าน ใช้ไม้กั้นห่างกัน 1 นิ้ว

4) หลังคาอาจมุงด้วยหญ้าแฝก เลาดประมาณ 30-40 องศาเซลเซียส

5) ประตูเข้าควรกว้างและสูงให้ผู้ผลิตเข้าออกได้สะดวก

6) พื้นโรงเรือนควรเป็นคอนกรีตจะทำความสะอาดง่าย ถ้าเป็นพื้นธรรมดา

ควรถมด้วยทรายหรือดินให้สูงกว่าพื้นเดิม 10 เซนติเมตร เพื่อป้องกันน้ำท่วม แล้วรองพื้นด้วยวัสดุรองพื้น เช่น แกลบ ขี้เลื่อย เปลือกถั่ว หรือฟางสับ

7) คอนสำหรับ ไก่บนอนทำด้วยไม้ไผ่หรือไม้ระแนง จัดเป็นคู่ห่างกัน 1 นิ้ว สูงจากพื้น 1-1.5 เซนติเมตร

8) รั้งนอนกกลูกไก่ควรสูงจากพื้น 40-50 เซนติเมตร ส่วนรังวางไข่ควรอยู่ห่างจากคอนนอน และควรทำให้ครบจำนวนแม่ไก่เพื่อป้องกันการแย่งรังวางไข่

9) บริเวณรอบนอกเล้าไก่ควรทำรั้วกั้นรอบบริเวณ

10) หมั่นตรวจดูรังฟักอยู่เสมอว่ามีตัวหมัด เหา ไร หรือไม่ หากมีให้เผาทำลายเพื่อป้องกันการแพร่พันธุ์

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า ลักษณะโรงเรือนในการเลี้ยงไก่ที่ดี จะต้องมียาอากาศถ่ายเทได้สะดวก ป้องกันสภาพอากาศภายนอก ป้องกันอันตรายจากศัตรูต่างๆ รักษาความสะอาดได้ง่าย และอยู่ห่างไกลชุมชน

2.4.3 ลักษณะพื้นโรงเรือน

ประภากร ชารานาย (ม.ป.ป., น.5) ได้กล่าวถึงพื้นโรงเรือนผลิตไก่ที่นิยมใช้ในโรงเรือนมี 2 ลักษณะ คือ พื้นที่ปูทับด้วยวัสดุรองพื้นทั้งหมด เช่น แกลบ ขี้เลื่อย เป็นต้นและพื้นกึ่งสแลท ที่มีส่วนหนึ่งเป็นวัสดุรองพื้นและอีกส่วนหนึ่งที่ยกสูงแล้วติดตั้งสแลท

2.4.4 จำนวนของรังวางไข่

สำนักงานปศุสัตว์เขต 2 (ม.ป.ป.) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของรังวางไข่ว่าจำนวนที่เหมาะสม คือ จะต้องมียังไข่ให้แม่ไก่ 1 รังต่อแม่ไก่ 7 ตัว ถึงจะพอดี

สุธรรม จันทร์อ่อน และคณะ (2553) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของรังวางไข่ที่เหมาะสม คือมียังไข่ให้แม่ไก่ 1 รังต่อแม่ไก่ 7 ตัว

ประภากร ชารานาย (2560) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของรังวางไข่ว่าจำนวนที่เหมาะสม คือ อัตรารังไข่ 1 รังต่อแม่ไก่ 4-5 ตัว หรือรังไข่แบบรวมขนาดยาว 1 เมตรต่อแม่ไก่ 35-40 ตัว

สมใจ ละม้ายพันธ์ (2559) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนของรังวางไข่ที่เหมาะสม คือ ควรมียังไข่ 1 รังต่อแม่ไก่ 9 ตัว

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า รังวางไข่ที่เหมาะสมไม่จำเป็นต้องมีเท่ากับจำนวนของตัวแม่ไก่ และจำนวนรังไข่ที่เหมาะสมและเพียงพอต่อแม่ไก่ คือ รังวางไข่ 1 รังต่อแม่ไก่ 7 ตัว

2.5 พันธุ์ไก่พื้นเมือง

สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ (2559) ได้อธิบายเรื่องพันธุ์ไก่พื้นเมืองไว้ว่า ไก่พื้นเมืองกรมปศุสัตว์ที่นิยมเลี้ยงมี 4 สายพันธุ์ คือ

2.5.1 พันธุ์ไก่เหลืองหางขาว

ลักษณะประจำพันธุ์ ผิวหนังขาวอมเหลือง ปากสีขาอมเหลือง ขาแข็ง และเดือยขาวอมเหลืองสีเดียวกับสีปาก ออกแน่นกลมมีเนื้อเต็ม กระดูกอกยาวตรง หลังเป็นแผ่นกว้าง มีกล้ามเนื้อมาก บั้นขาใหญ่กลมมีเนื้อเต็ม สีขนลำตัวดำจะมีแซมขาวที่หัว หัวปีก ข้อยา สร้อยคอเหลืองชัดเจนยาวประป่า สร้อยหลังเป็นสีเดียวกับสร้อยคอเรียงกันเต็มแผ่นหลัง ขนหางพุ่งตรงและยาว ปลายหางโค้งตกลงเล็กน้อย เพศเมียลำตัวสีดำ หงอนและใบหน้าสีเดียวกับเพศผู้ ซึ่ง เจริญรูกำมั่งคุณ และคณะ (2559, น.1) กล่าวว่า อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกของไก่เหลืองหางขาวคือ 189 วัน น้ำหนักตัวเมื่อให้ไข่ฟองแรก 1,937 กรัม น้ำหนักตัวอายุ 12 สัปดาห์ และ 16 สัปดาห์ 1,133 กรัม

และ 1,530 กรัม ตามลำดับ อัตราแลกเปลี่ยนอายุ 0-12 สัปดาห์ และ 0-16 สัปดาห์ 3.6 กิโลกรัม และ 4.0 กิโลกรัม ตามลำดับ

2.5.2 พันธุ์ไก่ประดู่หางดำ

ลักษณะประจำพันธุ์ ปากสีดำโดยปากจะคล้ายปากนกแก้ว ตาสีประดู่ หรือสี ดำหงอนหินไม่มีจักร สร้อยคอสีประดู่ยาวประป่า ปีกใหญ่ยาว สร้อยปีกสีเดียวกับสร้อยคอ สร้อย หลังสีประดู่ยาวระย้าประกัน ขนลำตัวขนปีกและหางสีดำ โคนขาใหญ่ หน้าอกกว้าง และยาวเนื้อ เต็มแน่น ขาแข็ง เล็บและเดือยสีดำ เพศเมียสีเดียวกับเพศผู้แต่ไม่มีสร้อย ซึ่ง เจนรงค์ คำมงคุณ และ คณะ (2559, น.2) กล่าวว่า อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกของไก่ประดู่หางดำคือ 183 วัน น้ำหนักตัวเมื่อให้ ไข่ฟองแรก 2,037 กรัม น้ำหนักตัวอายุ 12 สัปดาห์ และ 16 สัปดาห์ 1,235 กรัม และ 1,621 กรัม ตามลำดับ อัตราแลกเปลี่ยนอายุ 0-12 สัปดาห์ และ 0-16 สัปดาห์ 3.3 กิโลกรัม และ 3.8 กิโลกรัม ตามลำดับ

2.5.3 พันธุ์ไก่แดง

ลักษณะประจำพันธุ์ รูปร่างสูง ตะมัตตะแมง ขนพื้นลำตัว หน้าคอ หน้าท้อง ขนใต้ปีก ขนสร้อยคอ สร้อยปีกแดง ขนหางมีสีดำหรือแดงมีขนสีขาวแซม ปากและแข้งสีเหลือง ผิวหนังสีขาวอมเหลือง เปลือกไข่สีน้ำตาลอ่อน หงอนถั่ว ซึ่ง เจนรงค์ คำมงคุณ และคณะ (2559, น.3) กล่าวว่า อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกของไก่แดง คือ 192 วัน น้ำหนักตัวเมื่อให้ไข่ฟองแรก 1,843 กรัม น้ำหนักตัวอายุ 12 สัปดาห์ และ 16 สัปดาห์ 1,099 กรัม และ 1,504 กรัม ตามลำดับ อัตราแลกเปลี่ยนอายุ 0-12 สัปดาห์ และ 0-16 สัปดาห์ 3.7 กิโลกรัม และ 4.0 กิโลกรัม ตามลำดับ

2.5.4 พันธุ์ไก่ชี่

ลักษณะประจำพันธุ์ รูปร่างโปร่ง ขนลำตัว สร้อยคอ สร้อยหลังและขนหางมี สีขาว ปากและแข้งสีเหลืองและขาวอมเหลือง ผิวหนังสีขาวอมเหลือง เปลือกไข่สีขาวนวล หงอน ถั่ว ซึ่ง เจนรงค์ คำมงคุณ และคณะ (2559, น.4) กล่าวว่า อายุเมื่อให้ไข่ฟองแรกของไก่ชี่คือ 224 วัน น้ำหนักตัวเมื่อให้ไข่ฟองแรก 1,706 กรัม น้ำหนักตัวอายุ 12 สัปดาห์ และ 16 สัปดาห์ 1,157 กรัม และ 1,507 กรัม ตามลำดับ อัตราแลกเปลี่ยนอายุ 0-12 สัปดาห์ และ 0-16 สัปดาห์ 3.3 กิโลกรัม และ 3.8 กิโลกรัม ตามลำดับ

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า ไก่พื้นเมืองกรมปศุสัตว์ที่เกษตรกรนิยม มี 4 สายพันธุ์ คือ ไก่เหลืองหางขาว มีลักษณะเด่นคือ มีขนลำตัวดำแซมขาว ออกกลมมีเนื้อเต็ม กระดูกอกยาวตรง หลังเป็นแผ่นกว้าง มีกล้ามเนื้อมาก ปันขาใหญ่กลมมีเนื้อเต็ม ไก่พันธุ์ประดู่ดำ มีลักษณะเด่นคือ มี ขนสีดำทั้งลำตัว ออกกว้าง โคนขาใหญ่ และยาวมีเนื้อเต็มแน่น พันธุ์ไก่แดง มีลักษณะเด่นคือ ขน

ลำตัวมีสีแดง มีรูปร่างสูง ทะมัดทะแมง และพันธุ์ไก่ชี่ มีลักษณะเด่นคือ ขนลำตัวมีสีขาวอมเหลือง รูปร่างโปร่ง

2.6 การผลิตไก่พื้นเมือง

ศิริพันธ์ โมราถบ และคณะ (2550) ได้กล่าวถึงการผลิตไก่พื้นเมืองในคู่มือการผลิตไก่พื้นเมือง กรมปศุสัตว์ สรุปได้ดังนี้ คือ

2.6.1 การผลิตไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์

- 1) เตรียมคอกในการเลี้ยงลูกไก่โดยปูพื้นคอกด้วยแกลบหรือวัสดุคูดซับความชื้นได้ดี หนาประมาณ 3 นิ้ว
- 2) ทำการตัดปากนกบนออก 1 ใน 3 ส่วนของปาก
- 3) กกด้วยเครื่องกกลูกไก่เพื่อให้ไก่อบอุ่นด้วยอุณหภูมิ 95 องศา ในสัปดาห์แรกแล้วลดอุณหภูมิลงสัปดาห์ละ 5 องศา กกลูกไก่เป็นเวลา 3-4 สัปดาห์
- 4) การกกลูกไก่ให้ดูแลอย่างใกล้ชิด ถ้าหากอากาศร้อนเกินไปให้ดับไฟกกกลางคืนจะต้องให้ไฟกกตลอดทั้งคืน
- 5) ต้องมีน้ำสะอาดให้ลูกไก่กินได้ตลอดเวลา และวางอยู่ใกล้รางอาหาร
- 6) ทำความสะอาดภาชนะใส่น้ำวันละ 2 ครั้ง
- 7) ลูกไก่ 100 ตัว จะใช้ถาดอาหาร 1 ถาด และกระปุกน้ำขนาด 4 ลิตร 1 ถัง
- 8) การให้อาหาร ควรให้บ่อยครั้งใน 1 วัน อาจแบ่งเป็นตอนเช้า 2 ครั้ง ตอนบ่าย 2 ครั้ง และตอนค่ำอีก 1 ครั้ง (ศิริพันธ์ โมราถบ และคณะ, 2550, น.2)

ตารางที่ 2.3 สูตรอาหารลูกไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์

วัตถุดิบ	สูตรอาหารผสม (กิโลกรัม)	
	1	2
ข้าวโพด	63.37	55.75
รำละเอียด	10.00	15
กากถั่วเหลือง	10.88	21
ใบกระถินปน	4.00	-
ปลาป่น(55%)	10.00	5
เปลือกหอย	1.00	0.5
ไคแคลเซียม	-	1.0
เกลือ	0.50	0.5
พรีมิกซ์ลูกไก่	0.25	0.25
สมุนไพร(กรัม)	180	180
รวม	100	100

ที่มา : คู่มือการผลิตไก่พื้นเมือง กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550)

2.6.2 การผลิตลูกไก่พื้นเมืองระยะเจริญเติบโต อายุ 7-16 สัปดาห์

- 1) เปลี่ยนวัสดุรองพื้นคอก เพื่อลดการสะสมของเชื้อโรค
- 2) กลับวัสดุรองพื้นทุกวัน เพื่อลดปริมาณการสะสมของแก๊สแอมโมเนีย
- 3) การเลี้ยงไก่ระยะนี้ไม่ต้องแยกไก่ตัวผู้ออกจากไก่ตัวเมีย
- 4) ต้องมีอาหารให้กินเต็มที่ อาหารในถัง หรือรางอาหารจะต้องมีตลอดเวลา เพื่อเร่งการเจริญเติบโต
- 5) ให้น้ำสะอาดกินตลอดเวลา
- 6) ทำความสะอาดกระบุงน้ำ วันละ 2 ครั้ง
- 7) รางอาหารจะต้องมีลักษณะยาวที่กินได้ทั้งสองข้าง ขนาดความยาว 4 นิ้วต่อไก่ 1 ตัว หรือรางอาหารชนิดถังที่ใช้แขวนจำนวน 3 ถังต่อไก่ 100 ตัว
- 8) กรณีเกษตรกรที่มีพื้นที่กว้าง ก็สามารถเลี้ยงแบบปล่อยให้หากินเองตามธรรมชาติแล้วเสริมอาหารผสมในเวลาเย็น และงดให้อาหารเช้าเพื่อบังคับให้ไก่ไปหากินเอง (ศิริพันธ์ โมราถบ และคณะ, 2550, น.3)

ตารางที่ 2.4 สูตรอาหารไก่พื้นเมืองอายุ 7-16 สัปดาห์

วัตถุดิบ	สูตรอาหารผสม (กิโลกรัม)	
	1	2
ข้าวโพด	73.00	63.75
รำละเอียด	5	18
ใบกระถิน	4	-
กากถั่วเหลือง 44%	12.25	11
ถั่วเหลืองเม็ด	-	-
ปลาป่น 55%	3	5
เปลือกหอยป่น	1	0.5
ไคแคลเซียมฟอสเฟต	1	1.0
เกลือป่น	0.5	0.5
พรีมิกซ์	0.25	0.25
สมุนไพร(กรัม)	180	180
รวม	100	100

ที่มา : คู่มือการผลิตไก่พื้นเมือง กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550)

2.6.3 การผลิตไก่สาว อายุ 17-26 สัปดาห์

- 1) เปลี่ยนวัสดุรองพื้นคอก เพื่อลดการสะสมของเชื้อโรค
- 2) กลับวัสดุรองพื้นทุกวัน เพื่อลดปริมาณการสะสมของแก๊สแอมโมเนีย
- 3) ต้องควบคุมจำนวนอาหารที่ให้กินโดยให้วันละ 2 ครั้ง คือ เช้าและเย็น
- 4) สุ่มชั่งน้ำหนักทุกสัปดาห์ เปรียบเทียบตารางมาตรฐาน
- 5) ให้น้ำกินตลอดเวลา
- 6) คัดไก่ป่วยออกจากฝูงเมื่อเห็นไก่แสดงอาการผิดปกติ
- 7) ทำความสะอาดถังอาหาร และกระปุกน้ำทุกวันเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรคและสิ่งสกปรก
- 8) ทำความสะอาดคอกไม่ให้ชื้น และแห้งอยู่เสมอเพื่อป้องกันโรค
- 9) กรณีเกษตรกรที่มีพื้นที่ผลิตกว้าง ให้ปล่อยทางหากินเองตามธรรมชาติจะทำให้ไก่แข็งแรง ไม่จิกชนกัน และไก่จะดูแลสุขภาพของมัน

10) ให้แสงสว่างแก่ไก่ไม่ให้เกิดเกิน 11-12 ชั่วโมงต่อวัน เพราะถ้าให้แสงสว่างมากกว่านี้จะทำให้ไก่ไข่ก่อนกำหนด และอัตราการไข่ทั้งปีไม่ดี (ศิริพันธ์ โมราอบ และคณะ, 2550, น.4)

ตารางที่ 2.5 สูตรอาหารไก่พื้นเมืองอายุ 17-26 สัปดาห์

วัตถุดิบ	สูตรอาหารผสม (กิโลกรัม)		
	1	2	3
ข้าวเปลือก	-	-	62
ข้าวโพด	76.00	67.5	-
รำละเอียด	10.00	20	18
กากถั่วเหลือง	7.00	5.0	-
ถั่วเหลืองเมล็ด	-	-	16
ปลาป่น	-	5.0	-
เปลือกหอยป่น	1	0.5	1.20
ไคแคลเซียมฟอสเฟต	1	1.0	1.70
เกลือป่น	0.25	0.5	0.50
ฟอสฟอรัส	0.50	0.25	0.25
สมุนไพร (กรัม)	180	180	180
รวม	100	100	100

ที่มา : คู่มือการผลิตไก่พื้นเมือง กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550)

2.6.4 การผลิตไก่พ่อแม่พันธุ์อายุ 26-72 สัปดาห์

- 1) เปลี่ยนวัสดุรองพื้นคอก เพื่อลดการสะสมของเชื้อโรค
- 2) กลับวัสดุรองพื้นทุกวัน เพื่อลดปริมาณการสะสมของแก๊สแอมโมเนีย
- 3) ไก่จะเริ่มไข่ฟองแรกเมื่ออายุประมาณ 6-7 เดือน เมื่อไก่เริ่มไข่ให้เปลี่ยนสูตรไก่พ่อแม่พันธุ์จำนวนอาหารที่ให้แม่ไก่กินอยู่ที่ 120 กรัม/ตัว/วัน โดยให้ 2 เวลา คือ เช้าและเย็น
- 4) ให้น้ำกินตลอดเวลา
- 5) เมื่อไก่เริ่มไข่ให้นำรังไข่มาวางไว้ แล้วเก็บไข่ใส่ไว้ในรังเพื่อให้ไก่เกิดความคุ้นชิน
- 6) คัดไก่ป่วย และไม่ไข่ออกจากฝูง

7) ทำความสะอาดถังอาหาร และกระปุกน้ำทุกวันเพื่อลดการสะสมของเชื้อโรคและสิ่งสกปรก

8) ทำความสะอาดคอกไก่ให้ขึ้น และแห้งอยู่เสมอๆเพื่อป้องกันโรค

9) ให้แสงสว่างแก่ไก่วันละ 14-15 ชั่วโมงเพราะถ้าให้แสงสว่างมากกว่านี้จะทำให้ไก่ไข่ม้วนไม่เป็นเวลา (ศิริพันธ์ โมราตบ และคณะ, 2550, น.10)

ตารางที่ 2.6 สูตรอาหารไก่พ่อแม่พันธุ์อายุ 26-72 สัปดาห์

วัตถุดิบ	สูตรอาหารผสม (กิโลกรัม)		
	1	2	3
ข้าวโพด	60.5	63.5	66.06
กากถั่วเหลือง (44%)	24	2	14.63
ใบกระถิน	4	4	4.00
ปลาป่น (55%)	-	-	5.00
เปลือกหอย	8.5	8.5	8.50
ไคแคลเซียม (P/18)	2.1	2.1	1.00
เกลือ	0.5	0.5	0.50
DL-เมทไธโอนีน	0.1	0.1	0.06
ฟอสฟอรัสแม่ไก่ไข่	0.3	0.3	0.25
สมุนไพร(กรัม)	180	180	180
รวม	100	100	100

ที่มา : คู่มือการผลิตไก่พื้นเมือง กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2550)

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า การผลิตไก่พื้นเมืองให้มีประสิทธิภาพนั้น เกษตรกรผู้ผลิตจะต้องพิจารณาขั้นตอนและวิธีการผลิตในแต่ละช่วงอายุ และปฏิบัติตามหลักวิชาการ

2.7 โรคในไก่พื้นเมือง

2.7.1 โรคนิวคาสเซิล (Newcastle Disease)

คู่มือโรคระบาดสัตว์และการใช้วัคซีนในสัตว์ กรมปศุสัตว์ (ม.ป.ป., น.41) ได้อธิบายถึงสาเหตุ การติดต่อ และอาการว่า

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัสนิวคาสเซิล (Newcastle virus) สามารถอยู่ได้นานในอุจจาระ แต่ถูกทำลายได้ด้วยฟอร์มาลิน แอลกอฮอล์ ไอโอดีน

การติดต่อ ติดต่อจากอุจจาระ เสมหะ ของไก่ป่วย อาหาร น้ำ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ปนเปื้อนเชื้อ

อาการ ไก่จะแสดงอาการป่วยต่างๆ กัน ขึ้นอยู่กับความรุนแรงของเชื้อ ระดับภูมิคุ้มกัน อายุ ปริมาณของเชื้อ ระยะเวลา รวมทั้งปัจจัยภายนอก เช่น ความเครียด อุณหภูมิ อาการที่พบได้แก่ ซึม เบื่ออาหาร อ้าปากหายใจ ไอจาม หายใจมีเสียงดัง ไขลด ท้องเสีย อุจจาระเหลวสีเขียวปนเหลือง หัวสั้น ตัวสั้น คอบิด ชัก อัมพาต ปีกตก

2.7.2 โรคฝีดาษไก่ (Fowl pox)

คู่มือโรคระบาดสัตว์และการใช้วัคซีนในสัตว์ กรมปศุสัตว์ (ม.ป.ป., น.44) ได้อธิบายถึงสาเหตุ การติดต่อ และอาการว่า

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัสฝีดาษกลุ่ม Pox virus

การติดต่อ มีุงเป็นพาหะของโรค ในฝูงสามารถติดต่อโดยการสัมผัสจากไก่ป่วย

อาการ

- เกิดที่ผิวหนังเป็นแบบแห้ง หน้า หงอน เหนียง และขาเป็นตุ่มน้ำใส แผลเปื่อย และสะเก็ดแผลแห้ง ไก่ไม่ตายแต่โตช้า
- เกิดที่ปากและคอเป็นแบบเปื่อย อาจตายได้เนื่องจากหายใจลำบาก มีก้อนเนื้อตายอุดอยู่ ไก่กลืนอาหารลำบากและอ้าปากหายใจ

2.7.3 โรคหลอดลมอักเสบติดต่อในไก่ (Infectious bronchitis)

คู่มือโรคระบาดสัตว์และการใช้วัคซีนในสัตว์ กรมปศุสัตว์ (ม.ป.ป., น.49) ได้อธิบายถึงสาเหตุ การติดต่อ และอาการว่า

สาเหตุ เกิดจากเชื้อไวรัส Infectious bronchitis เชื้อจะถูกทำลายโดยยามาเชื้อธรรมดาทั่วไป

การติดต่อ สิ่งคัดหลั่งของระบบทางเดินหายใจและอุจจาระ เชื้อไวรัสจะแพร่ไปทางอากาศปนเปื้อนอาหารและน้ำ

อาการ ความรุนแรงของโรคนั้นขึ้นอยู่กับอายุไก่ ระบบภูมิคุ้มโรคของฝูง และความรุนแรงของเชื้อไวรัส ในไก่อายุน้อยจะแสดงอาการไอ หายใจขัด หายใจมีเสียงดังอาจมีน้ำตาไหล หน้าบวม และโตช้า

2.7.4 โรคอหิวาต์เป็ด-ไก่ (Fowl cholera)

คู่มือโรคระบาดสัตว์และการใช้วัคซีนในสัตว์ กรมปศุสัตว์ (ม.ป.ป., น.53) ได้อธิบายถึงสาเหตุ การติดต่อ และอาการว่า

สาเหตุ เกิดจากเชื้อแบคทีเรียพาสเจอร์ลลา มัล โทซิต้า (*Pasteuralla multocida*) ถูกทำลายด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อที่ใช้ทั่วไป

การติดต่อ โดยการกินอาหารและน้ำที่ปนเปื้อนเชื้อโรค ไก่ที่ป่วยจะเป็นตัวแพร่โรคผ่านทางน้ำมูกและน้ำลายลงในอาหารและน้ำ

อาการ

- แบบเฉียบพลัน มีไข้สูง น้ำมูกน้ำลายไหล ชีพ เหนียงหงอนมีสีคล้ำ นอนหมอบ ท้องเสียเป็นน้ำสีขาวและสีเขียว ตายอย่างกะทันหัน

- แบบเรื้อรัง มีอาการบวมที่เหนียง ตาและ เยื่อตาอักเสบ หายใจมีเสียงดัง หอบ

2.7.5 โรคไข้หวัดนก (*Avian Influenza* หรือ *Bird Flu*)

คู่มือการป้องกันโรคไข้หวัดนก กรมปศุสัตว์ (ม.ป.ป., น.1-2) ได้อธิบายถึงสาเหตุ การติดต่อ และอาการว่า

สาเหตุ เชื้อไวรัสที่เกิดในประเทศไทยเป็นสายพันธุ์ H5N1 ที่สามารถติดต่อถึงคน

การติดต่อ

- ติดต่อจากสัตว์สู่สัตว์ สามารถติดต่อได้โดยเชื้อเข้าสู่เยื่อจมูก ตาหรือปาก ขณะกินอาหารที่ปนเปื้อนเชื้อโรคจากสิ่งคัดหลั่งต่างๆ หรือสัมผัสไก่ที่ป่วยหรือตายโดยตรง

- ติดต่อจากสัตว์สู่คน โรคนี้ติดต่อสู่คนได้ เกิดจากการสัมผัสสิ่งคัดหลั่งของไก่ป่วย และเข้าสู่ร่างกายทางเยื่อของจมูก และตา

อาการ ไก่จะแสดงอาการไอ จาม มีไข้ หน้าบวม หงอนหรือเหนียงบวมมีสีแดงคล้ำ ชัก มีจุดเลือดออกบริเวณหน้ากินอาหารลดลง ปริมาณไข่ลดลง หรือหยุดไข่ ตายกะทันหัน

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า โรคระบาดที่สำคัญในไก่พื้นเมืองมี 4 โรค คือ โรคนิวคาสเซิล โรคฝีดาษไก่ โรคคอหิวด์เป็ด-ไก่ และโรคไข้หวัดนก ซึ่งมีอาการ และความรุนแรงของโรคแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจำนวนเชื้อ ภูมิคุ้มโรค สภาพแวดล้อมภายนอก และปัจจัยอื่นๆ เป็นตัวกำหนด

2.8 การป้องกันโรคระบาด

2.8.1 ชนิดของวัคซีน

การป้องกันโรคในสัตว์ปีกจะใช้วิธีการทำวัคซีนเพื่อสร้างภูมิคุ้มโรคในกับตัวสัตว์โดยวัคซีนจะแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ วัคซีนเชื้อเป็น และวัคซีนเชื้อตาย

ประกาศ ธาราฉาย (2560, น.19) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างวัคซีนเชื้อเป็น และวัคซีนเชื้อตาย ไว้ดังนี้คือ

ตารางที่ 2.7 ความแตกต่างระหว่างวัคซีนเชื้อเป็น และวัคซีนเชื้อตาย

วัคซีนเชื้อเป็น	วัคซีนเชื้อตาย
- เป็นวัคซีนที่เตรียมจากเชื้อที่มีความรุนแรง แต่ถูกทำให้อ่อนกำลังลง	- เป็นวัคซีนที่เตรียมจากเชื้อที่มีความรุนแรง ที่ถูกทำให้ตายโดยทางเคมีหรือฟิสิกส์
- จุดชีพสามารถแบ่งตัวเพิ่มจำนวนได้เมื่อเข้าสู่ร่างกาย	- จุดชีพไม่สามารถแบ่งตัวเพิ่มจำนวนได้เมื่อเข้าสู่ร่างกาย
- ให้ความคุ้มโรคสูง	- ให้ความคุ้มโรคต่ำ
- วิธีการทำคือการหยอดตาหรือหยอดจมูก (ให้ทีละตัว) และการละลายในน้ำดื่มหรือการสเปรย์ (ให้เป็นฝูง)	- วิธีการทำคือการฉีดเข้าร่างกายโดยตรงเท่านั้น
- เก็บรักษาที่อุณหภูย	- เก็บรักษาง่าย
- มีราคาถูก	- มีราคาแพง

ที่มา : ประภากร ชารานาย (2560)

คู่มือโรคระบาดสัตว์และการใช้วัคซีนในสัตว์ กรมปศุสัตว์ (ม.ป.ป., น.1) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของวัคซีนว่ามี 2 รูปแบบ คือ วัคซีนบรรจุขวดแบบน้ำหรือน้ำมันพร้อมฉีด ก่อนใช้ต้องเขย่าขวดให้เนื้อวัคซีนผสมกันก่อน และวัคซีนทำแห้ง จะมี 2 ส่วน คือ วัคซีนลักษณะแห้งอยู่ในขวดสุญญากาศ และขวดน้ำยาละลายแยกต่างหาก เมื่อใช้จะต้องนำมาผสมกัน

2.8.2 วิธีการทำวัคซีน

ประภากร ชารานาย (2560, น. 20) ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการทำวัคซีนว่ามี 6 วิธี คือ

- 1) การหยอดตา หรือการหยอดจมูก การหยอดให้วันละครั้งห่างจากตาหรือจมูกประมาณ 1 เซนติเมตรจะใช้กับวัคซีนโรคนิวคาสเซิลและหลอดลมอักเสบ
- 2) การแทงปีก จะแทงเข็มจากทางด้านล่างผ่านทะลุผนังของปีกไก่ จะใช้กับวัคซีนโรคฝีดาษ
- 3) การฉีดเข้าใต้ผิวหนัง โดยฉีดเข้าใต้ผิวหนังบริเวณท้ายทอยหรือฐานคอ จะใช้กับวัคซีนโรคมาเร็กซ์
- 4) การฉีดเข้ากล้ามเนื้อจะฉีดเข้ากล้ามเนื้อขาหรือกล้ามเนื้อหน้าอกนิยมใช้กับวัคซีนชนิดเชื้อตาย

2.8.3 โปรแกรมการทำวัคซีน

ตารางที่ 2.8 โปรแกรมวัคซีนสำหรับไก่พื้นเมือง

อายุ	วัคซีนที่ใช้				
	อหิวาต์เป็ด-ไก่ (FC)	นิวคาสเซิลเชื้อ เป็นสเตรณลา โซต้า (NDL)	หลอดลม อักเสบติดต่อๆ (IB)	ฝีดาษไก่ (FD)	ND+IB
7-10 วัน		ทำ	ทำ		ทำ
3-4 สัปดาห์		ทำ	ทำ		ทำ
5 สัปดาห์				ทำ	
6-8 สัปดาห์		ทำ	ทำ		ทำ
8 สัปดาห์	ทำ				
10 สัปดาห์	ทำ				
ทุก 3 เดือน	ทำ	ทำ	ทำ		ทำ
วิธีใช้	ฉีดเข้า กล้ามเนื้อ/ใต้ ผิวหนัง	หยอดตา/จุ่ม	หยอดตา/จุ่ม	แทงปีก	หยอดตา/ จุ่ม

ที่มา คู่มือโรคระบาดและการใช้วัคซีนในสัตว์ (ม.ป.ป.)

3. การตลาดไก่พื้นเมือง

3.1 องค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's)

สุรสิฐ อินต๊ะ (2551, น.26) กล่าวถึงองค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด (4P's) มีดังนี้ คือ

1) รูปแบบของผลิตภัณฑ์ (Product) หมายถึง สิ่งที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค ให้ได้รับความพึงพอใจ เช่น มีคุณภาพ หรือรูปแบบตรงตามความต้องการของตลาดหรือผู้บริโภค เป็นต้น

2) ราคา (Price) หมายถึง การแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์ระหว่างกัน โดยใช้เงินเป็นสื่อกลาง ซึ่งการกำหนดราคาจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และสร้างกำไรในอัตราที่เหมาะสม

3) ช่องทางการจำหน่าย (Place) หมายถึง การเคลื่อนย้ายผลิตภัณฑ์จากผู้ผลิตไปยังผู้บริโภค ที่เน้นช่องทางการกระจายสินค้าที่ครอบคลุม และสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกส่วนได้อย่างทั่วถึง

4) การส่งเสริมการจำหน่าย (Promotion) หมายถึง วิธีการบอกข้อมูลเกี่ยวกับสินค้าให้ผู้บริโภคทราบ และกระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดการตัดสินใจซื้ออย่างรวดเร็ว ได้แก่ การโฆษณา (Advertising) เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ใบปลิว หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ วิทยุ โทรทัศน์ ทรูวิชั่นส์ ทรูสปาร์ค ฯลฯ

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า องค์ประกอบของส่วนผสมทางการตลาด ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 4 ประการ คือ รูปแบบของผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย และการส่งเสริมการจำหน่าย ซึ่งหลักการนี้สามารถทำให้การตลาดไถ่พื้นเมืองมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น

3.2 ตลาดไถ่พื้นเมือง

บัญญัติ เหล่าไพบุลย์ และมนต์ชัย ดวงจินดา (2555) ได้อธิบายถึงตลาดไถ่พื้นเมืองว่ามี 2 แบบ คือ

1) ตลาดไถ่บ้านไทย สามารถผลิตเพื่อจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ เพราะสามารถผลิตได้ครั้งละมากๆ เป็นอุตสาหกรรมการผลิตได้ และแม่พันธุ์ให้ไข่ดก

2) ตลาดไถ่เนื้อไทย เป็นไถ่ลูกผสมที่เกิดจากพ่อพันธุ์ไถ่เนื้อกับไถ่พื้นเมืองไทย เป็นไถ่ที่มีรสชาติอร่อยกว่าไถ่เนื้อต่างประเทศ

ซึ่งบัญญัติ เหล่าไพบุลย์ และมนต์ชัย ดวงจินดา (2555) ได้อธิบายต่อว่า จะต้องมีการวางแผนให้มีการผลิตไถ่ทุกสัปดาห์ เพื่อส่งตามความต้องการของตลาดเป็นรายวันอย่างต่อเนื่อง โดยจะต้องมีการรวมกลุ่มกันผลิต มีการส่งเสริมการตลาด หรือเปิดตลาดเพิ่มเติม หากทั้งสองอย่างเป็นไปได้ การผลิตจะสอดคล้องกับความต้องการของตลาด เกษตรกรจะสามารถผลิตเป็นอาชีพเสริมหรืออาชีพหลักได้

อาหมัด เบ็ญอาหวัง (2558) กล่าวว่า ประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอินโดนีเซีย มาเลเซีย และบรูไนดารุสซาลาม นิยมไถ่พื้นเมืองพันธุ์ไถ่ชนของไทยเป็นอย่างมาก มีเกษตรกรที่ผลิตไถ่พื้นเมืองส่งออกไปยังประเทศเหล่านี้มีรายได้มากมาย ด้วยเหตุนี้กรมปศุสัตว์ของไทยจึงได้ปรับโครงสร้างการผลิตไถ่พื้นเมืองขึ้นมาเพื่อรองรับตลาดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนซึ่งปัจจุบันเครือข่ายมีการส่งออกเนื้อไถ่สดประดู่หางดำเชียงใหม่ไปยังประเทศกัมพูชา ลาว และพม่าผ่านแนวตะเข็บชายแดนภาคเหนือ พบว่าตลาดมีความต้องการสูงมาก

ตารางที่ 2.9 การส่งออกไก่พื้นเมืองแสดงเป็นรายประเทศรับซื้อ ปี 2551

ประเทศ	ไก่พื้นเมือง	
	ตัว	บาท
ลาว	3,300	165,000
กัมพูชา	25,510	2,016,800
ยอดรวม	28,810	2,181,800

ที่มา : กลุ่มสารสนเทศและข้อมูลสถิติ กรมปศุสัตว์ (2551)

4. วิธีการส่งเสริมการเกษตร

4.1 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2556) ได้กล่าวถึงวิธีการส่งเสริมการเกษตรว่ามี 3 วิธี คือ

4.1.1 วิธีการส่งเสริมรายบุคคล เป็นการส่งเสริมบุคคลเป้าหมายในครั้งหนึ่งเพียงคนเดียว วิธีการดังต่อไปนี้

- 1) การเยี่ยมเยียนที่บ้านหรือไร่นา โดยการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมออกไปเยี่ยมเยียนบุคคลเป้าหมายถึงบ้าน หรือที่ไร่นาเกษตรกร
- 2) การติดต่อที่สำนักงาน โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมนัดหมายบุคคลเป้าหมายมาติดต่อที่สำนักงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม เพื่อขอคำแนะนำหรือเอกสารเผยแพร่
- 3) การติดต่อทางจดหมาย โดยเกษตรกรอาจเขียนจดหมายไปยังเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ณ สำนักงาน เพื่อขอคำแนะนำหรือถามปัญหาเกี่ยวกับการเกษตร นอกจากกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว ยังมีหน่วยราชการอีกหลายหน่วยงานที่จัดบริการทางด้านนี้
- 4) การติดต่อทางโทรศัพท์ การใช้โทรศัพท์ติดต่อสอบถามปัญหาหรือขอความช่วยเหลือต่างๆ นับว่าเป็นวิธีการที่สะดวกรวดเร็ว

4.1.2 วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม ต้องกระทำกับบุคคลเป้าหมายตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป การส่งเสริมแบบกลุ่ม มีข้อดีคือ เข้าถึงบุคคลเป้าหมายได้จำนวนมาก ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลา ข้อเสียคือ นักส่งเสริมอาจไม่สามารถจูงใจให้บุคคลเป้าหมายทั้งหมดนำความรู้ไปปฏิบัติได้ และไม่สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาของบุคคลเป้าหมายได้ทุกคน วิธีการส่งเสริมคือ

1) การประชุม เป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมปฏิบัติเพื่อแนะแนวทางในการประกอบอาชีพ และรับทราบปัญหาของบุคคลเป้าหมาย เพื่อที่จะหาแนวทางในการแก้ปัญหาและติดตามผล ส่วนใหญ่จะจัดขึ้นเฉพาะกลุ่มอาชีพ เช่น กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน หรือกลุ่มผู้ทำนา เป็นต้น ซึ่งรูปแบบการประชุมอาจจะใช้การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การอภิปรายเป็นคณะ หรือการประชุมเชิงปฏิบัติการ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการประชุมนั้น

2) การสาธิต เป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมให้การถ่ายทอดความรู้ด้วยการแสดงให้เห็นแก่กลุ่มบุคคล ได้ชมพร้อมกับบรรยายประกอบ ทำให้บุคคลเป้าหมายเข้าใจเรื่องที่จะส่งเสริม ตลอดจนทราบขั้นตอนต่างๆ ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

3) การจัดทัศนศึกษา เป็นวิธีการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจัดบุคคลเป้าหมาย อาจจะเป็นกลุ่มอาชีพ ไปดูกิจกรรมที่อยู่ต่างสถานที่ เพื่อให้บุคคลเป้าหมายได้เกิดความรู้และนำมาประยุกต์ใช้ในไร่นาของตนเอง เช่น การนำเกษตรกรแกนนำ ไปดูงานการใช้ปุ๋ยชีวภาพในไร่นาของเกษตรกรตัวอย่างที่อำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ข้อดีของการส่งเสริมวิธีนี้คือ บุคคลเป้าหมายสามารถเห็นในสภาพความเป็นจริง ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการที่ทำให้เกิดการยอมรับนำไปปฏิบัติ ส่วนข้อเสียคือ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาก

4) การจัดฝึกอบรมพิเศษ การจัดหาหลักสูตรระยะสั้น เพื่อฝึกอบรมเกษตรกรแม่บ้าน หรือกลุ่มที่สนใจ เฉพาะเรื่อง ก็เป็นอีกวิธีหนึ่งของการส่งเสริมแบบกลุ่ม อาจใช้เวลา 1 วัน หรือ 2-3 วัน หัวข้อที่นำมาพูดหรือบรรยายต้องเหมาะสม เป็นที่สนใจ ตรงกับความต้องการของกลุ่ม อาจมีการฝึกภาคปฏิบัติในเรื่องที่ได้แนะนำ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเชื่อมั่นว่าสามารถกระทำได้

5) การทดสอบในท้องถื่น การทดสอบในท้องถื่นเป็นกระบวนการวิจัยที่ทดลองทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดหลายๆ วิธีในไร่นาของเกษตรกรท้องถื่น เพื่อจะหาว่าวิธีไหนจะดีที่สุดหรือได้ผลดีที่สุด เช่น ทดลองปลูกพืชโดยใช้เมล็ดพันธุ์ต่างกัน การใช้ปุ๋ยต่างกัน หรือการเลือกวันหว่านพืชต่างกัน

6) การจัดงานวันเกษตรกร โดยปกติอาจจัดในบริเวณไร่นาของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ ตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริม ที่แปลงทดลองเกษตร หรือบริเวณศูนย์ที่ทำการของทางราชการในท้องถื่น เพื่อจะเผยแพร่ผลแห่งความสำเร็จไปยังบุคคลอื่น การจัดงานวันเกษตรกรขึ้น เป็นจุดเริ่มต้นของการสาธิต เพื่อตรวจสอบดูผลความก้าวหน้า หรือเพื่อให้ประชาชนสังเกตการสาธิตผล เรามักจัดงานวันเกษตรกรสำหรับกลุ่มเป้าหมายไม่ใหญ่โตนัก ทั้งนี้เพื่อให้มีเวลาสำหรับการอภิปราย ซักถาม และชมกิจการด้านเกษตรของฟาร์ม หรือสถานีทดลองโดยทั่วถึง

4.1.3 วิธีการส่งเสริมมวลชน เป็นวิธีที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารไปสู่บุคคลเป้าหมายได้ครั้งละมากๆ โดยไม่จำกัดจำนวนและไม่จำเพาะเจาะจงว่าเป็นบุคคลใด เราสามารถแยกวิธีการส่งเสริมมวลชนได้ดังนี้

1) สิ่งพิมพ์ ซึ่งสามารถแยกออกเป็น

- หนังสือพิมพ์ บทความในหนังสือพิมพ์
- แผ่นปลิวหรือใบปลิว
- เอกสารเผยแพร่แบบเล่ม โบรชัวร์ หรือบุ๊กเล็ต
- หนังสือเวียน จดหมายเวียน
- หนังสือพิมพ์ตีพิมพ์

2) นิทรรศการ หมายถึง การจัดแสดงสิ่งของ อาจจะใช้ของจริง หรือของจำลอง เช่น วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ สัตว์ พืช ฯลฯ หรือแสดงแนวความคิด ความเห็น มีความมุ่งหมายที่จะสร้างความสนใจ ให้ความรู้ ความเข้าใจ อาจเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของหน่วยงานหรือโฆษณาขายสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง

3) วิทยุกระจายเสียง ทำหน้าที่เป็นแหล่งเผยแพร่ข่าวสารและเป็นเครื่องกระตุ้นความสนใจให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การจัดทำรายการวิทยุกระจายเสียงที่นิยมกัน ได้แก่ จัดทำข่าวที่ให้ความรู้ทางด้านเกษตร ในปัจจุบันมักจัดทำรายการให้ความรู้ทางด้านเกษตรกับเปิดเพลงลูกทุ่ง ซึ่งได้รับความนิยมอย่างสูงจากบุคคลเป้าหมาย ข้อเสียของการใช้วิทยุกระจายเสียงคือ ผู้ฟังไม่สามารถซักถามปัญหาได้ในขณะนั้น ข้อควรระวังในการใช้สื่อประเภทนี้คือ หากมีการสัมภาษณ์สดและถ่ายทอดความรู้ ผู้ที่ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ต้องมีข้อมูลที่ถูกต้อง เพราะหากให้ข้อมูลความรู้ที่ไม่ถูกต้องแก่บุคคลเป้าหมาย อาจทำให้บุคคลเป้าหมายจดจำสิ่งที่ผิดๆ ไปปฏิบัติได้ จะทำให้เกิดผลเสียหายในการส่งเสริมการเกษตรเป็นอย่างมาก

4) รายการโทรทัศน์ การจัดทำรายการโทรทัศน์คล้ายกับวิทยุกระจายเสียง แตกต่างกันในส่วนของกรเพิ่มส่วนรับรู้ในการมองเห็นเข้าไปด้วย ทำให้เกิดความเข้าใจมากขึ้น

5) ภาพยนตร์ มีใช้กันแพร่หลายในอดีต ส่วนปัจจุบันมักนิยมใช้เทปโทรทัศน์ หรือวีดิทัศน์ เนื่องจากการผลิตภาพยนตร์ต้องใช้ต้นทุนในการผลิตสูง

6) การประกวด การประกวดหรือการแข่งขันในด้านใดด้านหนึ่ง เป็นกิจกรรมที่สร้างความสนใจและความตื่นตัวให้กับผู้ร่วมงานตลอดทั้งผู้ชมด้วย ส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในการจัดนิทรรศการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การประกวดพืชผลทางการเกษตร การประกวดสัตว์ หรือการประกวดแข่งขันอื่นๆ เป็นวิธีการส่งเสริมและเผยแพร่ความรู้ที่นิยมใช้กันมากในปัจจุบัน

7) การรณรงค์ เป็นการประสานการใช้วิธีการส่งเสริมหลายอย่างรวมกัน ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ มีความมุ่งหมายที่จะดึงความสนใจของเกษตรกรหรือประชาชนมายังปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยเฉพาะที่กระทบคนหมู่มาก โดยวิธีที่จะแก้ปัญหามีการวางแผนการรณรงค์และการสั่งการจากระดับชาติ ระดับภาค หรือจังหวัด

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตรมี 3 วิธี คือ วิธีการส่งเสริมรายบุคคล วิธีการส่งเสริมแบบกลุ่ม และวิธีการส่งเสริมมวลชน ซึ่งการเลือกใช้วิธีการส่งเสริมจะขึ้นอยู่กับปัจจัยและองค์ประกอบหลายอย่าง อาจขึ้นอยู่กับตัวเกษตรกรหรือกลุ่มเป้าหมาย เจ้าหน้าที่ส่งเสริม หรือสื่อที่ใช้ในการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมาย

5. เครื่องมือในการวัดความรู้

สมนึก กัททิชณี (2558, น.1-31) ได้กล่าวว่า เครื่องมือในการวัดความรู้ 3 แบบ คือ

5.1 การสังเกต (Observation) คือ การพิจารณาปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อค้นหาความจริงบางอย่าง โดยใช้ประสาทสัมผัสของผู้สังเกต ทำให้ได้ข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือ

5.2 การสัมภาษณ์ (Interview) คือการเจรจาหรือการสนทนาโต้ตอบกันอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อเป็นการค้นหาความจริง ตามที่ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ล่วงหน้า การสัมภาษณ์จะประกอบด้วยบุคคลสองฝ่าย คือผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นั้นนอกจากจะทำให้ได้ความรู้ความจริงตามที่เราต้องการ ช่วยให้ผู้สัมภาษณ์ทราบข้อเท็จจริงของผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านบุคลิกภาพอีกด้วย โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ (Structured Interview) และการสัมภาษณ์โดยไม่ใช้แบบสัมภาษณ์ (Non - Structured Interview/UnStructured Interview)

5.3 แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสอบถามเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่นิยมกันมาก โดยเฉพาะการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพราะเป็นวิธีการที่สะดวก และสามารถวัดได้อย่างกว้างขวาง ทั้งข้อมูลหรือข้อเท็จจริงในปัจจุบัน และการคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคต แบบสอบถามส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของคำถามเป็นชุดเพื่อวัดสิ่งที่ต้องการจะวัด

ดังนั้นกล่าวสรุปได้ว่า เครื่องมือในการวัดความรู้มี 3 แบบ คือ การสังเกต โดยการพิจารณาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยผู้สังเกตเอง การสัมภาษณ์ โดยการสนทนาโต้ตอบกันระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์แบบมีประเด็นที่ตั้งไว้ล่วงหน้า เพื่อสืบหาข้อเท็จจริง และแบบสอบถาม จะเป็นการคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นอย่างกว้างๆ

6. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

6.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการผลิต

วิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในจังหวัดลำพูน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่เข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตร “การเลี้ยงสัตว์แบบธรรมชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน 153 ราย พบว่า เกษตรกรเกินครึ่งเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยที่ 44.2 ปี ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิตเฉลี่ย 38.31 ตัว มีรายจ่ายจากการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 1,320 บาทต่อรุ่น และมีรายได้เฉลี่ย 2,284.77 บาทต่อรุ่น เกษตรกรเกินครึ่งผลิตไก่แบบกึ่งขังกึ่งปล่อย อาหารที่ใช้คืออาหารหมักจากพืชผัก วัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น การทำวัคซีนส่วนใหญ่มีทั้งทำและไม่ทำโดยวัคซีนป้องกันโรคที่เกษตรกรใช้ได้แก่ วัคซีนโรคนิวคาสเซิลหลอดลมอักเสบติดต่อและวัคซีนโรคฝีดาษไก่ การเกิดโรคระบาดเกิดขึ้นไม่บ่อยนักและแก้ปัญหาโดยการให้ยาปฏิชีวนะรักษา และเมื่อไก่ตายเกษตรกรส่วนใหญ่จะกำจัดซากโดยใช้วิธีฝังหรือเผา

วิภาดา วรวัฒนากุล (2552) ได้ศึกษาธุรกิจการเลี้ยงไก่ชนในตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่ผลิตไก่ชนในเชิงธุรกิจ จำนวน 30 ครัวเรือน พบว่า เกษตรกรทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 44.67 ปี ประกอบอาชีพหลักคือ รับจ้างอาชีพรองคือ ผลิตไก่ชน ต้นทุนในการผลิตจะเพิ่มขึ้นตามอายุของไก่ชนคือ อายุ 0-3 เดือน มีต้นทุน 67.98 บาทต่อตัว อายุ 4-6 เดือน มีต้นทุน 140.09 บาทต่อตัว อายุ 7-9 เดือน มีต้นทุน 610 บาทต่อตัว และอายุ 10 เดือนขึ้นไป มีต้นทุน 787.68 บาทต่อตัว โดยรวมเกษตรกรมีรายจ่ายจากการผลิตไก่ชน 11,315.67 บาท และมีรายได้จากการผลิต 15,944.89 บาท เกษตรกรมีเหตุจูงใจในการผลิตคือ ใช้ในการแข่งขันชนไก่ เพื่อผ่อนคลายความเครียด และผลิตเพื่อความสวยงาม โรงเรือนที่ใช้ผลิตไก่ชนจะเป็นโรงเรือนระบบเปิด พันธุ์ไก่ที่นิยมผลิตมี 3 สายพันธุ์ คือ ไก่ไทย ไก่เวียดนาม และไก่พม่า การให้อาหารส่วนใหญ่จะใช้ข้าวเปลือกเป็นอาหารหลักและเสริมด้วยหัวอาหาร วิธีการให้อาหารคือการวางลงบนพื้น และการเทใส่ภาชนะ ส่วนเรื่องโรคระบาดเกษตรกรส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับการถ่ายพยาธิแต่จะไม่ทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด

วัชรพงศ์ เดชะตา (2553) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตไก่ลูกผสมพื้นเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ผลิตไก่ลูกผสม และไก่พื้นเมืองปี 2552 ในอำเภอสันป่าตอง และสันทราย เป็นตัวแทนของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 81 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 40-59 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่ (ร้อยละ 75) ประกอบอาชีพอื่นๆ คือ ทำสวน ทำนา ผลิตสุกร ผลิตเป็ด ข้าราชการ ช่างไฟฟ้า และรับจ้างทั่วไป เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 24)

ประกอบอาชีพผลิตไก่จำหน่ายเพียงอย่างเดียว การผลิตไก่พื้นลูกผสมพื้นเมือง พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ผลิตไก่แบบกึ่งขังกึ่งปล่อย ใช้แม่พันธุ์ในการกกไข่และลูกไก่ มีการให้อาหารโดยใช้อาหารสำเร็จรูปไก่เล็ก อาหารสำเร็จรูปไก่โต และอาหารผสมอื่นๆ ในการผลิต และเกษตรกรส่วนใหญ่มีการป้องกันโรคระบาดระดับต่ำ

6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการตลาด

วิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในจังหวัดลำพูน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร “การเลี้ยงสัตว์แบบธรรมชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน 153 ราย พบว่า เกษตรกรมีการจำหน่ายรูปแบบไก่รุ่นและพ่อค้ารับซื้อ จำหน่ายกิโลกรัมละ 79.75 บาท

วิภาดา วรพัฒนากุล (2552) ได้ศึกษาธุรกิจการเลี้ยงไก่ชนในตำบลบ้านท่อม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่ผลิตไก่ชนในเชิงธุรกิจ จำนวน 30 ครัวเรือน พบว่า การจำหน่าย พบว่า จำหน่ายที่บ้านตนเอง การกำหนดราคาจะไม่แน่นอน ผู้ซื้อจะเป็นผู้เสนอราคา ผู้จำหน่ายสามารถตัดสินใจว่าจะจำหน่ายหรือไม่ได้อย่างอิสระ

วัชรพงศ์ เดชะตา (2553) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตไก่ลูกผสมพื้นเมืองในจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรผู้ผลิตไก่ลูกผสม และไก่พื้นเมืองปี 2552 ในอำเภอสันป่าตอง และสันทราย เป็นตัวแทนของจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 81 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีการจำหน่ายในรูปแบบไก่มีชีวิตให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น มีราคาจำหน่ายไก่พื้นเมืองเฉลี่ยกิโลกรัมละ 72.18 บาท และจำหน่ายไก่ลูกผสมพื้นเมืองเฉลี่ยกิโลกรัมละ 65.23 บาท

6.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกร

วิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในจังหวัดลำพูน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร “การเลี้ยงสัตว์แบบธรรมชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน 153 ราย พบว่า ภาพรวมเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นคำถามที่ตอบถูก คือ เรื่องอุปกรณ์สำหรับการฟักไข่ไก่ ได้แก่ ตะกร้า กล่องกระดาษและฟางข้าว เรื่องอาหาร ได้แก่ หัวอาหาร เศษอาหาร พืชต่างๆ และเรื่องการให้วัคซีนไก่ควรให้ตอนเที่ยง ตามลำดับ

6.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม

วิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในจังหวัดลำพูน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร “การผลิตสัตว์แบบธรรมชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน 153 ราย พบว่า ความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการผลิตไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในด้านการให้ความรู้

ของเจ้าหน้าที่โครงการฝึกอบรมเกษตรกรหลักสูตร “การเลี้ยงสัตว์แบบธรรมชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” การบริการของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ และความรู้ความชำนาญของเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ที่เป็นวิทยากรฝึกอบรม อยู่ในระดับมาก

นรินทร์ วงศ์สา (2555) ได้ศึกษาการส่งเสริมความเข้าใจในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชนด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีการเลี้ยงไก่ชน โดยแบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง และกลุ่มเปรียบเทียบ โดยกลุ่มทดลองเป็นกลุ่มที่ได้รับความรู้เกี่ยวกับโรคไข้หวัดนกตามโปรแกรมสุขศึกษา ส่วนกลุ่มเปรียบเทียบไม่ได้รับโปรแกรมสุขศึกษา พบว่า ในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองใส่โปรแกรมสุขศึกษา โดยการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพพร้อมกับแรงสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกมีค่าเฉลี่ยความรู้ไม่แตกต่างกันกับกลุ่มเปรียบเทียบ ($p > 0.05$) และหลังการทดลองใส่โปรแกรมสุขศึกษา โดยการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพพร้อมกับแรงสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชน พบว่า ในกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลองใส่โปรแกรมสุขศึกษา โดยการประยุกต์แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพพร้อมกับแรงสนับสนุนทางสังคมต่อพฤติกรรมป้องกันการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกมีค่าเฉลี่ยความรู้แตกต่างกันกับกลุ่มเปรียบเทียบโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

6.5 ปัญหา และข้อเสนอแนะของเกษตรกร

วิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในจังหวัดลำพูน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่เข้ารับการศึกษาอบรมหลักสูตร “การเลี้ยงสัตว์แบบธรรมชาติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง” จำนวน 153 ราย พบว่า ปัญหา อุปสรรค ของเกษตรกรในด้านการเลี้ยง คือ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ รองลงมาคือ ขาดแหล่งเงินทุน และความต้องการด้านปรับปรุงพันธุ์ไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ตามลำดับ ส่วนปัญหาในด้านราคาไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 คือ มีราคาจำหน่ายต่ำกว่าทุน และปัญหาเรื่องลูกไก่มีราคาแพง และมีข้อเสนอแนะคือ ต้องการให้สนับสนุนด้านทุน มีตลาดรับซื้อที่แน่นอน การกำหนดราคาเป็นกลาง และต้องการให้ส่งเสริมการผลิตไก่ประดู่หางดำแบบครบวงจร

วิภาดา วรวัฒนากุล (2552) ได้ศึกษาธุรกิจการเลี้ยงไก่ชนในตำบลบ้านท่อม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากเกษตรกรที่ผลิตไก่ชนในเชิงธุรกิจ จำนวน 30 ครัวเรือน พบว่า ปัญหาต่างๆ ในการผลิตไก่ชนของเกษตรกรภาพรวมมีปัญหาน้อย และปัญหาที่พบจะเกี่ยวข้องกับเรื่องของกีฬาชนไก่ เพราะด้านกฎหมายถือว่าเป็นการพนันมากกว่ากีฬา และยังไม่เป็นที่ยอมรับในคนส่วนมาก ส่วนข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ

1) สำหรับเกษตรกร คือ เกษตรกรควรรวมกลุ่มผู้ผลิตไถ่ชน เพื่อสร้างวามเข้มแข็งและความมั่นคงให้กับกลุ่ม พัฒนาศัทยภาพทั้งด้านการเลี้ยงไถ่ชน และด้านกตติกาการแข่งชันให้เป็นที่ยอมรับในสังคม

2) สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ หน่วยงานควรรศึษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตไถ่ชนของเกษตรกรเพื่อพัฒนาสายพันธุ์ตามความต้องการ และควรรศึษาเรื่องสายพันธุ์อย่างละเอียดเพื่อกำหนดคุณลักษณะสายพันธุ์ในประเทศให้ชัดเจน

3) การรศึษาต่อในอนาคต คือ ควรรศึษาเรื่องเกี่ยวกับบ่อนไถ่ เนื่องจากเป็นจุดรวมตัวแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ การตลาด และด้านอาหารที่ควรรศึษาเรื่องความต้องการของไถ่ชนที่มีความชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือเกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ตามระบบทะเบียนเกษตรกรผู้ผลิตสัตว์รายครัวเรือนจังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3,303 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยมีการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรการคำนวณของ Taro Yamane (1973) โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.072 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้น

จากการแทนค่า ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้

$$3,303$$

$$n = \frac{3,303}{1 + 3,303 (0.072)^2}$$

$$n = 182 \text{ ราย}$$

ดังนั้น ขนาดตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จึงเท่ากับ 182 ราย ใช้เก็บข้อมูลทั้งหมด 185 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.60 ของประชากรทั้งหมด

1.2.2 การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรที่เป็นเกษตรกรตามระบบทะเบียนเกษตรกรผู้ผลิตสัตว์รายครัวเรือนกรมปศุสัตว์ ที่ผลิตไก่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 3,303 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) โดยการจับ

ประชากรในแต่ละตำบลเป็นกลุ่มย่อยได้จำนวน 7 กลุ่มย่อย และในแต่ละกลุ่มย่อย สุ่มกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5.60 ของประชากรในแต่ละตำบล โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) คือ การจับฉลากได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา

ตำบล	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
หนองมะค่าโมง	417	21
ด่านช้าง	380	17
ห้วยขมิ้น	689	47
องค์พระ	328	13
วังคัน	684	46
นิคมกระเสียว	447	25
วังยาว	358	16
รวม	3,303	185

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามแบบมีโครงสร้าง ลักษณะคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ (closed-end questions) และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น (open-ended questions) โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาจากหนังสือ เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

2.2 กำหนดข้อมูลที่ต้องการจากวัตถุประสงค์ของการวิจัย กำหนดตัวชี้วัดและมาตรวัด ข้อมูลในแต่ละประเด็นตามที่ได้กำหนดไว้ แล้วจึงนำข้อมูลตามประเด็นตัวชี้วัดและมาตรวัดมาสร้างเป็นข้อคำถาม ประกอบด้วยคำถามปลายปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมือง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ วัตถุประสงค์ของการผลิต การใช้ประโยชน์พื้นที่ทำการเกษตร รายจ่ายจากการผลิตไถ่พื้นเมือง และรายได้จากการผลิตไถ่พื้นเมือง

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร ประกอบด้วย คำถาม 2 ส่วน คือ สภาพการผลิต ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ พันธุ์ไก่พื้นเมือง ช่วงอายุการผลิต และจำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิต และการผลิตไก่พื้นเมือง สำหรับการผลิตไก่พื้นเมืองนั้นจะแยก ออกเป็น การเตรียม โรงเรือน อาหารและการให้อาหาร ระบบการผลิต และการป้องกัน โรคระบาด และสภาพการตลาด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ รูปแบบผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมือง ราคาในการ จำหน่ายและผู้กำหนดราคาจำหน่ายไก่พื้นเมือง ช่องทางการจำหน่ายไก่พื้นเมือง และการส่งเสริม การจำหน่ายไก่พื้นเมือง

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมืองประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับการความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง ประกอบด้วยคำถาม 3 ส่วน ได้แก่ การเตรียม โรงเรือน การผลิต และการป้องกัน โรคระบาด มี คะแนน ดังนี้

0 คะแนน = ผิด

1 คะแนน = ถูก

ส่วนการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร มี 2 ส่วน คือ ช่องทางการรับข้อมูล ข่าวสาร 4 ช่องทาง ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน สื่อกิจกรรม และระดับความต้องการรับ ข้อมูลข่าวสารคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วน มี 5 ระดับ แต่ละระดับมีคะแนน ดังนี้

1 คะแนน = ต้องการน้อยที่สุด

2 คะแนน = ต้องการระดับน้อย

3 คะแนน = ต้องการระดับปานกลาง

4 คะแนน = ต้องการระดับมาก

5 คะแนน = ต้องการระดับมากที่สุด

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของ เกษตรกรประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิต ประกอบด้วยคำถาม เกี่ยวกับพันธุ์ไก่พื้นเมือง การเตรียม โรงเรือน การผลิต การป้องกัน โรคระบาด และการได้รับการ ส่งเสริมด้านการตลาด ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับช่องทางการจำหน่าย น้ำหนักที่เหมาะสมในการ จำหน่าย ศูนย์รับซื้อในชุมชน ช่องทางการจำหน่ายในต่างประเทศ และการแปรรูปผลผลิต โดย ระดับความต้องการรับการส่งเสริมคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วน มี 5 ระดับ แต่ละระดับมี คะแนน ดังนี้

1 คะแนน	=	ต้องการน้อยที่สุด
2 คะแนน	=	ต้องการระดับน้อย
3 คะแนน	=	ต้องการระดับปานกลาง
4 คะแนน	=	ต้องการระดับมาก
5 คะแนน	=	ต้องการระดับมากที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ การเตรียมโรงเรือน การผลิต โรคระบาด การป้องกัน โรคระบาด การตลาด ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ และข้อเสนอแนะอื่นๆ

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขและนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ดังรายชื่อในภาคผนวก ก ตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา (content validity) เพื่อให้ข้อคำถามเหมาะสม ครอบคลุมเนื้อหาสาระและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

2.4 นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2.5 ทดสอบเครื่องมือ นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบกับเกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมืองในอำเภออนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี ที่ไม่ใช่เกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อถือได้ (reliability) ก่อนนำไปใช้ และคำนวณค่าความเชื่อถือได้ของแบบสัมภาษณ์ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกรด้วยวิธี Cronbach's alpha โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปได้เท่ากับ 0.727 แสดงว่าแบบสัมภาษณ์มีความเชื่อถือได้ จึงนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

3.1 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สัมภาษณ์เกษตรกร ได้แก่แบบสัมภาษณ์ รายชื่อเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างปากกา เครื่องคิดเลข และกล้องถ่ายรูป

3.2 การวางแผนการสัมภาษณ์โดยการขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอด่านช้าง และผู้ใหญ่บ้าน ช่วยดำเนินการนัดหมายเกษตรกรที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งสถานที่นัดหมายเป็นสถานที่ที่เกษตรกรเดินทางมาสะดวก

3.3 การสัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์แนะนำตัวเอง ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ ความสำคัญของเรื่องที่วิจัย และประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับจากการวิจัย เริ่มสัมภาษณ์โดยผู้สัมภาษณ์ชี้แจงการตอบแบบสัมภาษณ์และอ่านข้อคำถามให้เกษตรกรตอบ และให้เกษตรกรบันทึกคำตอบ

3.4 การสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และกล่าวขอบคุณเกษตรกรที่ให้สัมภาษณ์เก็บรวบรวมข้อมูลได้ จำนวน 185 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.00

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล (data screening) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกรวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง

ความรู้ความเข้าใจในการผลิตของเกษตรกร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

สำหรับระดับความรู้เกี่ยวกับการผลิตไก่พื้นเมืองนั้น วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาประเมินระดับความรู้จากคำถามแต่ละประเภท ตามเกณฑ์ดังนี้

ระดับความรู้น้อย (1-5 คะแนน)

ระดับความรู้ปานกลาง (6-10 คะแนน)

ระดับความรู้มาก (11-15 คะแนน)

การรับข้อมูลข่าวสาร วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

สำหรับระดับความต้องการรับข่าวสารนั้นวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาประเมินระดับความต้องการรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภท ตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.79 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.80 - 2.59 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.60 - 3.39 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.40 - 4.19 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

สำหรับระดับความต้องการการส่งเสริมด้านการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองนั้นวิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาประเมินระดับความต้องการรับการส่งเสริมด้านการผลิตจากประเด็นแต่ละประเภท ตามเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.79 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.80 - 2.59 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.60 - 3.39 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.40 - 4.19 หมายถึง ระดับความต้องการมาก

ค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรีเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกรตามบัญชีรายชื่อเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในพื้นที่ 7 ตำบล จำนวน 185 ราย ระหว่างเดือนมีนาคม พ.ศ. 2560 ถึงเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2560 ได้แบ่งผลการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูล ออกเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมือง

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองของเกษตรกร

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไถ่พื้นเมือง

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไถ่พื้นเมืองของเกษตรกร

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมือง

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมือง

1.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ระดับการศึกษา อาชีพ ประสบการณ์ วัตถุประสงค์ของการผลิต การใช้ประโยชน์พื้นที่ทำการเกษตร รายจ่ายจากการผลิตไถ่พื้นเมือง และรายได้จากการผลิตไถ่พื้นเมือง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

						n = 185
สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. เพศ						
ชาย	126	68.11				
หญิง	59	31.89				
2. อายุ (ปี)			24	72	46.74	13.18
น้อยกว่า 40	69	37.30				
40-49	42	22.70				
50-59	35	18.92				
60-69	30	16.22				
มากกว่า 69	9	4.86				
3. ศาสนา						
พุทธ	164	88.65				
อิสลาม	21	11.35				
4. ระดับการศึกษา						
ประถมศึกษา	35	18.92				

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 185

สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
มัธยมศึกษาตอนต้น	52	28.11				
มัธยมศึกษาตอนปลาย	36	19.46				
อนุปริญญา/เทียบเท่า	49	26.49				
ปริญญาตรี	13	7.03				
5. อาชีพหลัก						
การเกษตร	116	62.70				
รับจ้าง	11	5.95				
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	18	9.73				
ธุรกิจส่วนตัว	17	9.19				
ผลิตไก่อปิ่นเมือง	23	12.43				
6. ประสบการณ์ (ปี)			2	15	6.47	3.00
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5	81	43.78				
6-10	88	47.57				
มากกว่าหรือเท่ากับ 11	16	8.65				

43

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

n = 185

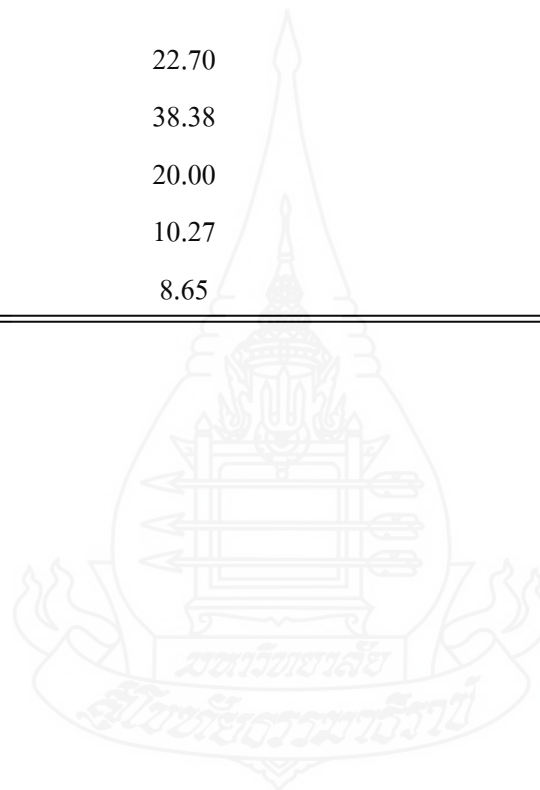
สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
7. วัตถุประสงค์การผลิต (ตอบได้						
> 1)						
เพื่อใช้เป็นอาหาร	137	74.05				
เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้	170	91.89				
เพื่อความสวยงาม	12	6.49				
เพื่อใช้ในการแข่งขันชนไก่	45	24.32				
8. การใช้ประโยชน์พื้นที่ทำการ						
เกษตร (ตอบได้ > 1)						
ผลิตไก่พื้นเมือง (ไร่)						
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.50	24	12.97	0.50	3.00	1.28	0.68
0.60-1.50	103	55.68				
1.60-2.50	47	25.41				
มากกว่าหรือเท่ากับ 2.60	11	5.95				
ตารางที่ 4.1 (ต่อ)						

n = 185

44

สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ	จำนวน(คน)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
10. รายได้จากการผลิตในพื้นที่เมือง (บาท/รุ่น)			600	162,000	27,722.16	26,097.78
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000	42	22.70				
10,001-25,000	71	38.38				
25,001-40,000	37	20.00				
40,001-55,000	19	10.27				
มากกว่าหรือเท่ากับ 55,000	16	8.65				

จากตารางที่ 4.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

เพศ เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 68.11) เป็นเพศชาย และเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 31.89) เป็นเพศหญิง

อายุ เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ประมาณหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.30) มีอายุน้อยกว่า 40 ปี รองลงมา (ร้อยละ 22.70) มีอายุระหว่าง 40-49 ปี เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้างส่วนน้อย (ร้อยละ 18.92 และ ร้อยละ 16.22) มีอายุ 50-59 ปี และ 60-69 ปี ตามลำดับ โดยเกษตรกรมีอายุดำสุด 24 ปี อายุสูงสุด 72 ปี และอายุเฉลี่ยของเกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี คือ 46.74 ปี

ศาสนา เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่าสองในสาม (ร้อยละ 88.65) นับถือศาสนาพุทธ และส่วนน้อย (ร้อยละ 11.35) นับถือศาสนาอิสลาม

ระดับการศึกษา เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 28.11 และร้อยละ 26.49) จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และอนุปริญญา/เทียบเท่า ตามลำดับ รองลงมา (ร้อยละ 19.46 และร้อยละ 18.92) จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย และประถมศึกษา ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาชีพหลัก เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้างจังหวัดสุพรรณบุรี สองในสาม (ร้อยละ 62.70) ทำการเกษตร รองลงมา (ร้อยละ 12.43) ทำอาชีพผลิตไถ่พื้นเมือง เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง น้อยกว่าหนึ่งในสาม มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 9.73 และร้อยละ 9.19) ทำอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ และธุรกิจส่วนตัว ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.95) ทำอาชีพรับจ้างทั่วไป

ประสบการณ์ เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 47.57) มีประสบการณ์ผลิตไถ่พื้นเมือง 6-10 ปี รองลงมา (ร้อยละ 43.78) มีประสบการณ์ผลิตไถ่พื้นเมือง 1-5 ปี เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้างน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 8.65) มีประสบการณ์ผลิตไถ่พื้นเมือง 11-15 ปี เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้างมีประสบการณ์ผลิตไถ่พื้นเมืองต่ำสุด 2 ปี สูงสุด 15 ปี โดยมีประสบการณ์ผลิตไถ่พื้นเมืองเฉลี่ย 6.47 ปี

วัตถุประสงค์การผลิต เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี เกือบทั้งหมด (ร้อยละ 91.89) มีวัตถุประสงค์ในการผลิตไถ่พื้นเมืองเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ รองลงมา (ร้อยละ 74.05 และร้อยละ 24.32) ผลิตไว้เพื่อใช้เป็นอาหาร และผลิตไว้เพื่อใช้ในการแข่งขันชนไถ่ ตามลำดับ เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้างส่วนน้อย (ร้อยละ 6.49) ผลิตไถ่พื้นเมืองไว้เพื่อความสวยงาม

การใช้ประโยชน์พื้นที่ทำการเกษตร เกษตรกรผู้ผลิตไถ่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีการใช้ประโยชน์พื้นที่ทำการเกษตร คือ

ใช้พื้นที่ในการผลิตไถ่พื้นเมือง เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 55.68) มีพื้นที่ผลิต 0.60-1.50 ไร่ รองลงมา (ร้อยละ 25.41) มีพื้นที่ผลิต 1.60-2.50 ไร่ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 12.97) มีพื้นที่ผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ไร่ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.95) มีพื้นที่ผลิตมากกว่าหรือเท่ากับ 2.60 ไร่ เกษตรกรมีพื้นที่ผลิตไถ่พื้นเมือง ต่ำสุด 0.50 ไร่ สูงสุด 3.00 ไร่ โดยมีการใช้พื้นที่ในการผลิตไถ่พื้นเมืองเฉลี่ย 1.28 ไร่

ใช้พื้นที่ในการปลูกพืชไร่ เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 20.00) มีพื้นที่ปลูก 6-10 ไร่ รองลงมา (ร้อยละ 16.22) มีพื้นที่ปลูก 11-15 ไร่ และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 14.59 และร้อยละ 10.27) มีพื้นที่ปลูกมากกว่าหรือเท่ากับ 16 ไร่ และมีพื้นที่ปลูกน้อยกว่าหรือเท่ากับ 5 ไร่ ตามลำดับ โดยเกษตรกรใช้พื้นที่ปลูกต่ำสุด 3.00 ไร่ สูงสุด 28.00 ไร่ โดยมีการใช้พื้นที่ในการปลูกพืชไร่เฉลี่ย 12.39 ไร่

ใช้พื้นที่ในการปลูกพืชผัก เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41) มีพื้นที่ปลูกพืชผัก 1 ไร่

รายจ่ายจากการผลิตไถ่พื้นเมือง เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 41.08 และร้อยละ 38.38) มีรายจ่ายจากการผลิต 10,001-25,000 บาท และน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท ตามลำดับ รองลงมา (ร้อยละ 11.89) มีรายจ่ายจากการผลิต 25,001-40,000 บาท และเกษตรกรส่วนน้อย มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 4.86 และร้อยละ 3.78) มีรายจ่ายจากการผลิตมากกว่าหรือเท่ากับ 55,000 บาท และมีรายจ่าย 40,001-55,000 บาท ตามลำดับ เกษตรกรมีรายจ่ายจากการผลิตไถ่พื้นเมือง ต่ำสุด 500 บาท สูงสุด 120,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายจ่ายจากการผลิตไถ่พื้นเมืองเฉลี่ย 18,598.29 บาท

รายได้จากการผลิตไถ่พื้นเมือง เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 38.38) มีรายได้จากการผลิต 10,001-25,000 บาท รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 22.70 และร้อยละ 20.00) มีรายได้จากการผลิตน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10,000 บาท และมีรายได้ 25,001-40,000 บาท ตามลำดับ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 10.27 และร้อยละ 8.65) มีรายได้จากการผลิต 40,001-55,000 บาท และมีรายได้มากกว่าหรือเท่ากับ 55,000 บาท ตามลำดับ เกษตรกรมีรายได้จากการผลิตไถ่พื้นเมือง ต่ำสุด 600 บาท สูงสุด 162,000 บาท โดยเกษตรกรมีรายได้จากการผลิตไถ่พื้นเมืองเฉลี่ย 27,722.16 บาท

ตอนที่ 2 สภาพการผลิตและการตลาดไม้พื้นเมืองของเกษตรกร

2.1 สภาพการผลิต ประกอบด้วย พันธุ์ไม้พื้นเมือง ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.2 ช่วงอายุการผลิต และจำนวนไม้พื้นเมืองที่ผลิต ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.3 และ 4.4 ส่วนการผลิตไม้พื้นเมือง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น การเตรียมโรงเรือน อาหารและการให้อาหาร ระบบการผลิต และการป้องกันโรคระบาด ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.5 4.6 4.7 และ 4.8 ตารางที่ 4.2 พันธุ์ไม้พื้นเมือง

n = 185		
พันธุ์ไม้พื้นเมือง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พันธุ์ (ตอบได้ > 1)		
ไม้เหลียงหางขาว	23	12.43
ไม้ประดู่หางดำ	153	81.70
ไม้จี่	8	4.32
ไม้พม่า	17	9.19
ไม้แจ้	9	4.86
ไม้ค้อล่อน	5	2.70
ไม้ป่าก้อย	2	1.08
ไม้ลูกผสมพื้นเมือง	2	1.08

จากตารางที่ 4.2 พันธุ์ไม้พื้นเมือง ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

พันธุ์ไม้พื้นเมือง เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 81.70) ผลิตไม้พื้นเมืองพันธุ์ไม้ประดู่หางดำ รองลงมาน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 12.43) ผลิตไม้พื้นเมืองพันธุ์ไม้เหลียงหางขาว และเกษตรกรส่วนน้อย มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 9.19 ร้อยละ 4.86 ร้อยละ 4.32 และร้อยละ 1.08) ผลิตไม้พื้นเมืองพันธุ์ไม้พม่า ไม้แจ้ ไม้จี่ ไม้ป่าก้อย และไม้ลูกผสมพื้นเมือง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ช่วงอายุการผลิต

n = 185		
ช่วงอายุการผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวมทุกช่วงอายุ	129	64.86
ไก่อพื้นเมือง อายุ 0-6 สัปดาห์	25	13.51
ไก่อพื้นเมือง อายุ 7-16 สัปดาห์	13	7.03
ไก่อพื้นเมือง อายุ 17-25 สัปดาห์	6	3.24
ไก่อพื้นเมือง อายุ 26-72 สัปดาห์	12	6.49

จากตารางที่ 4.3 จำนวนเกษตรกรที่ผลิตไก่อพื้นเมือง ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ช่วงอายุการผลิต เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 64.86) ผลิตแบบร่วมทุกช่วงอายุ รองลงมา น้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.5) ผลิตไก่อพื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์ และเกษตรกรส่วนน้อย มี สัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 7.03 ร้อยละ 6.49 และร้อยละ 3.24) ผลิตไก่อพื้นเมืองอายุ 7-16 สัปดาห์ ผลิตไก่อพื้นเมืองอายุ 26-72 สัปดาห์ และผลิตไก่อพื้นเมืองอายุ 17-25 สัปดาห์ ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 จำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิต

n = 185						
สภาพการผลิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
จำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิต (ตอบได้ > 1)					110.34	59.27
ไก่พื้นเมือง อายุ 0-6 สัปดาห์			10	800	163.88	161.02
น้อยกว่า 100 ตัว	53	28.65				
100-199 ตัว	35	18.92				
200-299 ตัว	20	10.81				
300-399 ตัว	10	5.41				
400-499 ตัว	6	3.24				
500-599 ตัว	6	3.24				
มากกว่า 599 ตัวขึ้นไป	4	2.16				
ไก่พื้นเมือง อายุ 7-16 สัปดาห์			10	800	158.37	152.56
น้อยกว่า 100 ตัว	39	21.08				
100-199 ตัว	28	15.14				
200-299 ตัว	21	11.35				
300-399 ตัว	7	3.78				

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

							n = 185
สภาพการผลิต	จำนวน (ตัว)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	
400-499 ตัว	3	1.62					
500-599 ตัว	3	1.62					
มากกว่า 599 ตัวขึ้นไป	3	1.62					
ไก่พื้นเมือง อายุ 17-25 สัปดาห์			10	200	69.81	47.88	
น้อยกว่า 50 ตัว	27	14.59					
50-99 ตัว	7	3.78					
100-149 ตัว	15	8.11					
150-199 ตัว	2	1.08					
มากกว่า 199 ตัวขึ้นไป	3	1.62					
ไก่พื้นเมือง อายุ 26-72 สัปดาห์			10	150	49.32	27.72	
น้อยกว่า 50 ตัว	74	40.00					
50-99 ตัว	26	14.05					
100-149 ตัว	6	3.24					
มากกว่า 149 ตัวขึ้นไป	3	1.62					

จากตารางที่ 4.4 จำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิต ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

จำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิต พบว่า เกษตรกรมีการผลิตที่แบ่งออกเป็นช่วงอายุ คือ

ไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์ เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 28.65) เลี้ยงน้อยกว่า 100 ตัว รองลงมา (ร้อยละ 18.92 และร้อยละ 10.81) เลี้ยง 100-199 ตัว และเลี้ยง 200-299 ตัว ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 5.41 ร้อยละ 3.24 และร้อยละ 2.16) เลี้ยง 300-399 ตัว 400-499 ตัว 500-599 ตัว และเลี้ยงมากกว่า 599 ตัว ตามลำดับ เกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตต่ำสุด 10 ตัว สูงสุด 800 ตัว โดยเกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตเฉลี่ย 163.88 ตัว

ไก่พื้นเมืองอายุ 7-16 สัปดาห์ เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 21.08) เลี้ยงน้อยกว่า 100 ตัว รองลงมา (ร้อยละ 15.14 และร้อยละ 11.35) เลี้ยง 100-199 ตัว และเลี้ยง 200-299 ตัว ตามลำดับ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.78 และร้อยละ 1.62) เลี้ยง 300-399 ตัว 400-499 ตัว 500-599 ตัว และเลี้ยงมากกว่า 599 ตัว ตามลำดับ เกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตต่ำสุด 10 ตัว สูงสุด 800 ตัว โดยเกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตเฉลี่ย 158.37 ตัว

ไก่พื้นเมืองอายุ 17-25 สัปดาห์ เกษตรกรน้อยกว่าสองในสาม (ร้อยละ 14.59) เลี้ยงน้อยกว่า 50 ตัว และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.11 ร้อยละ 3.78 ร้อยละ 1.62 และร้อยละ 1.08) เลี้ยง 100-149 ตัว 50-99 ตัว มากกว่า 199 ตัว และเลี้ยง 150-199 ตัว ตามลำดับ เกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตต่ำสุด 10 ตัว สูงสุด 200 ตัว โดยเกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตเฉลี่ย 69.81 ตัว

ไก่พื้นเมืองอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 40.00) เลี้ยงน้อยกว่า 50 ตัว รองลงมาน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 14.05) เลี้ยง 50-99 ตัว และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24 และร้อยละ 1.62) เลี้ยง 100-149 ตัว และเลี้ยงมากกว่า 149 ตัว เกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตต่ำสุด 10 ตัว สูงสุด 150 ตัว โดยเกษตรกรมีจำนวนที่ผลิตเฉลี่ย 49.32 ตัว

โดยรวมสรุปได้ว่า จำนวนไก่พื้นเมืองที่เกษตรกรผลิตเฉลี่ยอยู่ที่ 110.34 ตัว

ตารางที่ 4.5 การเตรียมโรงเรียน

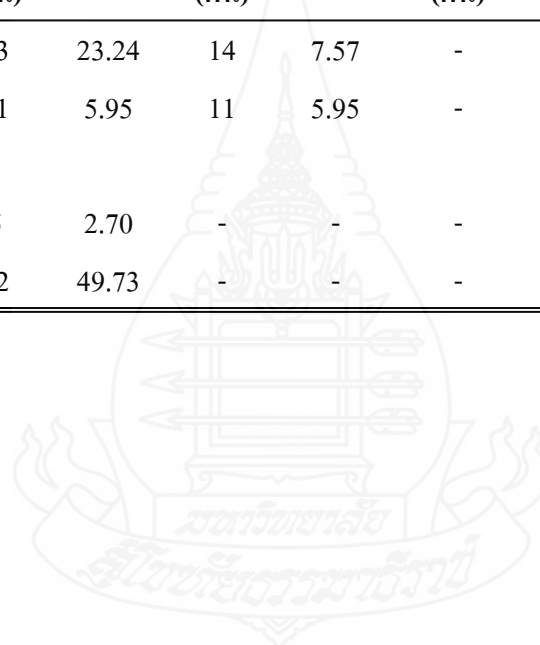
n = 185

การเตรียมโรงเรียน	รวมทุกอายุ		0-6 สัปดาห์		7-16 สัปดาห์		17-25 สัปดาห์		26-72 สัปดาห์	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- พื้นที่ในการผลิตไก่พื้นเมือง										
กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร	32	17.30	16	8.64	6	3.24	-	-	3	1.62
ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร	97	52.43	9	4.87	7	3.79	6	3.24	9	4.87
- ลักษณะการผลิตไก่พื้นเมือง										
ขังคอก	84	45.41	25	13.51	3	1.62	3	1.62	4	2.16
ปล่อยอิสระ	45	24.33	-	-	10	5.41	3	1.62	8	4.32
- ประเภทโรงเรียน										
มีโรงเรียนแบบถาวร	47	25.41	12	6.49	3	1.62	-	-	4	2.16
มีโรงเรียนแบบกึ่งถาวรที่สร้างจากวัสดุ พื้นบ้าน	82	44.32	13	7.03	10	5.41	6	3.24	8	4.32
- วัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรียน										
ไม่ใช้วัสดุรองพื้นโรงเรียน	75	40.54	-	-	13	7.03	6	3.24	8	4.32

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

n =185

การเตรียมโรงเรียน	รวมทุกอายุ		0-6 สัปดาห์		7-16 สัปดาห์		17-25 สัปดาห์		26-72สัปดาห์	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช้วัสดุรองพื้นหนาน้อยกว่า 3 นิ้ว	43	23.24	14	7.57	-	-	-	-	4	2.16
ใช้วัสดุรองพื้นหนา 3 นิ้ว	11	5.95	11	5.95	-	-	-	-	-	-
- รังสำหรับไข่ในไก่แม่พันธุ์										
ไม่มีรังสำหรับไข่	5	2.70	-	-	-	-	-	-	7	3.78
มีรังไข่ 1 รัง ต่อแม่ไก่ไม่น้อยกว่า 7 ตัว	92	49.73	-	-	-	-	-	-	5	2.70

จากตารางที่ 4.5 การเตรียมโรงเรียน ปრაกฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

การเตรียมโรงเรียน ประกอบด้วยประเด็น 5 ประเด็น คือ

พื้นที่ในการผลิตไถ่พื้นเมือง *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 52.43) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 17.30) กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกร (ร้อยละ 8.64) กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.87) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร *ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 3.79 และร้อยละ 3.24) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร และกำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร ตามลำดับ *ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.87) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.62) กำหนดจำนวนตัวต่อตารางเมตร

ลักษณะการผลิตไถ่พื้นเมือง *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 45.41) มีลักษณะการผลิตแบบขังคอก และเกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 24.33) มีลักษณะการผลิตแบบปล่อยอิสระ *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) มีลักษณะการผลิตแบบขังคอก *ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41) มีลักษณะการผลิตแบบปล่อยอิสระ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.62) มีลักษณะการผลิตแบบขังคอก *ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย มีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 1.62) มีลักษณะการผลิตแบบขังคอกและปล่อยอิสระ *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.32) มีลักษณะการผลิตแบบปล่อยอิสระ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) มีลักษณะการผลิตแบบขังคอก

ประเภทโรงเรียน *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 44.32) ใช้โรงเรียนแบบกึ่งถาวรที่สร้างจากวัสดุพื้นบ้าน และเกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 25.41) ใช้โรงเรียนแบบถาวร *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 7.03 และร้อยละ 6.49) ใช้โรงเรียนแบบกึ่งถาวรที่สร้างจากวัสดุพื้นบ้านและใช้โรงเรียนแบบถาวร ตามลำดับ *ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41) ใช้โรงเรียนแบบกึ่งถาวรที่สร้างจากวัสดุพื้นบ้าน และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.62) ใช้โรงเรียนแบบถาวร *ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ใช้โรงเรียนแบบกึ่งถาวรที่สร้างจากวัสดุพื้นบ้าน *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.32) ใช้โรงเรียนแบบกึ่งถาวรที่สร้างจากวัสดุพื้นบ้าน และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ใช้โรงเรียนแบบถาวร

วัสดุที่รองพื้นโรงเรียน *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 40.54) ไม่ใช้วัสดุรองพื้น โรงเรียน รองลงมา (ร้อยละ 23.24) ใช้วัสดุรองพื้นหนาน้อยกว่า 3 นิ้ว และเกษตรกร

ส่วนน้อย (ร้อยละ 5.95) ใช้วัสดุรองพื้นหนา 3 นิ้ว ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.57) ใช้วัสดุรองพื้นหนาน้อยกว่า 3 นิ้ว และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.95) ใช้วัสดุรองพื้นหนา 3 นิ้ว ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) ไม่ใช้วัสดุรองพื้นโรงเรือน ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ไม่ใช้วัสดุรองพื้นโรงเรือน ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.38) ไม่ใช้วัสดุรองพื้นโรงเรือน และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ใช้วัสดุรองพื้นหนาน้อยกว่า 3 นิ้ว

รังสำหรับไข่ในไก่แม่พันธุ์ ผลิตรวมทุกอายุ เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 49.73) มีรังไข่ 1 รัง ต่อแม่ไก่น้อยกว่า 7 ตัว และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.70) ไม่มีรังสำหรับไข่ ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.78 และร้อยละ 2.70) ไม่มีรังสำหรับไข่และมีรังไข่ 1 รัง ต่อแม่ไก่น้อยกว่า 7 ตัว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 อาหารและการให้อาหาร

n =185

อาหารและการให้อาหาร	รวมทุกอายุ		0-6 สัปดาห์		7-16 สัปดาห์		17-25 สัปดาห์		26-72สัปดาห์	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- การให้น้ำ										
มีภาชนะใส่น้ำให้กินตลอดเวลา	129	69.73	25	13.51	13	7.03	6	3.24	12	6.49
- การให้อาหาร										
เศษอาหาร	32	17.30	-	-	-	-	-	-	2	1.08
อาหารสำเร็จรูปจากบริษัท	87	47.04	25	13.51	5	2.70	4	2.16	4	2.16
อาหารผสม	10	5.41	-	-	8	4.32	2	1.08	6	3.24

จากตารางที่ 4.6 อาหารและการให้อาหาร ปრაกฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

อาหารและการให้อาหาร ประกอบด้วยประเด็น 2 ประเด็น คือ

การให้น้ำ เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) มีภาชนะใส่น้ำให้กินตลอดเวลา

การให้อาหาร *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 47.04) ใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัท เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 17.30) ใช้เศษอาหาร และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41) ใช้อาหารผสม *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) ใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัท *ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.32) ใช้อาหารผสม และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.70) ใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัท *ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัท และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.08) ใช้อาหารผสม *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ใช้อาหารผสม เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัท และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.08) ใช้เศษอาหาร

ตารางที่ 4.7 ระบบการผลิต

n = 185

ระบบการผลิต	รวมทุกอายุ		0-6 สัปดาห์		7-16 สัปดาห์		17-25 สัปดาห์		26-72 สัปดาห์	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- การตัดปาก										
ทำการตัดปาก	9	4.86	17	9.19	-	-	-	-	-	-
ไม่ทำการตัดปาก	120	64.87	8	4.32	13	7.03	6	3.24	12	6.49
- การกก										
กกโดยให้แม่ไก่กก	42	22.70	-	-	-	-	-	-	-	-
กกโดยใช้เครื่องกก	16	8.65	25	13.51	-	-	-	-	-	-
- ภาชนะอาหาร										
กำหนดจำนวนตัวต่อภาชนะอาหาร	49	26.49	25	13.51	-	-	-	-	2	1.08
ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อภาชนะอาหาร	80	43.24	-	-	13	7.03	6	3.24	10	5.41
- การจำกัดอาหารในไก่พ่อแม่พันธุ์										
จำกัดอาหารที่ 120 กรัม/ตัว/วัน	21	11.35	-	-	-	-	-	-	-	-
ไม่จำกัดอาหาร	76	41.08	-	-	-	-	-	-	12	6.49

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

n = 185

ระบบการผลิต	รวมทุกอายุ		0-6 สัปดาห์		7-16 สัปดาห์		17-25 สัปดาห์		26-72 สัปดาห์	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- การทำความสะอาดภาชนะใส่น้ำและอาหาร น้อยกว่า 2 ครั้งต่อวัน										
2 ครั้งหรือมากกว่า 2 ครั้งต่อวัน	104	56.22	-	-	13	7.03	6	3.24	12	6.49
- การกลับวัสดุรองพื้น (เฉพาะที่ใช้วัสดุรอง พื้น)	25	13.51	25	13.51	-	-	-	-	-	-
ไม่ได้กลับวัสดุรองพื้น	26	14.05	-	-	-	-	-	-	4	2.16
กลับวัสดุรองพื้นทุกวัน	16	8.65	-	-	-	-	-	-	-	-
กลับวัสดุรองพื้นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	11	5.95	25	13.51	-	-	-	-	-	-
กลับวัสดุรองพื้นเดือนละ 1 ครั้ง	1	0.54	-	-	-	-	-	-	-	-
- การให้แสงสว่างในไก่พ่อแม่พันธุ์										
น้อยกว่า 14 ชั่วโมง	63	34.05	-	-	-	-	-	-	12	6.49
ไม่ต่ำกว่า 14 ชั่วโมง	34	18.38	-	-	-	-	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.7 ระบบการผลิต ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ระบบการผลิต ประกอบด้วยประเด็น 7 ประเด็น คือ

การตัดปาก *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 64.87) ไม่ทำการตัดปาก และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.86) ทำการตัดปาก *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 9.19) ทำการตัดปาก และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.32) ไม่ทำการตัดปาก *ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) ไม่ทำการตัดปาก *ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ไม่ทำการตัดปาก *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 6.49) ไม่ทำการตัดปาก

การกก *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 22.70) กกโดยให้แม่ไก่กก และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.65) กกโดยใช้เครื่องกก *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) กกโดยใช้เครื่องกก

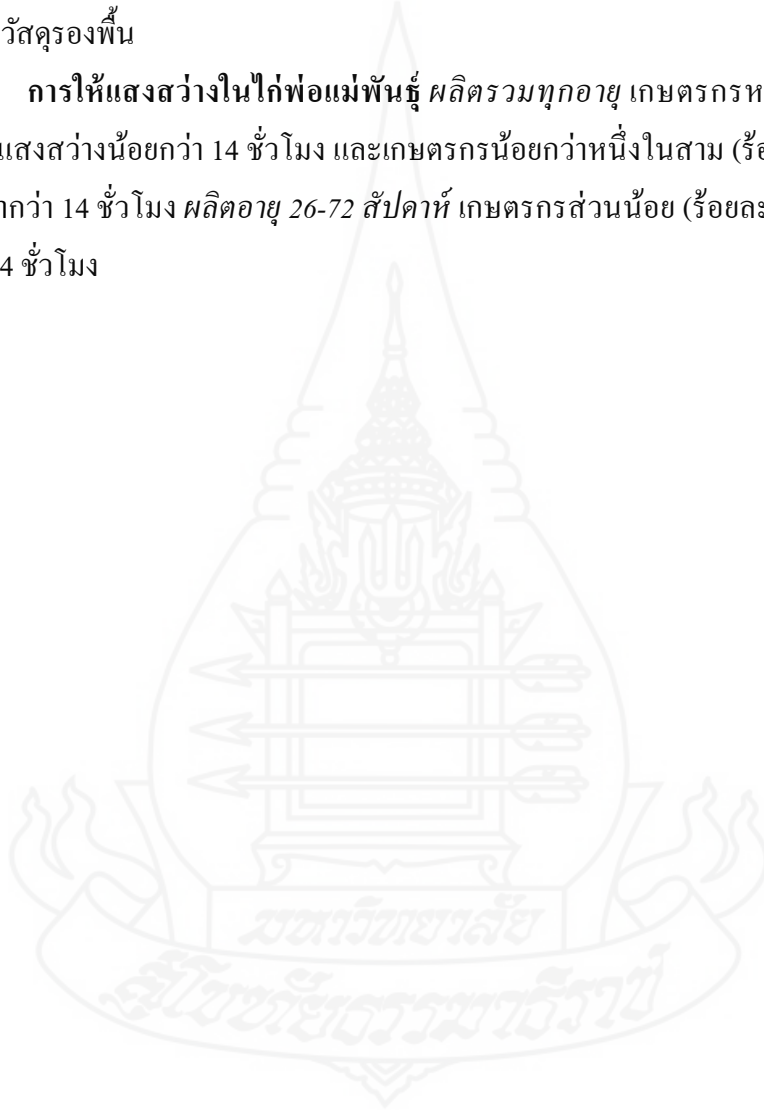
โภชนาการ *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 43.24) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโภชนาการ และเกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 26.49) กำหนดจำนวนตัวต่อโภชนาการ *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 13.51) กำหนดจำนวนตัวต่อโภชนาการ *ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโภชนาการ *ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโภชนาการ *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41) ไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโภชนาการ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.08) กำหนดจำนวนตัวต่อโภชนาการ

การจำกัดอาหารในไก่พ่อแม่พันธุ์ *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 41.08) ไม่จำกัดอาหาร และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 11.35) จำกัดอาหารที่ 120 กรัม/ตัว/วัน *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 6.49) ไม่จำกัดอาหาร

การทำความสะอาดขนและน้ำและอาหาร *ผลิตรวมทุกอายุ* เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 56.22) ทำความสะอาดน้อยกว่า 2 ครั้งต่อวัน และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) ทำความสะอาด 2 ครั้งหรือมากกว่า 2 ครั้งต่อวัน *ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์* เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) ทำความสะอาด 2 ครั้งหรือมากกว่า 2 ครั้งต่อวัน *ผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) ทำความสะอาดน้อยกว่า 2 ครั้งต่อวัน *ผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ทำความสะอาดน้อยกว่า 2 ครั้งต่อวัน *ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์* เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 6.49) ทำความสะอาดน้อยกว่า 2 ครั้งต่อวัน

การกลับวัสดุรองพื้น (เฉพาะที่ใช้วัสดุรองพื้น) ผลิตรวมทุกอายุ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่ง ในสาม (ร้อยละ 14.05) ไม่ได้กลับวัสดุรองพื้น เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.65) กลับวัสดุรองพื้น ทุกวัน เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.95) กลับวัสดุรองพื้นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 0.54) กลับวัสดุรองพื้นเดือนละ 1 ครั้ง ผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 13.51) กลับวัสดุรองพื้นสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ไม่ได้กลับวัสดุรองพื้น

การให้แสงสว่างในไก่พ่อแม่พันธุ์ ผลิตรวมทุกอายุ เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 34.05) ให้แสงสว่างน้อยกว่า 14 ชั่วโมง และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 18.38) ให้แสง สว่างไม่ต่ำกว่า 14 ชั่วโมง ผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 6.49) ให้แสงสว่าง น้อยกว่า 14 ชั่วโมง

ตารางที่ 4.8 การป้องกันโรคระบาด

การป้องกันโรคระบาด	n = 185									
	รวมทุกอายุ		0-6 สัปดาห์		7-16 สัปดาห์		17-25 สัปดาห์		26-72 สัปดาห์	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
- การทำลายซากสัตว์										
นำสัตว์ที่ตายไปทำลายโดยการเผาหรือฝัง	129	69.73	25	13.51	13	7.03	6	3.24	12	6.49
- การทำวัคซีน										
ทำวัคซีนนิวคาสเซิลหลอดลมอักเสบติดต่อ	60	32.43	25	13.51	5	2.70	6	3.24	4	2.16
ทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่	41	22.16	-	-	3	1.62	3	1.62	3	1.62
ทำวัคซีนฝีดาษไก่	36	19.46	-	-	2	1.08	3	1.62	4	2.16
- การทำความสะอาดโรงเรือน										
ทำความสะอาด และฆ่าเชื้อโรงเรือนหลังใช้งาน	118	63.78	25	13.51	13	7.03	6	3.24	4	2.16
- การพักโรงเรือน										
พักโรงเรือนที่ทำความสะอาดไม่ต่ำกว่า 1 สัปดาห์	52	28.11	5	2.70	5	2.70	3	1.62	-	-

จากตารางที่ 4.8 การป้องกันโรคระบาด ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

การป้องกันโรคระบาด ประกอบด้วยประเด็น 4 ประเด็น คือ

การทำลายซากสัตว์ เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) นำสัตว์ที่ตายแล้วไปทำลายโดยการเผาหรือฝัง

การทำวัคซีน ผลิตรวมทุกอายุ เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.43) ทำวัคซีนนิวคาสเซิลหลอดลมอักเสบติดต่อกัน เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 22.16) ทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ และ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 19.46) ทำวัคซีนฝีดาษไก่ ผลิตรอายุ 0-6 สัปดาห์ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) ทำวัคซีนนิวคาสเซิลหลอดลมอักเสบติดต่อกัน ผลิตรอายุ 7-16 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.70) ทำวัคซีนนิวคาสเซิลหลอดลมอักเสบติดต่อกัน เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.62) ทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ และ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.08) ทำวัคซีนฝีดาษไก่ ผลิตรอายุ 17-25 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ทำวัคซีนนิวคาสเซิลหลอดลมอักเสบติดต่อกัน และ เกษตรกรส่วนน้อยมีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 1.62) ทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ และ ทำวัคซีนฝีดาษไก่ ผลิตรอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ทำวัคซีนนิวคาสเซิลหลอดลมอักเสบติดต่อกัน เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.62) ทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ และ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ทำวัคซีนฝีดาษไก่

การทำความสะอาดโรงเรือน ผลิตรวมทุกอายุ เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 63.78) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนหลังใช้งาน ผลิตรอายุ 0-6 สัปดาห์ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนหลังใช้งาน ผลิตรอายุ 7-16 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนหลังใช้งาน ผลิตรอายุ 17-25 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.24) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนหลังใช้งาน ผลิตรอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 2.16) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อโรงเรือนหลังใช้งาน

การพักโรงเรือน ผลิตรวมทุกอายุ เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 28.11) พักโรงเรือนที่ทำความสะอาดไม่ต่ำกว่า 1 สัปดาห์ ผลิตรอายุ 0-6 สัปดาห์ และผลิตรอายุ 7-16 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อยมีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 2.70) พักโรงเรือนที่ทำความสะอาดไม่ต่ำกว่า 1 สัปดาห์ ผลิตรอายุ 17-25 สัปดาห์ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 1.62) พักโรงเรือนที่ทำความสะอาดไม่ต่ำกว่า 1 สัปดาห์ ผลิตรอายุ 26-72 สัปดาห์ เกษตรกรไม่ทำการพักโรงเรือน

2.2 สภาพการตลาด ประกอบด้วย รูปแบบผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมือง ราคาในการจำหน่ายและผู้กำหนดราคาจำหน่ายไก่พื้นเมือง ช่องทางการจำหน่ายไก่พื้นเมือง และการส่งเสริมการจำหน่ายไก่พื้นเมือง ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 สภาพการตลาด

				n = 185
สภาพการตลาด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
1. รูปแบบผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมือง				
จำหน่ายไก่มีชีวิต	162	87.57		
จำหน่ายไก่สด	16	8.65		
แปรรูปเป็นอาหารปรุงสุก	7	3.78		
2. ราคาในการจำหน่าย				
ลูกไก่เล็ก (ตัว/บาท)			23.50	3.15
20 บาท	8	4.32		
22 บาท	7	3.78		
27 บาท	11	5.95		
ไก่รุ่น (ตัว)				
120 บาท (อาหารปรุงสุก)	7	3.78		
ราคาไม่แน่นอน (มีชีวิต)	13	7.03		
ไก่รุ่น (กิโลกรัม/บาท)			112.50	22.17
90 บาท	41	22.16		
100 บาท	35	18.92		
120 บาท	15	8.11		
140 บาท (ไก่สด)	16	8.65		
ไก่พ่อแม่พันธุ์ (ตัว)				
ราคาไม่แน่นอน	32	17.30		
3. ผู้กำหนดราคาจำหน่ายไก่พื้นเมือง				
ผู้ผลิตกำหนดราคาเอง	100	54.05		
ผู้ซื้อกำหนดราคาเอง	61	32.97		
ใช้ราคาจำหน่ายจากตลาดกลาง	8	4.32		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

สภาพการตลาด	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	n = 185
				ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน
4. ช่องทางการจำหน่ายไก่พื้นเมือง (ตอบได้ > 1)				
จำหน่ายให้แก่เพื่อนเกษตรกรนำไปบริโภค	38	20.54		
จำหน่ายให้แก่เพื่อนเกษตรกรนำไปผลิตต่อ	47	25.41		
จำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่น	117	63.24		
จำหน่ายส่งออกไปตลาดรายใหญ่	13	7.03		
5. การส่งเสริมการจำหน่ายไก่พื้นเมือง				
ไม่มี	185	100.00		

จากตารางที่ 4.9 สภาพการตลาด ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

รูปแบบผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมือง เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 87.57) จำหน่ายไก่มีชีวิต รองลงมาเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.65) จำหน่ายไก่สด และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.78) แปรรูปเป็นอาหารปรุงสุก

ราคาในการจำหน่าย จะแยกออกเป็น 3 รุ่น คือ

ลูกไก่เล็ก เกษตรกรส่วนน้อย มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 5.95 ร้อยละ 4.32 และร้อยละ 3.78) จำหน่ายตัวละ 27 บาท จำหน่ายตัวละ 22 บาท และจำหน่ายตัวละ 20 บาท ตามลำดับ โดยเกษตรกรจำหน่ายลูกไก่เล็กเฉลี่ยตัวละ 23.50 บาท

ไก่รุ่น เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 22.16) จำหน่ายกิโลกรัมละ 90 บาท รองลงมาเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 18.92) จำหน่ายกิโลกรัมละ 100 บาท เกษตรกรส่วนน้อยมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 8.65 ร้อยละ 8.11 และร้อยละ 7.03) จำหน่ายกิโลกรัมละ 140 บาท (ไก่สด) จำหน่ายกิโลกรัมละ 120 บาท และจำหน่ายราคาไม่แน่นอน (มีชีวิต) ตามลำดับ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.78) จำหน่ายตัวละ 120 บาท (อาหารปรุงสุก) โดยเกษตรกรจำหน่ายไก่รุ่นเฉลี่ยกิโลกรัมละ 112.50 บาท

ไก่พ่อแม่พันธุ์ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 17.30) จำหน่ายราคาไม่แน่นอน

ผู้กำหนดราคาจำหน่ายไก่พื้นเมือง เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 54.05) กำหนดราคาโดยผู้ผลิตกำหนดราคาเอง รองลงมาเกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.97) กำหนดราคาโดยผู้ซื้อ

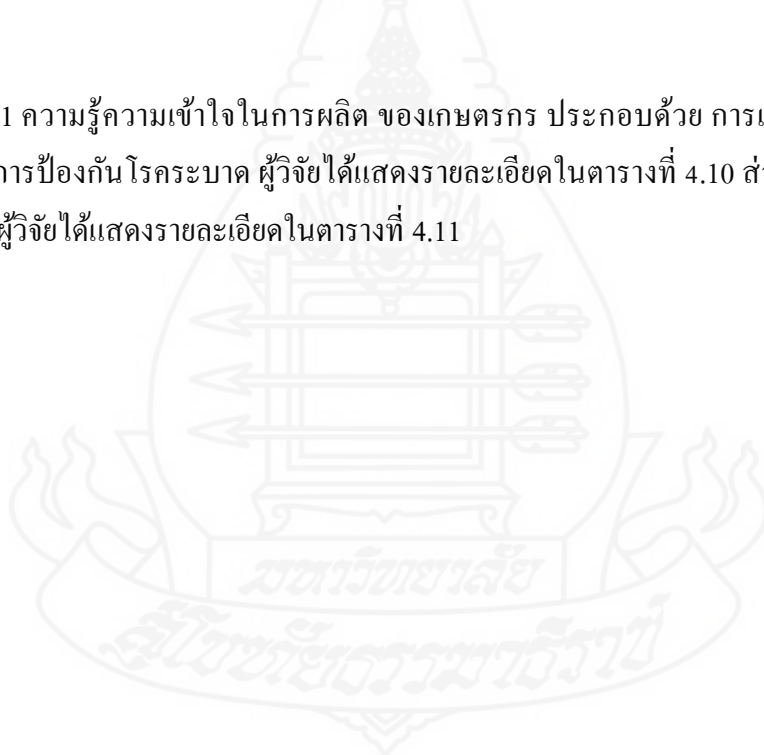
กำหนดราคาเองและเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 4.32) กำหนดราคาโดยใช้ราคาจำหน่ายจากตลาดกลาง

ช่องทางการจำหน่ายไถ่พื้นเมือง เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 63.24) จำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น รองลงมามีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 25.41 และร้อยละ 20.54) คือ จำหน่ายให้แก่เพื่อนเกษตรกรนำไปผลิตต่อ และจำหน่ายให้แก่เพื่อนเกษตรกรนำไปบริโภค ตามลำดับ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) จำหน่ายส่งออกไปตลาดรายใหญ่

การส่งเสริมการจำหน่ายไถ่พื้นเมือง เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) ไม่มีการส่งเสริมการจำหน่ายไถ่พื้นเมือง

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไถ่พื้นเมือง

3.1 ความรู้ความเข้าใจในการผลิต ของเกษตรกร ประกอบด้วย การเตรียมโรงเรือน การผลิต และการป้องกัน โรคระบาด ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10 ส่วนระดับความรู้ของเกษตรกร ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.10 ความรู้ความเข้าใจในการผลิต

n = 185

ความรู้ความเข้าใจในการผลิต	เฉลี่ย	ตอบถูก	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การเตรียมโรงเรือน			
- ขนาดพื้นที่ในการเลี้ยงไก่อายุ 15-20 สัปดาห์ คือ 5-6 ตัว ต่อตารางเมตร	ถูก	119	64.32
- โรงเรือนควรสร้างให้อยู่ห่างจากที่อยู่อาศัย และอยู่ไกลแหล่งชุมชน	ถูก	177	95.68
- โรงเรือนที่ดีไม่จำเป็นต้องมีช่องระบายอากาศ เพราะช่องระบายอากาศจะเป็นทางที่สัตว์ร้ายสามารถเข้ามาได้	ผิด	118	63.78
(โรงเรือนที่ดีจะต้องมีช่องระบายอากาศ เพื่อระบายอากาศและความร้อนภายในโรงเรือน)			
- รั้วสำหรับไข่ที่เหมาะสม คือ 1 รั้วต่อไก่ 7 ตัว	ถูก	22	11.89
- ปุ๋ยสตรองพื้นให้บางที่สุด เพื่อจะได้ประหยัดต้นทุน	ผิด	169	91.35
(วัสดุที่ใช้รองพื้นคอกต้องปูหนาอย่างน้อย 3 นิ้ว)			
2. การผลิต			
- ไม่จำเป็นต้องให้ความอบอุ่นลูกไก่เล็ก เพราะลูกไก่แข็งแรงอยู่แล้ว	ผิด	185	100.00
(การให้ความอบอุ่นจำเป็นมากในไก่เล็ก หากไก่ไม่ได้รับความอบอุ่นจะทำให้ไก่อ่อนแอและตายได้)			
- ในไก่พ่อแม่พันธุ์ต้องให้อาหารเต็มที่เพื่อไก่จะได้ไข่เพิ่มมากขึ้น	ผิด	35	18.92

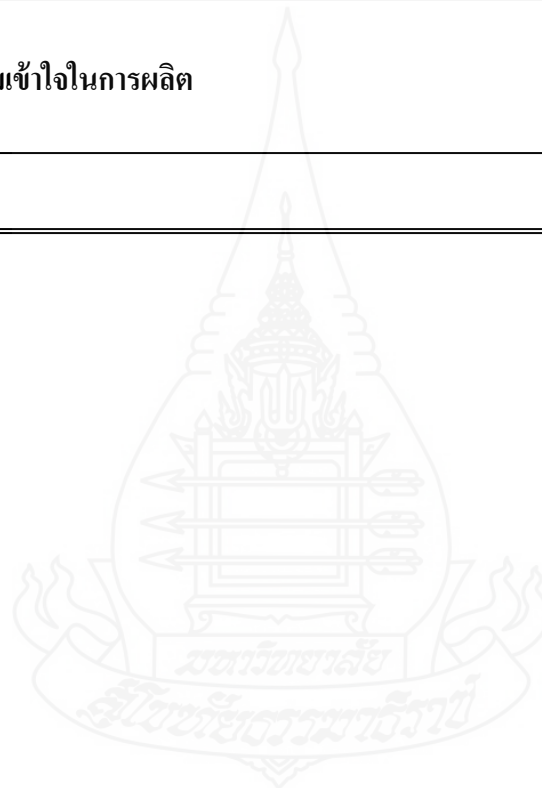
ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจในการผลิต	เฉลี่ย	ตอบถูก	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
n = 185			
(ไม่จำเป็นต้องให้อาหารในไก่พ่อแม่พันธุ์เต็มที เพราะหากไก่กินเกินความจำเป็นจะทำให้เกิดไขมันสะสม ขนร่วง ไข่ลดได้)			
- ไก่พ่อแม่พันธุ์ต้องการแสง 14 ชั่วโมงต่อวันเพื่อกระตุ้นการผลิตไข่	ถูก	45	24.32
- ควรทำความสะอาดภาชนะใส่น้ำวันละ 2 ครั้ง	ถูก	185	100.00
- ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนวัสดุรองพื้น เพราะไม่มีผลกระทบต่อตัวไก่ (การเปลี่ยนวัสดุรองพื้นจำเป็นมากในการสุขภาพไก่ หากไม่เปลี่ยนจะทำให้เกิดการสะสมแก๊สแอมโมเนียซึ่งเป็นอันตรายต่อไก่)	ผิด	173	93.51
3. การป้องกันโรคระบาด			
- ไม่จำเป็นต้องทำวัคซีนในไก่ เพราะไก่ไม่เคยเป็นโรค (การทำวัคซีนจำเป็นมากในไก่ เพราะโรคระบาดสามารถเกิดได้แม้ไก่จะไม่เคยมีประวัติของโรค)	ผิด	158	85.41
- วิธีการทำวัคซีนนิวคาสเซิล+หลอดลมอักเสบติดต่อกัน คือ การแทงปีก (วิธีการทำวัคซีนนิวคาสเซิล+หลอดลมอักเสบติดต่อกันที่ถูกต้อง คือ การหยอดจมูก)	ผิด	173	93.51
- วิธีการทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ คือ การฉีดเข้ากล้ามเนื้อ	ถูก	54	29.19
- วัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ ต้องทำทุกๆ 3 เดือน	ถูก	59	31.89

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ความรู้ความเข้าใจในการผลิต	เฉลี่ย	ตอบถูก	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ
- โรคฝีดาษกัมมียุงเป็นพาหะของโรค	ถูก	69	37.30

n = 185

จากตารางที่ 4.10 ความรู้ความเข้าใจในการผลิต ปราบกฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การเตรียมโรงเรือน เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 95.68 และร้อยละ 91.35) ตอบถูกประเด็น โรงเรือนควรสร้างให้อยู่ห่างจากที่อยู่อาศัยและอยู่ไกลแหล่งชุมชน และปูวัสดุรองพื้นให้บางที่สุด เพื่อจะได้ประหยัดต้นทุน (คำตอบที่ถูกคือ วัสดุที่ใช้รองพื้นคอกต้องปูหนาอย่างน้อย 3 นิ้ว) ตามลำดับ รองลงมาเกษตรกรสองในสามมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 64.32 และร้อยละ 63.78) ตอบถูกในประเด็นขนาดพื้นที่ในการเลี้ยงไก่อายุ 15-20 สัปดาห์ คือ 5-6 ตัว ต่อตารางเมตร และโรงเรือนที่ดีไม่จำเป็นต้องมีช่องระบายอากาศ เพราะช่องระบายอากาศจะเป็นทางที่สัตว์ร้ายสามารถเข้ามาได้ (คำตอบที่ถูกคือ โรงเรือนที่ดีจะต้องมีช่องระบายอากาศเพื่อระบายอากาศและความร้อนภายในโรงเรือน) ตามลำดับ และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 11.89) ตอบถูกในประเด็นรังสำหรับไข่ที่เหมาะสม คือ 1 รังต่อไก่ 7 ตัว

การผลิต เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) ตอบถูกใน 2 ประเด็น คือ ไม่จำเป็นต้องให้ความอบอุ่นลูกไก่เล็ก เพราะลูกไก่แข็งแรงอยู่แล้ว (คำตอบที่ถูกคือ การให้ความอบอุ่นจำเป็นมากในไก่เล็ก หากไก่ไม่ได้รับความอบอุ่นจะทำให้ไก่อ่อนแอและตายได้) และควรทำความสะอาดคอกในสัปดาห์ละ 2 ครั้ง เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 93.51) ตอบถูกในประเด็นไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนวัสดุรองพื้น เพราะไม่มีผลกระทบต่อตัวไก่ (คำตอบที่ถูกคือ การเปลี่ยนวัสดุรองพื้นจำเป็นมากในการสุขภาพไก่ หากไม่เปลี่ยนจะทำให้เกิดการสะสมแก๊สแอมโมเนียซึ่งเป็นอันตรายต่อไก่) เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 24.32) ตอบถูกในประเด็น ไก่พ่อแม่พันธุ์ต้องการแสง 14 ชั่วโมงต่อวันเพื่อกระตุ้นการผลิตไข่ และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 18.92) ตอบถูกในประเด็น ในไก่พ่อแม่พันธุ์ต้องให้อาหารเต็มที่เพื่อไก่จะได้ไข่เพิ่มมากขึ้น (คำตอบที่ถูกคือ ไม่จำเป็นต้องให้อาหารในไก่พ่อแม่พันธุ์เต็มที่ เพราะหากไก่กินเกินความจำเป็นจะทำให้เกิดไขมันสะสม ขนร่วง ไข่ลดได้)

การป้องกันโรคระบาด เกษตรกรเกือบทั้งหมด (ร้อยละ 93.51 และร้อยละ 85.41) ตอบถูกในประเด็นวิธีการทำวัคซีนนิวคาสเซิล+หลอดลมอักเสบติดต่อก็คือ การแทงปีก (คำตอบที่ถูกคือ วิธีการทำวัคซีนนิวคาสเซิล+หลอดลมอักเสบติดต่อก็คือ การหยอดจมูก) และไม่จำเป็นต้องทำวัคซีนในไก่ เพราะไก่ไม่เคยเป็นโรค (คำตอบที่ถูกคือ การทำวัคซีนจำเป็นมากในไก่ เพราะโรคระบาดสามารถเกิดได้แม้ไก่จะไม่เคยมีประวัติของโรค) ตามลำดับ เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.30) ตอบถูกในประเด็น โรคฝีดาษไก่มีขุมเป็นพาหะของโรค และเกษตรกรเกือบหนึ่งในสามมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 31.89 และร้อยละ 29.19) ตอบถูกในประเด็น วัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ ต้องทำทุกๆ 3 เดือน และวิธีการทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ คือ การฉีดเข้ากล้ามเนื้อ ตามลำดับ

ระดับความรู้ความเข้าใจในการผลิต

การศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับการผลิตไก่พื้นเมืองโดยใช้แบบทดสอบซึ่งประกอบด้วยคำถามจำนวน 15 ข้อในการวัดความรู้ของเกษตรกรและมีเกณฑ์ในการวัดไว้ 2 ระดับคือตอบถูกและตอบผิด

ตอบถูกได้ 1 คะแนน

ตอบผิดได้ 0 คะแนน

นำคะแนนรวม 15 ข้อดังกล่าวมาพิจารณาจัดระดับความรู้ตามช่วงคะแนนต่างๆ ดังนี้ ตารางที่ 4.11 ระดับความรู้ความเข้าใจในการผลิต

ช่วงคะแนน	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ต่ำสุด	สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วน
						เบี่ยงเบน มาตรฐาน
ระดับความรู้ของเกษตรกร			5	15	9.41	2.33
ระดับรู้น้อย (1-5 คะแนน)	7	3.78				
ระดับรู้นปานกลาง (6-10 คะแนน)	121	65.41				
ระดับรู้นมาก (11-15 คะแนน)	57	30.81				

จากตารางที่ 4.11 ระดับความรู้ความเข้าใจในการผลิต ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ระดับความรู้ความเข้าใจในการผลิต เกษตรกรสองในสาม (ร้อยละ 65.41) มีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง ระดับคะแนนอยู่ในช่วง 6-10 คะแนน รองลงมา (ร้อยละ 30.81) เกษตรกรมีความรู้ในระดับมาก ระดับคะแนนอยู่ในช่วง 11-15 คะแนน และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.78) มีความรู้ในระดับน้อย ระดับคะแนนอยู่ในช่วง 1-5 คะแนน เกษตรกรมีคะแนนต่ำสุดที่ 5 คะแนน และคะแนนสูงสุดที่ 15 คะแนน โดยเกษตรกรมีคะแนนเฉลี่ย 9.41 คะแนน หรือเกษตรกรมีความรู้ระดับปานกลาง

3.2 การรับข้อมูลข่าวสาร ของเกษตรกร ประกอบด้วย สื่อบุคคล สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อมวลชน สื่อกิจกรรม และระดับความต้องการรับข้อมูลข่าวสาร ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การรับข้อมูลข่าวสาร

n = 185

การรับข้อมูลข่าวสาร	ได้รับ		ระดับความต้องการรับข่าวสาร		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. สื่อบุคคล (ตอบได้ > 1)			3.08	0.99	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	41	22.16	3.14	1.08	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์	77	41.62	4.07	0.85	มาก
เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน/บริษัท	49	26.49	2.03	1.04	น้อย
2. สื่อสิ่งพิมพ์ (ตอบได้ > 1)			3.23	0.92	ปานกลาง
หนังสือพิมพ์	82	44.32	2.91	0.74	ปานกลาง
วารสารเกษตร	69	37.30	3.03	0.97	ปานกลาง
เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ	95	51.35	3.73	1.04	มาก
แผ่นพับหรือโปสเตอร์	80	43.24	3.25	0.92	ปานกลาง
3. สื่อมวลชน (ตอบได้ > 1)			3.88	0.84	มาก
วิทยุกระจายเสียง	19	10.27	3.26	1.03	มาก
วิทยุโทรทัศน์	75	40.54	4.37	0.62	มากที่สุด
หอกระจายข่าว	23	12.43	4.01	0.87	มาก

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n = 185

การรับข้อมูลข่าวสาร	ได้รับ		ระดับความต้องการรับข่าวสาร		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
4. สื่อกิจกรรม (ตอบได้ > 1)			4.08	0.78	มาก
การสัมมนา	42	22.70	3.62	0.98	มาก
การฝึกอบรม	55	29.73	4.18	0.69	มาก
การสาธิต	22	11.89	4.04	0.83	มาก
การดูงานหรือทัศนศึกษา	61	32.97	4.48	0.64	มากที่สุด

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.79 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 1.80 - 2.59 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.60 - 3.39 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.40 - 4.19 หมายถึง ระดับความต้องการมาก
 ค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

จากตารางที่ 4.12 การรับข้อมูลข่าวสาร ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

สื่อบุคคล เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 41.62) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์ รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 26.49 และร้อยละ 22.16) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน/บริษัท และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามลำดับ ระดับความต้องการได้รับข่าวสารจากสื่อบุคคลของเกษตรกรมีค่าเฉลี่ย 3.08 อยู่ในระดับปานกลาง

สื่อสิ่งพิมพ์ เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 51.35) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 44.32 และร้อยละ 43.24) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ และแผ่นพับหรือโปสเตอร์ ตามลำดับ และเกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 37.30) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากวารสารเกษตร ระดับความต้องการได้รับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์ของเกษตรกรมีค่าเฉลี่ย 3.23 อยู่ในระดับปานกลาง

สื่อมวลชน เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 40.54) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ รองลงมา (ร้อยละ 12.43) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหอกระจายข่าว เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 10.27) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุกระจายเสียง ระดับความต้องการได้รับข่าวสารจากสื่อมวลชนของเกษตรกรมีค่าเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก

สื่อกิจกรรม เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 32.97) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการดูงานหรือทัศนศึกษา รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 29.73 และร้อยละ 22.70) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการฝึกอบรม และการสัมมนา ตามลำดับ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 11.89) ได้รับข้อมูลข่าวสารจากการสาธิต ระดับความต้องการได้รับข่าวสารจากสื่อกิจกรรมของเกษตรกรมีค่าเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

4.1 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตไก่พื้นเมือง ของเกษตรกร ประกอบด้วย พันธุ์ไก่พื้นเมือง การเตรียมโรงเรือน การผลิต การป้องกันโรคระบาด และระดับความต้องการการส่งเสริม ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 การส่งเสริมด้านการผลิต

n = 185

การส่งเสริมด้านการผลิต	ได้รับ		ระดับความต้องการส่งเสริม		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. พันธุ์ไก่พื้นเมือง (ตอบได้ > 1)			3.21	0.90	ปานกลาง
-วิธีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดี	49	26.49	3.54	1.05	มาก
-วิธีการแยกความแตกต่างระหว่างสายพันธุ์	31	16.76	3.12	0.87	ปานกลาง
-ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละสายพันธุ์	15	8.11	2.97	0.79	ปานกลาง
2. การเตรียมโรงเรือน (ตอบได้ > 1)			3.33	0.70	ปานกลาง
-ขนาดพื้นที่โรงเรือนที่เหมาะสมต่อการผลิต	41	22.16	3.66	0.76	มาก
-ประเภทโรงเรือนที่ใช้ผลิต	36	19.46	2.72	0.65	ปานกลาง
-วิธีใช้วัสดุรองพื้นคอกที่เหมาะสมในการผลิต	43	23.24	3.61	0.68	มาก
3. การผลิต (ตอบได้ > 1)			3.36	0.79	ปานกลาง
-การให้ความอบอุ่นในไก่พื้นเมืองแรกเกิด	46	24.86	3.76	0.69	มาก
-การให้น้ำ และอาหารที่เหมาะสมต่อช่วงอายุ	54	29.19	3.70	0.86	มาก
-ชนิดของอาหารที่ใช้ผลิตไก่พื้นเมืองแต่ละรุ่น	36	19.46	3.26	0.92	ปานกลาง
-การกลับวัสดุรองพื้น และการเปลี่ยนวัสดุรองพื้น	48	25.95	2.70	0.71	ปานกลาง

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

n = 185

การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิต	ได้รับ		ระดับความต้องการส่งเสริม		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
4. ด้านการป้องกันโรคระบาด (ตอบได้ > 1)			4.49	0.5	มากที่สุด
-วิธีการทำลายซากสัตว์ที่ตายแล้ว	185	100.00	-	-	-
-โรคต่างๆ ที่เกิดกับไก่พื้นเมือง	155	83.78	4.50	0.51	มากที่สุด
-การทำวัคซีนป้องกันโรคในไก่พื้นเมือง	158	85.41	4.48	0.51	มากที่สุด
-การทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ และพักคอกผลิตสัตว์	185	100.00	-	-	-

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.79 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 1.80 - 2.59 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.60 - 3.39 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.40 - 4.19 หมายถึง ระดับความต้องการมาก
 ค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

จากตารางที่ 4.13 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิต ปราบกฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

พันธุ์ไก่พื้นเมือง เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 26.49) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นวิธีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดี รองลงมา (ร้อยละ 16.76) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นวิธีการแยกความแตกต่างระหว่างสายพันธุ์ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 8.11) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นข้อดี-ข้อเสียของแต่ละสายพันธุ์ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านพันธุ์ไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 3.21 อยู่ในระดับปานกลาง

การเตรียมโรงเรือน เกษตรกรเกือบหนึ่งในสามมีส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 23.24 และร้อยละ 22.16) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นวิธีใช้วัสดุรองพื้นคอกที่เหมาะสมในการผลิต และขนาดพื้นที่โรงเรือนที่เหมาะสมต่อการผลิต ตามลำดับ รองลงมา (ร้อยละ 19.46) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นประเภทโรงเรือนที่ใช้ผลิต เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านการเตรียมโรงเรือนเฉลี่ย 3.33 อยู่ในระดับปานกลาง

การผลิต เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 29.19) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นการให้น้ำ และอาหารที่เหมาะสมต่อช่วงอายุ รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 25.95 และร้อยละ 24.86) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นการกลับวัสดุรองพื้นและการเปลี่ยนวัสดุรองพื้น และการให้ความอบอุ่นในไก่พื้นเมืองแรกเกิดตามลำดับ เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 19.46) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นชนิดของอาหารที่ใช้ผลิตไก่พื้นเมืองแต่ละรุ่น เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านการผลิตเฉลี่ย 3.36 อยู่ในระดับปานกลาง

การป้องกันโรคระบาด เกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นวิธีการทำลายซากสัตว์ที่ตายแล้ว และการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อและพักคอกเลี้ยงสัตว์ รองลงมา เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 85.41 และร้อยละ 83.78) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นการทำวัคซีนป้องกันโรคในไก่พื้นเมือง และโรคต่างๆ ที่เกิดกับไก่พื้นเมือง ตามลำดับ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านการป้องกันโรคระบาดเฉลี่ย 4.49 อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาดไก่พื้นเมือง ของเกษตรกรประกอบด้วย ช่องทางการจำหน่าย น้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย ศูนย์รับซื้อในชุมชน ช่องทางการจำหน่ายในต่างประเทศ การแปรรูปผลผลิต ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาด

n = 185

การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาด	ได้รับ		ระดับความต้องการส่งเสริม		
	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
การส่งเสริมด้านการตลาด (ตอบได้ > 1)			3.92	0.65	มาก
1. ช่องทางการจำหน่ายในประเทศ	30	16.22	4.45	0.50	มากที่สุด
2. น้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย	58	31.35	3.80	0.78	มาก
3. ศูนย์รับซื้อในชุมชน	-	-	4.53	0.50	มากที่สุด
4. ช่องทางการจำหน่ายต่างประเทศ	-	-	3.96	0.70	มาก
5. การแปรรูปผลิตภัณฑ์	19	10.27	2.84	0.77	ปานกลาง

๘

หมายเหตุ ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.79 หมายถึง ระดับความต้องการน้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 1.80 - 2.59 หมายถึง ระดับความต้องการน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.60 - 3.39 หมายถึง ระดับความต้องการปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.40 - 4.19 หมายถึง ระดับความต้องการมาก
 ค่าเฉลี่ย 4.20 - 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการมากที่สุด

จากตารางที่ 4.14 การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาด ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาด เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 31.35) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นน้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย รองลงมาเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 16.22 และร้อยละ 10.27) ได้รับการส่งเสริมในประเด็นช่องทางการจำหน่ายในประเทศ และการแปรรูปผลผลิต ตามลำดับ และเกษตรกรทั้งหมด (ร้อยละ 100.00) ไม่ได้รับการส่งเสริมในประเด็นศูนย์รับซื้อในชุมชน และช่องทางการจำหน่ายต่างประเทศ เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมด้านการตลาดเฉลี่ย 3.92 อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง

5.1 ปัญหา ในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองประกอบด้วย การเตรียมโรงเรือน การผลิต โรคระบาด การป้องกัน โรคระบาด การตลาด ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง

ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง	มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n = 185		
1. การเตรียมโรงเรือน		
ปัญหาด้านโรงเรือนและวัสดุรองพื้นโรงเรือน		
พื้นที่สร้างโรงเรือนอยู่ใกล้ชุมชน	25	13.51
วัสดุที่ใช้สร้างโรงเรือนมีราคาแพง	47	25.40
วัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรือนหายาก	54	29.19
วัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรือนมีราคาแพง	100	54.05
2. การผลิต		
ปัญหาด้านการผลิตไก่พื้นเมือง		
เงินทุนในการผลิตไม่เพียงพอ	44	23.78
ขั้นตอนในการผลิตมีความยุ่งยาก	14	7.57
ปัญหาด้านพันธุ์ไก่พื้นเมือง		
พ่อแม่พันธุ์มีราคาแพง	50	27.03
ไม่มีความสมบูรณ์พันธุ์	78	42.16

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง	มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
พันธุ์สัตว์หายาก	28	15.14
ปัญหาด้านอาหารสัตว์		
อาหารสำเร็จรูปคุณภาพไม่ดี	26	14.05
อาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง	92	49.73
แหล่งซื้ออาหารมีน้อย	34	18.38
3. โรคระบาด		
ปัญหาเรื่องโรคระบาด		
ไก่เป็นโรคนิวคาสเซิล	22	11.89
ไก่เป็นโรคฝีดาษ	54	29.19
4. การป้องกันโรคระบาด		
ปัญหาในการป้องกันโรคระบาด		
การทำวัคซีนไม่สม่ำเสมอ	13	7.03
ไม่มีวัคซีนในการทำ	36	19.46
วัคซีนหายาก	24	12.97
5. การตลาด		
ปัญหาด้านการตลาด		
ราคาไม่มีความแน่นอน	32	17.30
ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้า	57	30.81
สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน	18	9.73
มีแหล่งจำหน่ายน้อย	27	14.59
6. ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่		
ปัญหาด้านตัวเกษตรกร		
เกษตรกรอ่านหนังสือไม่ออก	19	10.27
เกษตรกรเขียนหนังสือไม่ได้	19	10.27
เกษตรกรไม่เข้าใจระบบการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่แนะนำ	25	13.51

n = 185

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง	มีปัญหา	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
n = 185		
ปัญหาด้านการส่งเสริม		
เจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในการให้ข้อมูล	26	14.05
ไม่ได้รับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่	29	15.68
การจัดฝึกอบรมของหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่มีความทั่วถึง	48	25.95
ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจากหน่วยงานราชการ	56	30.27

จากตารางที่ 4.15 ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง ปรากฏผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การเตรียมโรงเรือน เกษตรกรเกือบสองในสาม (ร้อยละ 54.05) มีปัญหาในเรื่องวัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรือนมีราคาแพง รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 29.19 และร้อยละ 25.41) มีปัญหาในเรื่องวัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรือนหายาก และวัสดุที่ใช้สร้างโรงเรือนมีราคาแพง ตามลำดับ และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) มีปัญหาในเรื่องพื้นที่สร้างโรงเรือนอยู่ใกล้ชุมชน

การผลิต ด้านการผลิตไก่พื้นเมือง เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 23.78) มีปัญหาในเรื่องเงินทุนในการผลิตไม่เพียงพอ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.57) มีปัญหาในเรื่องขั้นตอนในการผลิตมีความยุ่งยาก **ด้านพันธุ์ไก่พื้นเมือง** เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 42.16) มีปัญหาในเรื่องไม่มีความสมบูรณ์พันธุ์พันธุ์ รองลงมา (ร้อยละ 27.03) มีปัญหาในเรื่องพ่อแม่พันธุ์มีราคาแพง และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 15.14) มีปัญหาในเรื่องพันธุ์สัตว์หายาก **ด้านอาหารสัตว์** เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 49.73) มีปัญหาในเรื่องอาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง รองลงมา (ร้อยละ 18.38) มีปัญหาในเรื่องแหล่งซื้ออาหารมีน้อย และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 14.05) มีปัญหาในเรื่องอาหารสำเร็จรูปคุณภาพไม่ดี

โรคระบาด เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 29.19) มีปัญหาในเรื่องไก่เป็นโรคฝีดาษ และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 11.89) มีปัญหาในเรื่องไก่เป็นโรคนิวคาสเซิล

การป้องกันโรคระบาด เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 19.46) มีปัญหาในเรื่องไม่มีวัคซีนในการทำ รองลงมา (ร้อยละ 12.97) มีปัญหาในเรื่องวัคซีนหายาก และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) มีปัญหาในเรื่องการทำวัคซีนไม่สม่ำเสมอ

การตลาด เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.81) มีปัญหาในเรื่องไม่มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้า รองลงมา มีสัดส่วนใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 17.30 และร้อยละ 14.59) มีปัญหาในเรื่องราคาไม่มีความแน่นอน และมีแหล่งจำหน่ายน้อย ตามลำดับ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 9.73) มีปัญหาในเรื่องสินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน

ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ ด้านตัวเกษตรกร เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 13.51) มีปัญหาในเรื่องเกษตรกรไม่เข้าใจระบบการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่แนะนำ และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสามมีสัดส่วนเท่ากัน (ร้อยละ 10.27) มีปัญหาในเรื่องเกษตรกรอ่านหนังสือไม่ออก และเกษตรกรเขียนหนังสือไม่ได้ ด้านการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.27) มีปัญหาในเรื่องไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจากหน่วยงานราชการ รองลงมา เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 25.95) มีปัญหาในเรื่องการจัดฝึกอบรมของหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่มีความทั่วถึง และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 15.68 และร้อยละ 14.05) มีปัญหาในเรื่องไม่ได้รับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ และเจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในการให้ข้อมูล ตามลำดับ

5.2 ข้อเสนอแนะ ในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองประกอบด้วย การเตรียมโรงเรือนการผลิต โรคระบาด การป้องกัน โรคระบาด การตลาด ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ ผู้วิจัยได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง

n = 185		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. การเตรียมโรงเรือน		
-ส่งเสริมให้ใช้วัสดุชนิดอื่นแทนวัสดุที่มีราคาแพง	7	3.78
-จัดอบรมเพิ่มความรู้ในการเตรียมโรงเรือน	10	5.41
2. การผลิต		
-จัดหาแหล่งเงินทุนมาลงทุนในการผลิตไก่พื้นเมือง	28	15.13
-มีการฝึกปฏิบัติในขั้นตอนการผลิต	13	7.03
-ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตใหม่ๆ ให้	37	20.00
เกษตรกร		
3. โรคระบาด		
-ให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ ที่สำคัญ	10	5.41
อาการ และความรุนแรงของโรค		

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n = 185		
ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. การป้องกันโรคระบาด		
-เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมวิธีการป้องกันโรคโดยการใช้อยารักษา และการทำวัคซีน	26	14.05
-เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เข้ามาส่งเสริมวิธีการทำและเก็บรักษาวัคซีน	53	28.64
5. การตลาด		
-เจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้และข้อกำหนดในเรื่องการรับรองมาตรฐานสินค้า	10	5.41
6. ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่		
-ควรมีการประกาศ และกระจายข่าวสารเกี่ยวกับปศุสัตว์ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยเฉพาะหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล	57	30.81
-ควรมีการบันทึก และติดตามผลของการส่งเสริมในทุกๆ ด้านเป็นประจำ	7	3.78

จากตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ข้อเสนอแนะด้านการเตรียมโรงเรือน มี 2 ประเด็น คือ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41 และร้อยละ 3.78) เสนอให้จัดอบรมเพิ่มความรู้ในการเตรียมโรงเรือน และส่งเสริมให้ใช้วัสดุชนิดอื่นแทนวัสดุที่มีราคาแพง ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะด้านการผลิต มี 3 ประเด็น คือ เกษตรกรไม่ถึงหนึ่งในสาม (ร้อยละ 20.00 และร้อยละ 15.13) เสนอให้ถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตใหม่ๆ ให้เกษตรกร และจัดหาแหล่งเงินทุนมาลงทุนในการผลิตไก่พื้นเมือง ตามลำดับ และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 7.03) เสนอให้มีการฝึกปฏิบัติในขั้นตอนการผลิต

ข้อเสนอแนะด้านโรคระบาด มี 1 ประเด็น คือ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41) เสนอให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ ที่สำคัญ อาการ และความรุนแรงของโรค

ข้อเสนอแนะด้านการป้องกันโรคระบาด มี 2 ประเด็น คือ เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม (ร้อยละ 28.64) เสนอให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เข้ามาส่งเสริมวิธีการทำและเก็บรักษาวัคซีน และเกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม (ร้อยละ 14.05) เสนอให้เจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมวิธีการป้องกันโรคโดยการใช้อยารักษา และการทำวัคซีน

ข้อเสนอแนะด้านการตลาด มี 1 ประเด็น คือ เกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 5.41) เสนอให้เจ้าหน้าที่เข้ามาให้ความรู้และข้อกำหนดในเรื่องการรับรองมาตรฐานสินค้า

ข้อเสนอแนะความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ มี 2 ประเด็น คือ เกษตรกรหนึ่งในสาม (ร้อยละ 30.81) เสนอให้มีการประกาศ และกระจายข่าวสารเกี่ยวกับปศุสัตว์ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยเฉพาะหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล และเกษตรกรส่วนน้อย (ร้อยละ 3.78) เสนอให้มีการบันทึก และติดตามผลของการส่งเสริมในทุกๆ ด้านเป็นประจำ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้นำเสนอในประเด็นสำคัญจำแนกออกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์งานวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.2 เพื่อศึกษาสภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.3 เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.4 เพื่อศึกษาการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกรในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.1.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชากร ได้แก่ เกษตรกรตามระบบทะเบียนเกษตรกรผู้ผลิตสัตว์รายครัวเรือนกรมปศุสัตว์ ที่ผลิตไก่พื้นเมืองในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 7 ตำบล รวมทั้งสิ้น 3,303 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Taro Yamane โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 0.072 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 185 คน และทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมือง สภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกร

ในการผลิตไก่พื้นเมือง การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร และปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง ในอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

1.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

เกษตรกรผู้เลี้ยงไก่พื้นเมือง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 46.74 ปี ส่วนมากนับถือศาสนาพุทธ เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอนุปริญญา/เทียบเท่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่ง ประกอบอาชีพทำการเกษตร ประสบการณ์ในการผลิตไก่พื้นเมืองของเกษตรกรเฉลี่ยอยู่ที่ 6.47 ปี เกษตรกรเกือบทั้งหมดมีวัตถุประสงค์ในการผลิตไก่พื้นเมืองเพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ การใช้ประโยชน์พื้นที่ของเกษตรกร มีการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 1.28 ไร่ พืชไร่เฉลี่ย 12.39 ไร่ และพืชผัก 1 ไร่ รายจ่ายจากการผลิตไก่พื้นเมืองของเกษตรกรเฉลี่ย 18,598.29 บาทต่อรุ่น และมีรายได้จากการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 27,722.16 บาทต่อรุ่น

1.3.2 สภาพการผลิต และการตลาดไก่พื้นเมือง

สภาพการผลิตไก่พื้นเมือง เกษตรกรเกือบทั้งหมดผลิตไก่พื้นเมืองพันธุ์ประดู่หางดำ โดยการผลิตจะแบ่งออกเป็น 4 ช่วง ได้แก่ ไก่พื้นเมืองอายุ 0-6 สัปดาห์ ผลิตเฉลี่ย 163.88 ตัว ไก่พื้นเมืองอายุ 7-16 สัปดาห์ ผลิตเฉลี่ย 158.37 ตัว ไก่พื้นเมืองอายุ 17-25 สัปดาห์ ผลิตเฉลี่ย 69.81 ตัว และไก่พื้นเมืองอายุ 26-72 สัปดาห์ ผลิตเฉลี่ย 49.32 ตัว เกษตรกรทั้งหมดมีจำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิตเฉลี่ย 110.34 ตัว

ขั้นตอนในการผลิต มีการแบ่งการผลิตตามช่วงอายุ ได้แก่

1) การผลิตแบบรวมทุกอายุ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ มีลักษณะการผลิตแบบขังคอกโดยไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโรงเรือนและมีรังสำหรับไข่ 1 รังต่อแม่ไก่ไม่น้อยกว่า 7 ตัว ส่วนใหญ่ไม่ใช้วัสดุรองพื้น จะใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัทในการผลิต และไม่ตัดปากไก่ ให้แม่ไก่กกไข่/ลูกเอง เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่กลับวัสดุรองพื้น และไม่ทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด และส่วนใหญ่ไม่พักโรงเรือน

2) การผลิตอายุ 0-6 สัปดาห์ พบว่า มีลักษณะการผลิตแบบขังคอกโดยกำหนดจำนวนตัวต่อโรงเรือน มีวัสดุรองพื้น จะใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัทในการผลิต และตัดปากไก่ ใช้เครื่องกกในการกกลูกไก่ มีการกลับวัสดุรองพื้น และทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดในลูกไก่ แต่ไม่ทำการพักโรงเรือน

3) การผลิตอายุ 7-16 สัปดาห์ พบว่า มีลักษณะการผลิตแบบปล่อยอิสระ และมีทั้งการกำหนด และไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโรงเรือนใกล้เคียงกัน ไม่ใช้วัสดุรองพื้น ใช้อาหารผสมในการผลิต และไม่ตัดปากไก่ ส่วนใหญ่ไม่ทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด และไม่พักโรงเรือน

4) การผลิตอายุ 17-25 สัปดาห์ พบว่า มีลักษณะการผลิตทั้งแบบปล่อยอิสระและแบบขังคอกเท่ากัน โดยไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโรงเรือน ไม่ใช้วัสดุรองพื้น ใช้อาหารสำเร็จรูปจากบริษัทในการผลิตและไม่ตัดปากไก่ มีการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด และมีทั้งการพักและไม่พักโรงเรือนเท่ากัน

5) การผลิตอายุ 26-72 สัปดาห์ พบว่า มีลักษณะการผลิตแบบปล่อยอิสระ โดยไม่กำหนดจำนวนตัวต่อโรงเรือน ส่วนใหญ่ไม่ใช้วัสดุรองพื้น และไม่มีรังสำหรับไข่ ส่วนใหญ่ใช้อาหารผสมในการผลิต ไม่ตัดปากไก่ ส่วนใหญ่ไม่ทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด และไม่พักโรงเรือน

สภาพการตลาดไก่พื้นเมือง เกษตรกรส่วนใหญ่ จำหน่ายไก่พื้นเมืองมีชีวิต ราคาในการจำหน่ายไก่พื้นเมือง แบ่งออกเป็น 3 รุ่น ได้แก่ ลูกไก่เล็ก จำหน่ายเฉลี่ยตัวละ 23.50 บาท ไก่รุ่น จำหน่ายเฉลี่ย กิโลกรัมละ 112.50 บาท และตัวละ 120 บาท (ปรุงสุก) และไก่พ่อแม่พันธุ์ จำหน่ายแบบเป็นตัว ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับราคากลางกันระหว่างเกษตรกรผู้จำหน่าย และเกษตรกรผู้ซื้อ ส่วนราคาจำหน่ายไก่พื้นเมืองเกษตรกรผู้ผลิตครั้งหนึ่ง เป็นผู้กำหนดราคาจำหน่ายเอง การจำหน่ายไก่พื้นเมืองของเกษตรกรมากกว่าครั้งหนึ่ง จำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น และเกษตรกร ไม่มีการส่งเสริมการจำหน่ายไก่พื้นเมือง

1.3.3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง

ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ย 9.41 คะแนน เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่าการวัดความรู้ใน 3 หัวข้อ ได้แก่ การเตรียมโรงเรือน ส่วนใหญ่เกษตรกรตอบถูก 4 ใน 5 ประเด็น การผลิต ส่วนใหญ่เกษตรกรตอบถูก 3 ใน 5 ประเด็น และการป้องกันโรคระบาด ส่วนใหญ่เกษตรกรตอบถูก 2 ใน 5 ประเด็น จึงทำให้ทราบว่าเกษตรกรมีความรู้มากในเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมโรงเรือน และมีความรู้น้อยในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาด

การรับข้อมูลข่าวสารและความต้องการรับข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่

ด้านสื่อบุคคล ภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการรับข่าวสารจากสื่อบุคคลเฉลี่ย 3.08 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์มากที่สุด รองลงมา คือ เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน/บริษัท และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ตามลำดับ

ด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการรับข่าวสารจากสื่อสิ่งพิมพ์เฉลี่ย 3.23 อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการมากที่สุด รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์แผ่นพับหรือโปสเตอร์ และวารสารเกษตร ตามลำดับ

ด้านสื่อมวลชน ภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการรับข่าวสารจากสื่อมวลชนเฉลี่ย 3.88 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ หอกระจายข่าว และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ

ด้านสื่อกิจกรรม ภาพรวมเกษตรกรมีความต้องการรับข่าวสารจากสื่อกิจกรรมเฉลี่ย 4.08 อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสารจากการดูงานหรือทัศนศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ การฝึกอบรมการสัมมนาและการสาธิต ตามลำดับ

1.3.4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไ้พื้นเมืองของเกษตรกร

การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตไ้พื้นเมืองของเกษตรกร แบ่งการส่งเสริมออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

ความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไ้พื้นเมืองมี 3 ประเด็น ประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ วิธีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดี และประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละสายพันธุ์ ระดับความต้องการการส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวกับพันธุ์ไ้พื้นเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.21 คะแนน โดยประเด็นที่ต้องการการส่งเสริมมากที่สุด คือ วิธีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดี และต้องการการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ข้อดี-ข้อเสียของแต่ละสายพันธุ์

ด้านการเตรียมโรงเรือนมี 3 ประเด็น ประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ วิธีใช้วัสดุรองพื้นคอกที่เหมาะสมในการผลิต และประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ประเภทโรงเรือนที่ใช้ผลิต ระดับความต้องการการส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวกับการเตรียมโรงเรือนอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.33 คะแนน โดยประเด็นที่ต้องการการส่งเสริมมากที่สุด คือ ขนาดพื้นที่โรงเรือนที่เหมาะสมต่อการผลิต และต้องการการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ประเภทโรงเรือนที่ใช้ผลิต

ด้านการผลิตมี 4 ประเด็น ประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ การให้น้ำและอาหารที่เหมาะสมต่อช่วงอายุ และประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ ชนิดของอาหารที่ใช้ผลิตไ้พื้นเมืองแต่ละรุ่น ระดับความต้องการการส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวกับการผลิตไ้พื้นเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เฉลี่ย 3.36 คะแนน โดยประเด็นที่ต้องการการส่งเสริมมากที่สุด คือ การให้ความอบอุ่นในไ้พื้นเมืองแรกเกิด และต้องการการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ การกลับวัสดุรองพื้นและการเปลี่ยนวัสดุรองพื้น

ด้านการป้องกันโรคระบาด มี 4 ประเด็น ประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ วิธีการทำลายซากสัตว์ที่ตายแล้ว และการทำความสะอาด ฆ่าเชื้อและพักคอกผลิตสัตว์ ประเด็นที่ได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ โรคต่างๆ ที่เกิดกับไก่พื้นเมือง ระดับความต้องการการส่งเสริมในเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาดอยู่ในระดับมากที่สุด เฉลี่ย 4.49 คะแนน โดยประเด็นที่ต้องการการส่งเสริมมากที่สุด คือ โรคต่างๆ ที่เกิดกับไก่พื้นเมือง

การได้รับการส่งเสริมด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร พบว่า ประเด็นที่เกษตรกรได้รับการส่งเสริมมากที่สุด คือ น้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย ประเด็นที่เกษตรกรได้รับการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ การแปรรูปผลผลิต ส่วนประเด็นที่เกษตรกรไม่เคยได้รับการส่งเสริม คือ ศูนย์รับซื้อในชุมชน และช่องทางการจำหน่ายในต่างประเทศ ระดับความต้องการการส่งเสริมในด้านการตลาดไก่พื้นเมืองอยู่ในระดับมาก เฉลี่ย 3.92 คะแนน โดยประเด็นที่เกษตรกรต้องการการส่งเสริมมากที่สุด คือ ศูนย์รับซื้อในชุมชน และต้องการการส่งเสริมน้อยที่สุด คือ การแปรรูปผลผลิต

1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง

ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองแบ่งหัวข้อปัญหาในการส่งเสริมออกเป็น 6 หัวข้อ ได้แก่

การเตรียมโรงเรือน เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรมากกว่าครึ่งหนึ่งมีปัญหาในเรื่องวัสดุที่ใช้รองพื้น โรงเรือนมีราคาแพง ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรส่งเสริมให้ใช้วัสดุชนิดอื่นแทนวัสดุที่มีราคาแพง และจัดอบรมเพิ่มความรู้ในการเตรียมโรงเรือน

การผลิต เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มี 3 ประเด็นใหญ่ที่เกษตรกรส่วนมากมีปัญหา คือ ด้านการผลิตไก่พื้นเมือง เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม มีปัญหาในเรื่องเงินทุนในการผลิตไม่เพียงพอ เกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรจัดหาแหล่งเงินทุนมาลงทุนในการผลิตไก่พื้นเมือง ด้านพันธุ์ไก่พื้นเมือง เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่ง มีปัญหาในเรื่องไม่มีความสมบูรณ์พันธุ์ในไก่พื้นเมือง ด้านอาหารสัตว์เกษตรกรเกือบครึ่งหนึ่งมีปัญหาในเรื่องอาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีด้านการผลิตใหม่ๆ ให้เกษตรกร และการฝึกปฏิบัติในขั้นตอนการผลิต

โรคระบาด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรเกือบหนึ่งในสาม มีปัญหาในเรื่องไก่เป็นโรคฝีดาษ ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคต่างๆ ที่สำคัญ อากาศ และความรุนแรงของโรค

การป้องกันโรคระบาด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม มีปัญหาในเรื่องไม่มีวัคซีนในการทำ ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควร

ส่งเสริมวิธีการป้องกันโรคโดยการใช้ยารักษาและการทำวัคซีน และให้เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์เข้ามาส่งเสริมวิธีการทำและเก็บรักษาวัคซีน

การตลาด เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า เกษตรกรหนึ่งในสาม มีปัญหาในเรื่องไม่มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้า ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า เจ้าหน้าที่ควรเข้ามาให้ความรู้และข้อกำหนดในเรื่องการรับรองมาตรฐานสินค้า

ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่ เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า มี 2 ประเด็นใหญ่ที่เกษตรกรส่วนมากมีปัญหา คือ ด้านตัวเกษตรกร เกษตรกรน้อยกว่าหนึ่งในสาม มีปัญหาในเรื่องเกษตรกรไม่เข้าใจระบบการส่งเสริมที่เจ้าหน้าที่แนะนำ ปัญหาด้านการส่งเสริม เกษตรกรหนึ่งในสาม มีปัญหาในเรื่องไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจากหน่วยงานราชการ ดังนั้นเกษตรกรจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการประกาศ และกระจายข่าวสารเกี่ยวกับปศุสัตว์ให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ โดยเฉพาะหมู่บ้านที่อยู่ห่างไกล และควรมีการบันทึก และติดตามผลของการส่งเสริมในทุกๆ ด้านเป็นประจำ

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัย การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี โดยศึกษาจากสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ สภาพการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง และการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

เกษตรกรส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 46.74 ปี ระดับการศึกษาของเกษตรกรส่วนมาก จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรในวัยกลางคนมีความสนใจผลิตไก่พื้นเมืองมากกว่าช่วงอายุอื่นๆ เพราะมีความพร้อมในด้านการผลิตมากกว่า เช่น กำลังแรงงาน เงินทุน ความรู้ เป็นต้น เกษตรกรสองในสามประกอบอาชีพทำการเกษตร สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555, น.45) ที่พบว่า เกษตรกรส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกร แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของวิภาดา วรวัฒนากุล (2552, น.32) ที่พบว่า เกษตรกรส่วนมากประกอบอาชีพรับจ้าง แสดงให้เห็นว่า พื้นฐานอาชีพของครอบครัวเกษตรกรมีส่วนสำคัญที่ทำให้เกษตรกรผลิตไก่พื้นเมือง เกษตรกรใช้พื้นที่ในการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 1.28 ไร่ แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่มีพื้นที่ครอบครองน้อยก็สามารถผลิตไก่พื้นเมืองได้

เกษตรกรมีจำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิตเฉลี่ย 110.34 ตัว มีรายจ่ายจากการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 18,598.29 บาทต่อรุ่น และมีรายได้เฉลี่ย 27,722.16 บาทต่อรุ่น แตกต่างจากผลการวิจัยของวิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555, น.47-50) ซึ่งมีจำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิตเฉลี่ย 38.31 ตัว มีรายจ่ายจากการผลิตไก่พื้นเมืองเฉลี่ย 1,320 บาทต่อรุ่น และมีรายได้เฉลี่ย 2,284.77 บาทต่อรุ่น แสดงให้เห็นว่า การผลิตและการตลาดของไก่พื้นเมืองในแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกัน อาจเกิดจากวัตถุประสงค์ในการผลิต และความต้องการไก่พื้นเมืองของแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน

2.2 สภาพการผลิต และการตลาดไก่พื้นเมือง

สภาพการผลิต เกษตรกรมากกว่าสองในสามผลิตไก่พื้นเมืองพันธุ์ประดู่หางดำ การผลิตไก่พื้นเมือง พบว่า เกษตรกรสองในสาม ผลิตไก่พื้นเมืองแบบรวมทุกช่วงอายุ และมีวิธีการผลิตในรูปแบบของตัวเอง เกษตรกรส่วนใหญ่ ไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำการผลิตไก่พื้นเมืองของกรมปศุสัตว์ในเรื่อง การทำวัคซีนป้องกันโรคระบาด และการพักโรงเรือน สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรพงศ์ เดชะตา (2553, น.62) ที่พบว่า เกษตรกร (ร้อยละ 85) มีการควบคุมและป้องกันโรคระบาดในระดับต่ำ และผลการวิจัยของวิภาดา วรวัฒนากุล (2552, น.45-46) ที่พบว่า เกษตรกรมีความเชื่อในเรื่องการถ่ายพยาธิ แต่ไม่เชื่อในเรื่องการทำวัคซีนป้องกันโรคระบาดเพราะเกษตรกรเห็นว่าไม่จำเป็นสำหรับการผลิตไก่ชน แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมืองไม่ค่อยให้ความสำคัญในเรื่องการสุขาภิบาลและการป้องกันโรคระบาด ซึ่งอาจส่งผลเสียให้กับเกษตรกรด้านผลผลิตในระยะยาว ทำให้เกษตรกรต้องเพิ่มต้นทุนในการผลิต ได้แก่ ค่าเวชภัณฑ์ต่างๆ โดยไม่จำเป็น

สภาพการตลาด เกษตรกรมากกว่าสองในสามจำหน่ายไก่พื้นเมืองในรูปแบบไก่มีชีวิต และจำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น สอดคล้องกับผลการวิจัยของวิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555, น.59) ที่พบว่า เกษตรกรจำหน่ายในรูปแบบไก่มีชีวิตและจำหน่ายให้กับพ่อค้าในท้องถิ่น เกษตรกรส่วนใหญ่จำหน่ายไก่รุ่น (ไก่มีชีวิตและไก่สด) เฉลี่ยกิโลกรัมละ 112.50 บาท แตกต่างจากผลการวิจัยของวิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555, น.59) ที่มีราคาจำหน่ายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 79.75 บาท และวัชรพงศ์ เดชะตา (2553, น.65) ที่มีราคาจำหน่ายเฉลี่ยกิโลกรัมละ 72.18 บาท แสดงให้เห็นว่า ความต้องการของผู้บริโภคในพื้นที่มีผลทำให้ราคาของการจำหน่ายไก่พื้นเมือง ในแต่ละภาคแตกต่างกัน ส่วนการจำหน่ายไก่พ่อแม่พันธุ์ จะมีราคาจำหน่ายไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับตลาดราคากันระหว่างเกษตรกรผู้จำหน่ายและเกษตรกรผู้ซื้อ เพราะส่วนใหญ่เกษตรกรจะซื้อไปใช้ในการแข่งขันชนไก่หรือใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิภาดา วรวัฒนากุล (2552, น.48) ที่พบว่า การกำหนดราคาไก่ชนไม่มีความแน่นอน ผู้ซื้อเป็นผู้เสนอราคาผู้ขายสามารถตัดสินใจได้อย่างอิสระ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการจำหน่ายไก่พ่อแม่พันธุ์มีหลายแบบ และสามารถสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้มากกว่าการขายเนื้อเพียงอย่างเดียว

2.3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง

ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีความรู้ในเรื่องโรคที่เกิดกับไก่พื้นเมือง และการทำวัคซีนในไก่พื้นเมือง ซึ่งการรับรู้ข่าวสารของเกษตรกรส่วนใหญ่จะได้รับจากเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการมากกว่าสื่ออื่นๆ และเกษตรกรยังมีความต้องการรับข้อมูลข่าวสารในระดับมากกว่าสื่อกิจกรรม เช่น การดูงาน การฝึกอบรม การสัมมนา สอดคล้องกับงานวิจัยของวิฑูรย์ พงศ์จันดา (2555, น.62-64) ที่พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในระดับปานกลาง โดยเกษตรกรมีความรู้ในเรื่องการทำวัคซีน แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรอาจไม่เข้าใจถึงความสำคัญของการทำวัคซีนป้องกัน โรคระบาด เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องจึงควรส่งเสริมในเรื่องนี้เป็นพิเศษเพราะเป็นเรื่องที่สำคัญในการผลิตไก่พื้นเมือง

2.4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

การส่งเสริมด้านการผลิต พบว่า เกษตรกรได้รับการส่งเสริมในด้านความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไก่พื้นเมือง การเตรียมโรงเรือน การผลิต และการป้องกัน โรคระบาด เกษตรกรมากกว่าสองในสามได้รับการส่งเสริมในเรื่องโรคที่เกิดกับไก่พื้นเมือง และการทำวัคซีนป้องกัน โรคระบาด ส่วนความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมในเรื่องโรคที่เกิดกับไก่พื้นเมือง และการทำวัคซีนป้องกัน โรคระบาด เช่นกัน แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรยังไม่เข้าใจการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ทำวัคซีนในไก่พื้นเมือง เกษตรกรจึงมีความสนใจและต้องการรับการส่งเสริมในเรื่องดังกล่าว

การส่งเสริมด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรไม่ได้รับการส่งเสริมในเรื่องศูนย์รับซื้อในชุมชน และช่องทางการจำหน่ายต่างประเทศ ส่วนความต้องการการส่งเสริม พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมในเรื่องศูนย์รับซื้อในชุมชน และช่องทางการจำหน่ายในประเทศ แสดงให้เห็นว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับช่องทางการจำหน่ายต่างๆ เป็นสำคัญ เพราะจะส่งผลไปถึงจำนวนไก่พื้นเมืองที่ผลิต ต้นทุนในการผลิต และรายได้จากการผลิต ซึ่งเจ้าหน้าที่ควรส่งเสริมในเรื่องที่เป็นจุดประสงค์และความต้องการของเกษตรกร

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง

ปัญหาในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง พบว่า เกษตรกรมากกว่าหนึ่งในสาม มีปัญหาในเรื่องวัสดุรองพื้น โรงเรือนมีราคาแพง ไม่มีความสมบูรณ์พันธุ์ในไก่พื้นเมือง อาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้า และไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานราชการ แสดงให้เห็นว่า ปัญหาต่างๆ ของเกษตรกรส่งผลกระทบต่อคุณภาพการผลิตและการตลาดมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า เกษตรกรมีรายจ่ายจากการผลิตสูงเฉลี่ย 18,598.29 บาทต่อรุ่น

3. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เกษตรกร

ผลการวิจัย พบว่า การผลิตไก่พื้นเมืองสามารถเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรได้จริง และมีวิธีการผลิตไม่ยุ่งยาก เกษตรกรส่วนใหญ่ที่ทำอาชีพเกษตรกรรม จึงมีการผลิตไก่พื้นเมืองเสริมเพื่อเพิ่มรายได้ ดังนั้น เกษตรกรจึงควรผลิตไก่พื้นเมืองต่อไป เพราะเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือนในช่วงรอการเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตร และช่วงที่ทำการเกษตรไม่ได้

3.1.2 เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอ

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ผลิตไก่พื้นเมืองตามคำแนะนำของกรมปศุสัตว์ เช่น การไม่ใช้วัสดุรองพื้นคอก การไม่ทำวัคซีนตามกำหนด การไม่พักโรงเรือนหลังจากใช้งาน เป็นต้น ดังนั้นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ควรทำความเข้าใจกับเกษตรกรถึงผลกระทบที่อาจเกิดกับไก่พื้นเมืองหากไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำในแต่ละประเด็นอย่างละเอียด ชัดเจน และเข้าใจง่าย

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากเอกสารเผยแพร่ทางวิชาการมากกว่าสื่ออื่นๆ แต่เกษตรกรมีความต้องการได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อกิจกรรมในระดับมาก ดังนั้นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ควรใช้วิธีการส่งเสริมที่ตรงกับความต้องการของเกษตรกรโดยการจัดทัศนศึกษาต่างสถานที่ การจัดฝึกอบรมพิเศษที่มีหลักสูตรระยะสั้น เป็นต้น

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรมีความรู้ในเรื่องการผลิตไก่พื้นเมืองระดับปานกลาง และเกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้น้อยในเรื่องการป้องกันโรคระบาด ดังนั้นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ควรจัดทำแผนการเพิ่มความรู้ให้กับเกษตรกร และควรมีการทดสอบความรู้ เพื่อทราบผลของระดับความเข้าใจในการส่งเสริมของเกษตรกร

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาในเรื่องอาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ ควรส่งเสริมให้เกษตรกรลดต้นทุนค่าอาหาร โดยการส่งเสริมให้เกษตรกรผสมอาหารใช้เองตามสูตรอาหารสัตว์ของกรมปศุสัตว์ จะช่วยลดต้นทุนค่าอาหารได้มาก

3.1.3 ปศุสัตว์จังหวัด

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรหนึ่งในสามมีปัญหาในเรื่องไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจากหน่วยงานราชการ ดังนั้นควรใช้วิธีการส่งเสริมโดยการกระจายข่าวสารทาง

วิทยุกระจายเสียงประจำหมู่บ้าน การร่วมมือกันระหว่างเจ้าหน้าที่และกำนันผู้ใหญ่บ้านในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ และการออกหน่วยเคลื่อนที่

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรไม่มีอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้า ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการผลิตไถ่พื้นเมือง และเพิ่มอำนาจการต่อรองราคากับพ่อค้า

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรต้องการการส่งเสริมในเรื่องช่องทางการจำหน่ายไถ่พื้นเมือง ดังนั้นเจ้าหน้าที่ควรมีแนวทางการส่งเสริมที่ตรงประเด็นตามที่เกษตรกรต้องการ โดยการใช้หลักการตลาด (4P's) มาประยุกต์และปรับแนวทางในการส่งเสริมด้านการตลาดให้กับเกษตรกร

3.1.4 กรมปศุสัตว์

ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนหนึ่งมีปัญหาจากเจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในการให้ข้อมูลอาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ไม่มีประสบการณ์ในการให้ข้อมูล หรือมีข้อมูลให้กับเกษตรกรไม่เพียงพอ ดังนั้นจึงควรมีการจัดฝึกอบรมให้กับเจ้าหน้าที่เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะต่างๆ เกี่ยวกับไถ่พื้นเมือง

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 งานวิจัยเล่มนี้เป็นงานวิจัยเฉพาะในพื้นที่อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จึงควรมีการศึกษาวิจัยในพื้นที่อำเภออื่นๆ ในจังหวัดสุพรรณบุรีด้วย เพื่อนำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกัน และสรุปแนวทางการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไถ่พื้นเมืองให้เกษตรกรได้รับประโยชน์มากที่สุด

3.2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติ และความต้องการบริโภคไถ่พื้นเมืองของผู้บริโภคในแต่ละพื้นที่ โดยศึกษาต่อยอดจากข้อมูลเบื้องต้น เพื่อนำข้อมูลมาส่งเสริมการผลิตไถ่ให้เหมาะสมกับพื้นที่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กลุ่มนโยบายและยุทธศาสตร์. (2555). *ยุทธศาสตร์ไก่พื้นเมือง ปี 2555-2559*. สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรุงเทพมหานคร : กลุ่มวิจัยและพัฒนาสัตว์ปีก.
- กลุ่มวิจัยความหลากหลายทางชีวภาพ. (ม.ป.ป.). *ไก่พื้นเมือง*. สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ : กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2559 จาก <http://breeding.dld.go.th/biodiversity/new%20elearning/native%20chicken.html>.
- เจนรงค์ คำมุงคุณ, สุนีย์ ตรีมณี, ไชยวัฒน์ ภิญโญเทพประทาน, ภูรี วีระสมิทธิ, ฐาปนี สมเวช, ครุณี โสภกา, ... อำนวย เลี้ยวธารากุล. (2559). *คู่มือการเลี้ยงไก่พื้นเมืองกรมปศุสัตว์ระบบปล่อยอิสระและอินทรีย์*. สำนักพัฒนาพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
- ที่ว่ากรอำเภอด่านช้าง. (2557). *ข้อมูลทั่วไปอำเภอด่านช้าง*. สุพรรณบุรี.
- ธัญญธร สายเมฆ. (2556). *การจัดการไก่เนื้อ (การเลี้ยง)*. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัย อุบลราชธานี. สืบค้นวันที่ 17 พฤศจิกายน 2559 จาก <http://arepao-cineko.blogspot.com/>.
- นรินทร์ วงสีตา. (2555). *การส่งเสริมความเข้าใจในการป้องกันโรคไข้หวัดนกของกลุ่มผู้เลี้ยงไก่ชน ด้วยกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีการเลี้ยงไก่ชน*. (ปริญญาสาขารณศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- บริษัทซีพีเอฟ จำกัด. (ม.ป.ป.). *คู่มือการเลี้ยงไก่ไข่ ซีพี บราวน์*. กรุงเทพมหานคร : สำนักส่งเสริมการตลาดและลูกค้าสัมพันธ์.
- บัญญัติ เหล่าไพบูลย์ และมนต์ชัย ดวงจินดา. (2555). *ไก่พื้นเมืองไทย อดีต ปัจจุบัน และอนาคต : แก่นเกษตร 40*, 4, 309-312.
- ปภาพินท์ พุทธิรักษา. (2554). *ผลของระบบการเลี้ยงแบบปล่อย ต่อสมรรถนะการเจริญเติบโต ลักษณะซาก และคุณภาพเนื้อของไก่พื้นเมือง*. (ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี, นครราชสีมา.
- ปศุสัตว์จังหวัดสุพรรณบุรี. (2558). *รายงานจำนวนเกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รายครัวเรือน*. สุพรรณบุรี.

- ประกาศนียบัตร ธารานาย. (2560). *โรงเรือนและอุปกรณ์สัตว์ปีก*. การผลิตสัตว์ปีก สาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- _____. (2560). *โรคสัตว์ปีกและการป้องกัน*. การผลิตสัตว์ปีก สาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะสัตวศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ภาควิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2556). *วิธีการส่งเสริมการเกษตร*. สืบค้นวันที่ 9 ตุลาคม 2559 จาก https://ag.kku.ac.th/extension/images/136323/media_004.pdf.
- บุคคล ลี้มแหลมทอง, อภัย สุทธิสังข์, รักษ์ไทย งามศักดิ์, ชุตินันท์ ศิริมงคลรัตน์, พรพิรุณ ชินสอน, และพัทธ์หทัย พิพัฒน์กิจ. (ม.ป.ป.). *คู่มือการป้องกันโรคไข้หวัดนก กรมปศุสัตว์*. กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- วิไลลักษณ์ ชาวอุทัย, ซาติ สงวนพันธ์ุ, สุเจตน์ ชื่นชม, วิรัตน์ สุมน, หนูจันทร์ มาตา, อรรถวุฒิ พลายนบุญ, . . . *วิทยา แก้วเขตการ*. (ม.ป.ป.). *การพัฒนารูปแบบการเลี้ยงไก่พื้นเมืองที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคไข้หวัดนกในสัตว์ปีกของผู้เลี้ยงไก่พื้นเมืองในภาคตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย*. สถาบันสุวรรณวจากกลกิจเพื่อการค้นคว้าและพัฒนาปศุสัตว์และผลิตภัณฑ์สัตว์. สืบค้นวันที่ 30 กันยายน 2559 จาก http://www3.rdi.ku.ac.th/exhibition/51/Trade/trade_03/trade_03.htm.
- วิฑูรย์ พงศ์จันดา. (2555). *ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของเกษตรกรในการเลี้ยงไก่ประดู่หางดำเชียงใหม่ 1 ในจังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- วิภาดา วรรณากุล. (2552). *ธุรกิจการเลี้ยงไก่ชนในตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. (รายงานการศึกษาอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- วัชรพงศ์ เดชะตา. (2553). *ประสิทธิภาพการผลิตไก่ลูกผสมพื้นเมืองในจังหวัดเชียงใหม่*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- ศิริพันธ์ โมราถบ, สุนีย์ ตรีมณี, บุญศักดิ์ เกติยวกลทัต, สวัสดิ์ ธรรมบุตร, และอัมพร ธรรมบุตร. (2550). *คู่มือการเลี้ยงไก่พื้นเมือง กรมปศุสัตว์*. (พิมพ์ครั้งที่ 6) กรุงเทพมหานคร : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ. (ม.ป.ป.). *อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*. สืบค้นวันที่ 19 กันยายน 2559 จาก <http://www.amphoe.com/menu.php?mid=1&am=690&pv=65>.

- สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง. (2559). *ข้อเสนอแนะในการสร้างโรงเรือน*. สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2559 จาก <https://hkm.hrdi.or.th/knowledge/detail/270>.
- สถาบันสุขภาพสัตว์แห่งชาติ. (2558). *เลี้ยงไก่พื้นเมือง (ประคูด่างดำ) แบบชาวบ้าน*. สืบค้นวันที่ 17 กันยายน 2559 จาก niah.dld.go.th/th/files/newsletter/2558/aug2015.pdf
- สมาคมสัตวบาลแห่งประเทศไทย. (2547). *การเลี้ยงไก่ระบบปิด*. สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2559 จาก <http://www.tkc.go.th>.
- สุเทพ ศิริมูล. (2559, 12 กรกฎาคม). *การเลี้ยงไก่พื้นเมืองเพื่อผลิตไข่และลูกไก่*. สัตว์ปีก รักบ้านเกิด. สืบค้นวันที่ 4 ตุลาคม 2559 จาก <http://www.rakbankerd.com/agriculture/page.php?id=6398&s=tblanimal>.
- สุธรรม จันทร์อ่อน, สุโชค ช่อมวรรณ, แพรว โพธิ์ทอง, สุพจน์ ทิพย์มนตรี, จิราวุฒิ เรือนวงศ์, และจินตนา อินทรมงคล. (2553). *การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์แบบปล่อย*. ศูนย์ปศุสัตว์อินทรีย์กรมปศุสัตว์.
- สุรชาติพย์ แสงวัฒนกุล. (2552, 19 กุมภาพันธ์). “เปิดวิถีไปอาร์มณดีที่ อุดมชัยฟาร์ม”. *ASTV ผู้จัดการออนไลน์*. สืบค้นวันที่ 17 กันยายน 2559 จาก <http://www.manager.co.th/Qol/ViewNews.aspx?NewsID=9520000018883>.
- สำนักควบคุมป้องกันและบำบัดโรคสัตว์. (ม.ป.ป.). *คู่มือโรคระบาดสัตว์และการใช้วัคซีนในสัตว์กรมปศุสัตว์*. สืบค้นวันที่ 2 กันยายน 2559 จาก www.seekun.net/livstoc-diseases.pdf.
- สำนักงานจังหวัดสุพรรณบุรี. (2556). *บรรยายสรุปจังหวัดสุพรรณบุรี ประจำปี 2556*. สุพรรณบุรี.
- สำนักงานปศุสัตว์เขต 2. (ม.ป.ป.). *องค์ความรู้การเลี้ยงไก่ไข่แบบปล่อย Free-range system*. กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. สืบค้นวันที่ 17 กันยายน 2559 จาก region2.dld.go.th/th/images/GM_2558/Doc/2559-11/ไก่ไข่อินทรีย์.pdf
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2557). *ภาวะความยากจนของครัวเรือนเกษตร ปีเพาะปลูก 2556/57*. สืบค้นวันที่ 17 กันยายน 2559 จาก http://www.oae.go.th/ewt_news.php?nid=21954
- สมนึก ภัททิยธนี. (2558). *การวัดผลการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 10) กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สุรสิฐ อินต๊ะ. (2551). *ศึกษาความสัมพันธ์ของการสื่อสารทางการตลาดกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. (ปริญญาานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี).
- สมใจ ละม้ายพันธ์. (2559, 1 สิงหาคม). “ไก่ไข่อินทรีย์ จากแม่ไก่อาร์มณดี ที่ คลองหาด จังหวัดสระแก้ว”. *ข่าวสด*. สืบค้นวันที่ 17 พฤศจิกายน 2559 จาก https://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1470028557.

อาหมัด เบ็ญอาหวัง. (2558, 11 กันยายน). “พัฒนาไถ่พื้นเมืองบุกเอเชีย”. *คมชัดลึก*. สืบค้นวันที่ 18

ตุลาคม 2559 จาก <http://www.komchadluek.net/news/lifestyle/213167>.

Wilai Intaragosol. (2016). *การเลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์แบบปล่อย ลดต้นทุน ผสมผสานกับแนวทางการ*

เลี้ยงไก่ไข่แบบเศรษฐกิจพอเพียง. สืบค้นวันที่ 28 กันยายน 2559 จาก [http://xn--](http://xn--12ccna3g8bebt2fseua9iew8bb5ecm.blogspot.com/)

[12ccna3g8 bebt2fseua9iew8bb5ecm.blogspot.com/](http://xn--12ccna3g8bebt2fseua9iew8bb5ecm.blogspot.com/).

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

เลขที่แบบสัมภาษณ์.....

แบบสัมภาษณ์โครงการวิจัย

เรื่อง การส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตำบล.....อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ใน ( ) หรือเติมคำลงในช่องว่างตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ผลิตไก่พื้นเมือง

1. เพศ

( ) 1. ชาย ( ) 2. หญิง

2. ปัจจุบันเกษตรกรอายุ ..... ปี

3. เกษตรกรนับถือศาสนา

( ) 1. พุทธ ( ) 2. อิสลาม ( ) 3. คริสต์ ( ) 4. อื่นๆ ระบุ.....

4. ระดับการศึกษาของเกษตรกร

( ) 1. ไม่ได้รับการศึกษา ( ) 2. ประถมศึกษา ( ) 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

( ) 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย ( ) 5. อนุปริญญา/เทียบเท่า ( ) 6. ปริญญาตรี

( ) 7. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพหลักของเกษตรกร

( ) 1. การเกษตร ( ) 2. รับจ้าง ( ) 3. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

( ) 4. ธุรกิจส่วนตัว ( ) 5. ผลิตไก่พื้นเมือง ( ) 6. อื่นๆ ระบุ.....

6. ประสบการณ์ในการผลิตไก่พื้นเมือง.....ปี

7. วัตถุประสงค์หลักของการเลี้ยงไก่พื้นเมือง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. เพื่อใช้เป็นอาหาร ( ) 2. เพื่อจำหน่ายสร้างรายได้ ( ) 3. เพื่อความสวยงาม

( ) 4. เพื่อใช้ในการแข่งขันชนไก่ ( ) 5. อื่นๆ ระบุ.....

8. การใช้ประโยชน์พื้นที่ทำการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ทำนา..... ( ) 2. ปลูกมันสำปะหลัง.....

( ) 3. ปลูกอ้อย..... ( ) 4. ผลิตไก่พื้นเมือง.....

( ) 5. อื่นๆ ระบุ.....

9. รายจ่ายจากการผลิตไก่พื้นเมือง.....บาท/รุ่น

10. รายได้จากการผลิตไก่พื้นเมือง.....บาท/รุ่น

ขั้นตอนการผลิต	รวมทุกอายุ		อายุ 0-6 สัปดาห์		อายุ 7-16 สัปดาห์		อายุ 17-25 สัปดาห์		อายุ 26-72 สัปดาห์	
	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ	ทำ	ไม่ทำ
2.3 ทำวัคซีนฝีดาษไก่										
3. การทำความสะอาดโรงเรียน										
3.1 ทำความสะอาดและนำเชื้อโรงเรียนหลังใช้งาน										
4. การพักโรงเรียน										
4.1 พักโรงเรียนที่ทำให้ความสะอาดไม่ต่ำกว่า 1 สัปดาห์										

2. สภาพการตลาด

2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ไก่พื้นเมือง

- ( ) 1. จำหน่ายไก่มีชีวิต ( ) 2. จำหน่ายไก่สด
 ( ) 3. แปรรูปเป็นอาหารปรุงสุก ( ) 4. อื่นๆ ระบุ.....

2.2 ราคาในการจำหน่าย

- ( ) 1. ลูกไก่เล็ก.....บาท/ตัว ( ) 2. ไก่รุ่น.....บาท/.....
 ( ) 3. ไก่พ่อแม่พันธุ์.....บาท/.....

2.3 ผู้กำหนดราคาจำหน่าย

- ( ) 1. ผู้จำหน่ายกำหนดราคาเอง ( ) 2. ผู้ซื้อกำหนดราคาเอง
 ( ) 3. ใช้ราคาจำหน่ายจากตลาดกลาง ( ) 4. อื่นๆ ระบุ.....

2.4 ช่องทางการจำหน่ายไก่พื้นเมือง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. จำหน่ายให้แก่เพื่อนเกษตรกรนำไปบริโภค
 ( ) 2. จำหน่ายให้แก่เพื่อนเกษตรกรนำไปผลิตต่อ
 ( ) 3. จำหน่ายให้พ่อค้าในท้องถิ่น
 ( ) 4. จำหน่ายส่งออกไปตลาดรายใหญ่
 ( ) 5. อื่นๆ ระบุ.....

2.5 การส่งเสริมการจำหน่ายไก่พื้นเมือง

- ( ) 1. ไม่มี ( ) 2. มี โปรดระบุ.....

ตอนที่ 3 ความรู้ความเข้าใจและการรับข้อมูลข่าวสารของเกษตรกรในการผลิตไก่พื้นเมือง

1. ความรู้ความเข้าใจในการผลิต

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของแต่ละคำถามให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

คำถาม	คำตอบ	
	ใช่	ไม่ใช่
การเตรียมโรงเรือน		
1. ขนาดพื้นที่ในการเลี้ยงไก่อายุ 15-20 สัปดาห์ คือ 5-6 ตัว ต่อตารางเมตร		
2. โรงเรือนควรสร้างให้อยู่ห่างจากที่อยู่อาศัย และอยู่ไกลแหล่งชุมชน		
3. โรงเรือนที่ดีไม่จำเป็นต้องมีช่องระบายอากาศ เพราะช่องระบายอากาศจะเป็นทางที่สัตว์ร้ายสามารถเข้ามาได้		
4. รั้วสำหรับไข่ที่เหมาะสม คือ 1 รั้วต่อไก่ 7 ตัว		
5. วัสดุรองพื้นให้บางที่สุด เพื่อจะได้ประหยัดต้นทุน		
การเลี้ยง		
6. ลูกไก่เล็กไม่จำเป็นต้องให้ความอบอุ่นเพราะลูกไก่แข็งแรงอยู่แล้ว		
7. ในไก่พ่อแม่พันธุ์ต้องให้อาหารเต็มที่เพื่อไก่จะได้ไข่เพิ่มมากขึ้น		
8. ไก่พ่อแม่พันธุ์ต้องการแสง 14 ชั่วโมงต่อวันเพื่อกระตุ้นการผลิตไข่		
9. ควรทำความสะอาดภาชนะใส่น้ำวันละ 2 ครั้ง		
10. ไม่จำเป็นต้องเปลี่ยนวัสดุรองพื้น เพราะไม่มีผลกระทบต่อตัวไก่		
การป้องกันโรคระบาด		
11. ไม่จำเป็นต้องทำวัคซีนในไก่ เพราะไก่ไม่เคยเป็นโรค		
12. วิธีการทำวัคซีนนิวคาสเซิล+หลอดลมอักเสบติดต่อ คือ การแทงปีก		
13. วิธีการทำวัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ คือ การฉีดเข้ากล้ามเนื้อ		
14. วัคซีนอหิวาต์เป็ด-ไก่ ต้องทำทุกๆ 3 เดือน		
15. โรคฝีดาษไก่มีอยู่เป็นพาหะของโรค		

2. การรับข้อมูลข่าวสาร

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของแต่ละคำถามให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

5 = ต้องการมากที่สุด 4 = ต้องการมาก 3 = ต้องการปานกลาง 2 = ต้องการน้อย 1 = ไม่ต้องการ

การรับข้อมูลข่าวสาร	ได้รับ	ไม่ได้รับ	ระดับความต้องการรับข้อมูลข่าวสาร				
			5	4	3	2	1
1. สื่อบุคคล (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
1.1 เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร							
1.2 เจ้าหน้าที่กรมปศุสัตว์							
1.3 เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน/บริษัท							
2. สื่อสิ่งพิมพ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
2.1 หนังสือพิมพ์							
2.2 วารสารเกษตร							
2.3 เอกสารเผยแพร่ทางวิชาการ							
2.4 แผ่นพับหรือโปสเตอร์							
3. สื่อมวลชน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
3.1 วิทยุกระจายเสียง							
3.2 วิทยุโทรทัศน์							
3.3 หอกระจายข่าว							
4. สื่อกิจกรรม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
4.1 การสัมมนา							
4.2 การฝึกอบรม							
4.3 การสาธิต							
4.4 การดูงานหรือทัศนศึกษา							

ตอนที่ 4 การได้รับการส่งเสริมด้านการผลิตและด้านการตลาดไก่พื้นเมืองของเกษตรกร

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างของแต่ละคำถามให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

5 = ต้องการมากที่สุด 4 = ต้องการมาก 3 = ต้องการปานกลาง 2 = ต้องการน้อย 1 = ไม่ต้องการ

ประเด็นในการส่งเสริม	การได้รับการส่งเสริม		ระดับความต้องการส่งเสริม				
	ได้รับ	ไม่ได้รับ	5	4	3	2	1
การส่งเสริมด้านการผลิต							
1. ด้านพันธุ์ไก่พื้นเมือง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
1.1 วิธีการคัดเลือกพ่อแม่พันธุ์ที่ดี							
1.2 วิธีการแยกความแตกต่างระหว่างสายพันธุ์							
1.3 ข้อดี - ข้อเสียของแต่ละสายพันธุ์							
2. ด้านการเตรียมโรงเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
2.1 ขนาดพื้นที่โรงเรือนที่เหมาะสมต่อการเลี้ยง							
2.2 ประเภทโรงเรือนที่ใช้เลี้ยง							
2.3 วิธีใช้วัสดุรองพื้นคอกที่เหมาะสมในการเลี้ยง							
3. ด้านการผลิต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
3.1 การให้ความอบอุ่นในไก่พื้นเมืองแรกเกิด							
3.2 การให้น้ำ และอาหารที่เหมาะสมต่อช่วงอายุ							
3.3 ชนิดของอาหารที่ใช้เลี้ยงไก่พื้นเมืองแต่ละรุ่น							
3.4 การกลับวัสดุรองพื้น และการเปลี่ยนวัสดุรองพื้น							
4. ด้านการป้องกันโรคระบาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
4.1 วิธีการทำลายซากสัตว์ที่ตายแล้ว							
4.2 โรคต่างๆ ที่เกิดกับไก่พื้นเมือง							
4.3 การทำวัคซีนป้องกันโรคในไก่พื้นเมือง							

ประเด็นในการส่งเสริม	การได้รับการส่งเสริม		ระดับความต้องการส่งเสริม				
	ได้รับ	ไม่ได้รับ	5	4	3	2	1
4.4 การทำความสะอาด ฆ่าเชื้อ และพักออกเลี้ยงสัตว์							
การส่งเสริมด้านการตลาด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)							
1. ช่องทางการจำหน่ายในประเทศ							
2. น้ำหนักที่เหมาะสมในการจำหน่าย							
3. ศูนย์รับซื้อในชุมชน							
4. ช่องทางการจำหน่ายต่างประเทศ							
5. การแปรรูปผลผลิต							

ตอนที่ 5 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการผลิตและการตลาดไก่พื้นเมือง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องว่างหรือแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง

ปัญหา	มีปัญหา	ไม่มีปัญหา	ข้อเสนอแนะ
การเตรียมโรงเรือน			
1. ปัญหาด้านโรงเรือนและวัสดุรองพื้นโรงเรือน			
1.1 พื้นที่สร้างโรงเรือนอยู่ใกล้ชุมชน			
1.2 โรงเรือนไม่เหมาะสมต่อการเลี้ยง			
1.3 วัสดุที่ใช้สร้างโรงเรือนมีราคาแพง			
1.4 วัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรือนหายาก			
1.5 วัสดุที่ใช้รองพื้นโรงเรือนมีราคาแพง			
1.6 อื่นๆ ระบุ.....			
การผลิต			
1. ปัญหาด้านการผลิตไก่พื้นเมือง			
1.1 อุปกรณ์ในการผลิตไม่เพียงพอ			

ปัญหา	มี ปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1.2 จำนวนแรงงานไม่เพียงพอ			
1.3 เงินทุนในการผลิตไม่เพียงพอ			
1.4 ขั้นตอนในการผลิตมีความยุ่งยาก			
1.5 อื่นๆ ระบุ.....			
2. ปัญหาด้านพันธุ์ไก่พื้นเมือง			
2.1 พ่อแม่พันธุ์มีราคาแพง			
2.2 ไม่มีความสมบูรณ์พันธุ์			
2.3 พันธุ์สัตว์หายาก			
2.4 อื่นๆ ระบุ.....			
3. ปัญหาด้านอาหารสัตว์			
3.1 อาหารสำเร็จรูปคุณภาพไม่ดี			
3.2 อาหารสำเร็จรูปมีราคาแพง			
3.3 แหล่งซื้ออาหารมีน้อย			
3.4 อื่นๆ ระบุ.....			
โรคระบาด			
1. ปัญหาเรื่องโรคระบาด			
1.1 ไก่เป็นโรคนิวคาสเซิล			
1.2 ไก่เป็นโรคฝีดาษ			
1.3 ไก่เป็นโรคอหิวาต์			
1.4 ไก่เป็นโรคไขหวัดนก			
1.5 อื่นๆ ระบุ.....			
การป้องกันโรคระบาด			
1. ปัญหาในการป้องกันโรคระบาด			
1.1 การทำวัคซีนไม่สม่ำเสมอ			
1.2 ไม่มีวัคซีนในการทำ			
1.3 วัคซีนหายาก			
1.4 วัคซีนมีราคาแพง			

ปัญหา	มี ปัญหา	ไม่มี ปัญหา	ข้อเสนอแนะ
1.5 อื่นๆ ระบุ.....			
การตลาด			
1. ปัญหาด้านการตลาด			
1.1 ราคาไม่มีความแน่นอน			
1.2 ไม่มีอำนาจในการต่อรองราคากับ พ่อค้า			
1.3 สินค้าไม่ได้รับรองมาตรฐาน			
1.4 มีแหล่งจำหน่ายน้อย			
1.5 อื่นๆ ระบุ.....			
ความเข้าใจของเกษตรกรและการส่งเสริมของเจ้าหน้าที่			
1. ปัญหาด้านตัวเกษตรกร			
1.1 เกษตรกรอ่านหนังสือไม่ออก			
1.2 เกษตรกรเขียนหนังสือไม่ได้			
1.3 เกษตรกรไม่เข้าใจระบบการส่งเสริม ที่เจ้าหน้าที่แนะนำ			
1.4 อื่นๆ ระบุ.....			
2. ปัญหาด้านการส่งเสริม			
2.1 เจ้าหน้าที่ไม่มีความชำนาญในการ ให้ข้อมูล			
2.2 ไม่ได้รับคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่			
2.3 การจัดฝึกอบรมของหน่วยงานที่ รับผิดชอบไม่มีความทั่วถึง			
2.4 ไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่สำคัญจาก หน่วยงานราชการ			
2.5 อื่นๆ ระบุ.....			

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวอัจฉริยา ขวงเกตุ
วัน เดือน ปีเกิด	22 กุมภาพันธ์ 2533
สถานที่เกิด	อำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง
ประวัติการศึกษา	วท.บ. (วิทยาศาสตร์สุขภาพสัตว์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ปี พ.ศ. 2555
สถานที่ทำงาน	ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์สุพรรณบุรี อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่ง	นักวิชาการสัตวบาล

